הלכות טומאת מת

משנה תורה לרמב״ם

geulaquiz.com

פרק א

א הַמֵּת מְטַמֵּא בְּמַגָּע וּבְמַשָּׂא וּבְאֹהֶל טֻמְאַת שִׁבְעָה. וְטָמְאַת מַגָּע וְאֹהֶל מְפֹרָשִׁין בַּתּוֹרָה שֶׁנֶּאֱמַר (במדבר יט יא) ״הַנֹּגֵעַ בְּמֵת לְכָל נֶפֶשׁ אָדָם וְטָמֵא שִׁבְעַת יָמִים״. וְנֶאֱמַר (במדבר יט יד) ״כָּל הַבָּא אֶל הָאֹהֶל וְכָל אֲשֶׁר בָּאֹהֶל יִטְמָא שִׁבְעַת יָמִים״:

ב טֻמְאַת מַשָּׂא מִפִּי הַשְּׁמוּעָה. וְקַל וָחֹמֶר הַדְּבָרִים אִם נְבֵלָה שֶׁהִיא טֻמְאַת עֶרֶב וְאֵינָהּ מְטַמְּאָה בְּאֹהֶל מְטַמְּאָה בְּמַשָּׂא שֶׁנֶּאֱמַר (ויקרא יא כח) ״וְהַנּוֹשֵׂא אֶת נִבְלָתָם״ הַמֵּת לֹא כָל שֶׁכֵּן. וּמַה נְּבֵלָה שֶׁמַּגָּעָהּ טֻמְאַת עֶרֶב מַשָּׂאָהּ טֻמְאַת עֶרֶב אַף הַמֵּת שֶׁמַּגָּעוֹ טֻמְאַת שִׁבְעָה מַשָּׂאוֹ טֻמְאַת שִׁבְעָה. אֵין טֻמְאַת מַשָּׂא בְּמֵת מִדִּבְרֵי סוֹפְרִים אֶלָּא דִּין תּוֹרָה. וְיֵרָאֶה לִי שֶׁשָּׁתַק מִמְּנָה הַכָּתוּב כְּדֶרֶךְ שֶׁשָּׁתַק מֵאִסּוּר הַבַּת לְפִי שֶׁאָסַר בְּפֵרוּשׁ אַפִלּוּ בַּת הַבַּת. וְשָׁתַק מֵאִסּוּר אֲכִילַת בָּשָׂר בְּחָלָב לְפִי שֶׁאָסַר בְּפֵרוּשׁ אַפִלּוּ בְּשׁוּלוֹ. כָּךְ שָׁתַק מִטֻּמְאַת מַשָּׂא בְּמֵת לְפִי שֶׁטֻּמְּא בְּפֵרוּשׁ אַפִלּוּ טֻמְאַת אָהֳלוֹ כָּל שֶׁכֵּן מַשָּׂאוֹ:

ג טֻמְאַת מַגָּע הָאֲמוּרָה בְּכָל מָקוֹם בֵּין בְּמֵת בֵּין בִּשְׂאָר הַמְטַמְּאִים הוּא שֶׁנָּגַע הָאָדָם בִּבְשָׂרוֹ בַּטֻּמְאָה עַצְמָהּ. בֵּין בְּיָדוֹ בֵּין בִּרַגְלוֹ בֵּין בִּשְׂאָר בְּשָׂרוֹ וַאֲפִלּוּ בִּלְשׁוֹנוֹ הֲרֵי זֶה נִטְמָא. וְכֵן נִרְאֶה לִי שֶׁאִם נָגַע בְּצִפָּרְנָיו אוֹ בְּשִׁנָּיו נִטְמָא כֵּיוָן שֶׁהֵם מְחֻבָּרִים לַגּוּף הֲרֵי הֵם כְּגוּף. אֲבָל אִם תָּחַב אָדָם טֻמְאָה בְּכוֹשׁ וְהִכְנִיסָהּ לְתוֹךְ גְּרוֹנוֹ שֶׁל אָדָם טָהוֹר וְלֹא נָגְעָה בִּלְשׁוֹנוֹ. אוֹ שֶׁהִכְנִיסָהּ לְתוֹךְ מְעֵי שֶׁל אִשָּׁה מְלֻמַּדָה וְלֹא נָגְעָה בִּבְשָׂרָהּ. לֹא נִטְמָא הַבּוֹלֵעַ מִשּׁוּם מַגָּע זֶה שֶׁהֲרֵי לֹא נָגְעָה בִּבְשָׂרוֹ. שֶׁנִּגִּיעַת פְּנִים אֵינָהּ נְגִיעָה:

ד קְרוּם שֶׁעַל הַמַּכָּה הֲרֵי הוּא כְּעוֹר הַבָּשָׂר לְעִנְיַן מַגַּע טֻמְאוֹת. וּכְשׁוּת שֶׁעַל הַקֶּטֶן אֵינָהּ כְּעוֹר הַבָּשָׂר. כֵּיצַד. מִי שֶׁנָּגְעָה טֻמְאָה בִּקְרוּם מַכָּתוֹ נִטְמָא כְּאִלּוּ נָגְעָה בְּעוֹרוֹ. נָגְעָה בְּשֵׂעָר הַדַּק שֶׁעַל בְּשַׂר הַקֶּטֶן לֹא נִטְמָא. וְכֵן אָדָם טָמֵא שֶׁהָיְתָה בּוֹ מַכָּה וְנָגַע הַטָּהוֹר בִּקְרוּם מַכַּת הַטָּמֵא נִטְמָא. אִם הָיָה קָטֶן טָמֵא וְנָגַע הַטָּהוֹר בַּכְּשׁוּת שֶׁלּוֹ לֹא נִטְמָא בֵּין בְּטֻמְאַת מֵת בֵּין בִּשְׂאָר טֻמְאוֹת. וְכֵן לִכְלוּכִי צוֹאָה אוֹ טִיט וְכַיּוֹצֵא בָּהֶם מִדְּבָרִים שֶׁאֵין חוֹצְצִין עַל הַגּוּף וְכֵן גְּלִדֵּי צוֹאָה מִן הַדְּבָרִים שֶׁחוֹצְצִין עַל הַגּוּף אֵינָם כְּעוֹר הַבָּשָׂר לֹא לְטַמֵּא וְלֹא לְהִתְטַמֵּא:

ה כְּשֵׁם שֶׁאָדָם מִתְטַמֵּא בִּנְגִיעָתוֹ בְּטֻמְאָה כָּךְ הַכֵּלִים מִתְטַמְּאִים בִּנְגִיעַת הַטֻּמְאָה בָּהֶן. חוּץ מִכְּלֵי חֶרֶס שֶׁאֵינוֹ מִתְטַמֵּא אֶלָּא מֵאֲוִירוֹ כְּמוֹ שֶׁיִּתְבָּאֵר בְּהִלְכוֹת כֵּלִים. [וְזֶהוּ כְּלָל גָּדוֹל בַּטֻּמְאָה. כָּל הַמְטַמֵּא אָדָם בְּמַגָּע מְטַמֵּא כֵּלִים. וְכָל שֶׁאֵינוֹ מְטַמֵּא אָדָם בְּמַגָּע אֵינוֹ מְטַמֵּא כֵּלִים. וְאֵין אָדָם וְכֵלִים מְקַבְּלִין טֻמְאָה אֶלָּא מֵאַב הַטֻּמְאָה]:

ו טֻמְאַת מַשָּׂא הָאֲמוּרָה בְּכָל מָקוֹם בֵּין בְּמֵת בֵּין בִּשְׂאָר כָּל הַמְטַמְּאִים בְּמַשָּׂא. הוּא שֶׁיִּשָּׂא הָאָדָם הַטָּמְאָה אַף עַל פִּי שֶׁלֹּא נָגַע בָּהּ. אֲפִלּוּ הָיָה בֵּינוֹ לְבֵינָהּ אֶבֶן הוֹאִיל וְנָשָׂא נִטְמָא. וְאֶחָד הַנּוֹשֵׂא עַל רֹאשׁוֹ אוֹ עַל יָדוֹ אוֹ עַל שְׂאָר גּוּפוֹ. וְאֶחָד הַנּוֹשֵׂא הוּא בְּעַצְמוֹ אוֹ שֶׁנְּשָׂאָהּ אַחֵר וְהִנִּיחָהּ לְמַעְלָה מִזֶּה הוֹאִיל וְנִשֵּׂאת עָלָיו מִכָּל מָקוֹם נִטְמָא וַאֲפִלּוּ הָיְתָה הַטֻּמְאָה תְּלוּיָה בְּחוּט אוֹ בְּשִׂעָרוֹ וְתָלָה הַחוּט בְּיָדוֹ וְהִגְבִּיהַּ הַטֻּמְאָה כָּל שֶׁהוּא הֲרֵי זֶה נוֹשֵׂא וְנִטְמָא:

ז מֵסִיט בִּכְלַל נוֹשֵׂא הוּא. וְכָל דָּבָר שֶׁמְּטַמֵּא בְּמַשָּׂא מְטַמֵּא בְּהֶסֵּט. כֵּיצַד. קוֹרָה שֶׁהִיא מֻנַּחַת עַל הַכֹּתֶל וְעַל צִדָּהּ מֵת אוֹ נְבֵלָה וְכַיּוֹצֵא בָּהֶן. וּבָא הַטָּהוֹר לְקָצֵה הַקּוֹרָה הַשֵּׁנִי וְהֵנִידוּ. כֵּיוָן שֶׁהֵנִיד אֶת הַטֻּמְאָה שֶׁבַּקָּצֶה הַשֵּׁנִי טָמֵא מִשּׁוּם נוֹשֵׂא. וְאֵין צָרִיךְ לוֹמַר אִם מָשַׁךְ אֶת הַקָּצֶה הַשֵּׁנִי כְּנֶגֶד הָאָרֶץ עַד שֶׁהִגְבִּיהַּ הַטֻּמְאָה אוֹ שֶׁגָּרַר הַטֻּמְאָה עַל הָאָרֶץ. שֶׁזֶּה נוֹשֵׂא וַדַּאי. וְזֶה וְכָל כַּיּוֹצֵא בָּהּ הִיא טֻמְאַת הֶסֵּט הָאֲמוּרָה בְּכָל מָקוֹם:

ח הַנּוֹשֵׂא בְּתוֹךְ בֵּית הַסְּתָרִים נִטְמָא שֶׁאַף עַל פִּי שֶׁאֵין הַנְּגִיעָה שָׁם נְגִיעָה הַנּוֹשֵׂא שָׁם נוֹשֵׂא הוּא. אֶלָּא אִם כֵּן נִבְלַע הַטֻּמְאָה בְּתוֹךְ מֵעָיו שֶׁמֵּאַחַר שֶׁהִגִּיעָה לְתוֹךְ בִּטְנוֹ אֵינוֹ לֹא נוֹגֵעַ וְלֹא נוֹשֵׂא. וְאִם טָבַל טָהוֹר וְאַף עַל פִּי שֶׁהַטֻּמְאָה בְּתוֹךְ מֵעָיו:

ט אֵין מִתְטַמֵּא בְּמַשָּׂא אֶלָּא הָאָדָם בִּלְבַד לֹא הַכֵּלִים. כֵּיצַד. הֲרֵי שֶׁהָיָה מֻנָּח עַל יָדוֹ עֲשָׂרָה כֵּלִים זֶה עַל גַּבֵּי זֶה וְהַנְּבֵלָה וְכַיּוֹצֵא בָּהּ בַּכְּלִי הָעֶלְיוֹן הָאָדָם טָמֵא מִשּׁוּם נוֹשֵׂא נְבֵלָה וְהַכֵּלִים שֶׁעַל יָדוֹ כֻּלָּן טְהוֹרִים חוּץ מִכְּלִי הָעֶלְיוֹן שֶׁנָּגְעָה בּוֹ הַטֻּמְאָה. וְכֵן כַּיּוֹצֵא בָּזֶה:

י טֻמְאַת אֹהֶל אֵינָהּ בְּשִׂאָר טֻמְאוֹת אֶלָּא בְּמֵת בִּלְבַד. וּבֵין שֶׁהֶאֱהִיל הָאָדָם אוֹ הַכְּלִי אֲפִלּוּ מַחַט שֶׁהֶאֱהִילָה עַל הַמֵּת אוֹ שֶׁהֶאֱהִיל הַמֵּת עַל הָאָדָם אוֹ עַל הַכֵּלִים אוֹ שֶׁהָיָה הַמֵּת עִם הָאָדָם אוֹ עִם הַכֵּלִים תַּחַת אֹהֶל אֶחָד הֲרֵי אֵלּוּ טְמֵאִים:

יא וְטֻמְאַת אֹהֶל הָאֲמוּרָה בְּכָל מָקוֹם הוּא שֶׁתִּטְמֵא אוֹתָהּ טֻמְאָה הָאָדָם אוֹ הַכֵּלִים בְּאַחַת מִשָּׁלֹשׁ דְּרָכִים אֵלּוּ. אֶחָד הַבָּא כֻּלּוֹ לְאֹהֶל הַמֵּת אוֹ הַבָּא מִקְצָתוֹ הֲרֵי זֶה נִטְמָא בְּאֹהֶל אֲפִלּוּ הִכְנִיס יָדוֹ אוֹ רֹאשׁי אֶצְבְּעוֹתָיו אוֹ חָטְמוֹ לְאֹהֶל הַמֵּת הֲרֵי זֶה נִטְמָא כֻּלּוֹ. נָגַע בַּמַּשְׁקוֹף וְצֶרֶף יָדוֹ עִם הַמַּשְׁקוֹף נִטְמָא כְּאִלּוּ בָּא מִקְצָתוֹ. נָגַע בָּאַסְקֻפָּה מִשְׁפָּח וּלְמַטָּה קָרוֹב לָאָרֶץ טָהוֹר. וּמִשְׁפָּח וּלְמַעְלָה טָמֵא. וְיֵרָאֶה לִי שֶׁדָּבָר זֶה מִדִּבְרֵיהֶם:

יב אֶחָד הַמֵּת מִיִּשְׂרָאֵל אוֹ מִן הָעַכּוּ״ם מְטַמֵּא בְּמַגָּע וּבְמַשָּׂא:

יג וְאֵין הָעַכּוּ״ם מְטַמֵּא בְּאֹהֶל וְדָבָר זֶה קַבָּלָה הוּא אוֹמֵר בְּמִלְחֶמֶת מִדְיָן (במדבר לא יט) ״כֹּל נֹגֵעַ בֶּחָלָל״ וְלֹא הַזְכִּיר שָׁם אֹהֶל. וְכֵן הָעַכּוּ״ם אֵינוֹ נַעֲשֶׂה טָמֵא מֵת אֶלָּא עַכּוּ״ם שֶׁנָּגַע בְּמֵת אוֹ נְשָׂאוֹ אוֹ הֶאֱהִיל עָלָיו חֵרֵי הוּא כְּמִי שֶׁלֹּא נָגַע. הָא לָמָּה זֶה דּוֹמֶה לִבְהֵמָה שֶׁנָּגְעָה בְּמֵת אוֹ הֶאֱהִילָה עַל הַמֵּת. וְלֹא בְּטֻמְאַת הַמֵּת בִּלְבַד אֶלָּא בְּכָל הַטֻּמְאוֹת כֻּלָּן אֵין הָעַכּוּ״ם וְלֹא הַבְּהֵמָה מִתְטַמְּאִין בָּהֶן:

יד וּמִדִּבְרֵי סוֹפְרִים שֶׁיְּהוּ הָעַכּוּ״ם כְּזָבִין לְכָל דִּבְרֵיהֶן. וְאֵין לְךָ בְּכָל מִינֵי נֶפֶשׁ מַה שֶּׁמִּתְטַמֵּא וְהוּא חַי אוֹ מְטַמֵּא וְהוּא חַי חוּץ מִן הָאָדָם בִּלְבַד. וְהוּא שֶׁיְּהֶיֶה מִישְׂרָאֵל. אֶחָד גָּדוֹל וְאֶחָד קָטָן מִתְטַמְּאִין בְּכָל הַטֻּמְאוֹת אֲפִלּוּ בְּטֻמְאַת הַמֵּת. שֶׁנֶּאֱמַר בָּהּ (במדבר יט כ) ״אִישׁ אֲשֶׁר יִטְמָא״ אֶחָד הָאִישׁ וְאֶחָד הַקָּטָן שֶׁהֲרֵי הוּא אוֹמֵר שָׁם (במדבר יט יח) ״וְעַל כָּל הַנְּפָשׁוֹת אֲשֶׁר הָיוּ שָׁם״. אֲפִלּוּ קָטָן בֶּן יוֹמוֹ שֶׁנָּגַע אוֹ נָשָׂא אוֹ הֶאֱהִיל עַל הַמֵּת נִטְמָא וַהֲרֵי הוּא טָמֵא מֵת. וְהוּא שֶׁנּוֹלַד לְתִשְׁעָה. אֲבָל בֶּן שְׁמוֹנָה חֵרֵי הוּא כְּאֵבֶן וְאֵינוֹ מְקַבֵּל טֻמְאָה:

טו הַמֵּת אֵינוֹ מְטַמֵּא עַד שֶׁתֵּצֵא נַפְשׁוֹ אֲפִלּוּ מְגֻיָּד אוֹ גּוֹסֵס. אֲפִלּוּ נִשְׁחֲטוּ בּוֹ שְׁנֵי הַסְּיָמָנִים אֵינוֹ מְטַמֵּא עַד שֶׁתֵּצֵא נַפְשׁוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (במדבר יט יג) ״בְּנֶפֶשׁ הָאָדָם אֲשֶׁר יָמוּת״. נִשְׁבְּרָה מִפְרַקְתּוֹ וְרֹב בְּשָׂרָהּ עִמָּהּ אוֹ שֶׁנִּקְרַע כְּדֶג מִגַּבּוֹ אוֹ שֶׁהֻתַּז רֹאשׁוֹ אוֹ שֶׁנֶּחְלַק לִשְׁנֵי חֲלָקִים בְּבִטְנוֹ חֵרֵי זֶה מְטַמֵּא אַף עַל פִּי שֶׁעֲדַיִן הוּא מְרַפְרֵף בְּאֶחָד מֵאֵיבָרָיו:

פרק ב

א הַנֶּפֶל אַף עַל פִּי שֶׁעֲדַיִן לֹא נִתְקַשְּׁרוּ אֵיבָרָיו בְּגִידִין מְטַמֵּא בְּמַגָּע וּבְמַשָּׂא וּבְאֹהֶל כְּאָדָם גָּדוֹל שֶׁמֵּת שֶׁנֶּאֱמַר (במדבר יט יא) ״הַנֹּגֵעַ בְּמֵת לְכָל נֶפֶשׁ אָדָם״. וְכֵן כְּזַיִת מִבְּשַׂר הַמֵּת בֵּין לַח בֵּין יָבֵשׁ כְּחֶרֶשׂ מְטַמֵּא כְּמֵת שָׁלֵם. וְהַנִּצָּל בַּבָּשָׂר מְטַמֵּא בִּכְזַיִת. אֵיזֶהוּ נֶצֶל זֶה הַבָּשָׂר שֶׁנִּמּוֹחַ וְנַעֲשָׂה לֵחָה סְרוּחָה. וְהוּא שֶׁתִּתְקָרֵשׁ אוֹתָהּ הַלֵּחָה הַנִּמְצֵאת מִן הַמֵּת שֶׁאִם קָרְשָׂה בְּיָדוּעַ שֶׁהוּא מִבְּשָׂרוֹ וְאִם לֹא קָרְשָׂה אֵינָהּ מְטַמְּאָה שֶׁמָּא כֵּיחוֹ וְנִיעוֹ הוּא:

ב אַף עַל פִּי שֶׁהַשְּׁעוּרִין כֻּלָּם הֲלָכָה לְמֹשֶׁה מִסִּינַי הֵן אָמְרוּ חֲכָמִים תְּחִלַּת בְּרִיָּתוֹ שֶׁל אָדָם כְּזַיִת וּלְפִיכָךְ שִׁעוּר טֻמְאַת בְּשָׂרוֹ כְּזַיִת:

ג אֵיבָר שֶׁנֶּחְתַּךְ מִן הָאָדָם הַחַי הֲרֵי הוּא כְּמֵת שָׁלֵם מְטַמֵּא בְּמַגָּע וּבְמַשָּׂא וּבְאֹהֶל אֲפִלּוּ אֵיבָר קָטָן שֶׁל קָטָן בֶּן יוֹמוֹ שֶׁהָאֵיבָרִים אֵין לָהֶם שִׁעוּר שֶׁנֶּאֱמַר (במדבר יט טז) ״כֹּל אֲשֶׁר יִגַּע עַל פְּנֵי הַשָּׂדֶה בַּחֲלַל חֶרֶב״ וְהַדָּבָר יָדוּעַ שֶׁדַּיִן חֲלַל חֶרֶב כְּדַיִן חֲלַל אֶבֶן אוֹ חֲלַל שְׂאָר דְּבָרִים מִפִּי הַשְּׁמוּעָה לָמְדוּ שֶׁלֹּא בָּא זֶה אֶלָּא לְטַמֵּא נוֹגֵעַ בְּאֵיבָר שֶׁפְּלָטַתּוּ הַחֶרֶב. בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים כְּשֶׁהָיָה הָאֵיבָר שָׁלֵם כִּבְרִיָּתוֹ בָּשָׂר וְגִידִים וַעֲצָמוֹת שֶׁנֶּאֱמַר (במדבר יט טז) ״אוֹ בְעֶצֶם אָדָם״ עֶצֶם שֶׁהוּא כְּאָדָם מַה אָדָם בָּשָׂר וְגִידִים וַעֲצָמוֹת אַף אֵיבָר מִן הַחַי עַד שֶׁיִּהְיֶה כִּבְרִיָּתוֹ בָּשָׂר וְגִידִים וַעֲצָמוֹת. אֲבָל הַכְּלָיָא וְהַלָּשׁוֹן וְכֵיוֹצֵא בָּהֶן אַף עַל פִּי שֶׁהֵן אֵיבָר בִּפְנֵי עַצְמָן הוֹאִיל וְאֵין בָּהֶן עֶצֶם הֲרֵי הֵן כִּשְׂאָר הַבָּשָׂר. חָסֵר מִן הָעֶצֶם שֶׁל אֵיבָר כָּל שֶׁהוּא הֲרֵי הָאֵיבָר כֻּלּוֹ טָהוֹר. חָסֵר מִבְּשָׂרוֹ אִם נִשְׁאַר עָלָיו בָּשָׂר שֶׁרָאוּי לַעֲלוֹת בּוֹ אֲרוּכָה בְּחַי וְיִתְרַפֵּא וְיִשָּׁלֵם. הֲרֵי זֶה מְטַמֵּא בְּמַגָּע וּבְמַשָּׂא וּבְאֹהֶל. וְאִם לָאו מְטַמֵּא בְּמַגָּע וּבְמַשָּׂא וְאֵינוֹ מְטַמֵּא בְּאֹהֶל. וּבָשָׂר הַפּוֹרֵשׁ מִן הַחַי טָהוֹר. וְכֵן עֶצֶם בְּלֹא בָּשָׂר הַפּוֹרֵשׁ מִן הַחַי טָהוֹר:

ד אֵיבָר הַפּוֹרֵשׁ מִן הַמֵּת מְטַמֵּא בְּמַגָּע וּבְמַשָּׂא וּבְאֹהֶל כְּמֵת וְהוּא שֶׁיִּהְיֶה שָׁלֵם כִּבְרִיָּתוֹ בָּשָׂר וְגִידִים וַעֲצָמוֹת. חָסֵר עַצְמוֹ אִם נִשְׁאַר עָלָיו בָּשָׂר כְּזַיִת מְטַמֵּא כְּמֵת שָׁלֵם. חָסֵר הַבָּשָׂר וְלֹא חָסֵר הָעֶצֶם אִם נִשְׁאַר עָלָיו כְּדֵי לַעֲלוֹת אֲרוּכָה בְּחַי מְטַמֵּא כְּמֵת שָׁלֵם וְאִם לָאו חֵרֵי הוּא כְּשְׂאָר עַצְמוֹת הַמֵּתִים שֶׁאֵין עֲלֵיהֶן הַבָּשָׂר:

ה מִחַי שֶׁבְּתוֹךְ הָעֶצֶם חֵרֵי הוּא מַעֲלֶה אֲרוּכָה מִבַּחוּץ. לְפִיכָךְ קוֹלִית הַמֵּת וְהוּא עֶצֶם הַסָּתוּם מִשְּׁנֵי קְצוֹתָיו אִם יֵשׁ בְּתוֹכָהּ מִחַי כְּדֵי לַעֲלוֹת אֲרוּכָה חֵרֵי זֶה כְּמֵת שָׁלֵם. הָיָה בָּהּ מִחַי הַמִּתְנַדְנֵד אִם יֵשׁ בּוֹ כְּזַיִת חֵרֵי זֶה מְטַמֵּא בְּאֹהֶל אַף עַל פִּי שֶׁהָעֶצֶם סָתוּם מִכָּל צְדָדָיו טֻמְאָה בּוֹקַעַת וְעוֹלָה בּוֹקַעַת וְיוֹרֶדֶת כְּמוֹ שֶׁיִּתְבָּאֵר שֶׁהַמִּחַי כְּבָשָׂר לְכָל דָּבָר:

ו הָאֵיבָר וְהַבָּשָׂר הַמְדֻלְדָּלִים בָּאָדָם אַף עַל פִּי שֶׁאֵין יְכוֹלִין לַחְזֹר וְלִחְיוֹת טְהוֹרִים. מֵת הָאָדָם חֵרֵי הַבָּשָׂר טָהוֹר וְהָאֵיבָר מְטַמֵּא מִשּׁוּם אֵיבָר מִן הַחַי וְאֵינוֹ מְטַמֵּא מִשּׁוּם אֵיבָר מִן הַמֵּת. מַה בֵּין אֵיבָר מִן הַחַי לְאֵיבָר מִן הַמֵּת. אֵיבָר מִן הַחַי בָּשָׂר הַפּוֹרֵשׁ מִמֶּנּוּ וְעֶצֶם הַפּוֹרֵשׁ מִמֶּנּוּ טְהוֹרִים וְאֵיבָר מִן הַמֵּת בָּשָׂר הַפּוֹרֵשׁ מִמֶּנּוּ וְעֶצֶם הַפּוֹרֵשׁ מִמֶּנּוּ כְּמִפְרָשִׁים מִן הַמֵּת הַשָּׁלֵם וּמְטַמְּאִין בְּשִׁעוּרָן:

ז וּבֵין אֵיבָר מִן הַחַי בֵּין אֵיבָר מִן הַמֵּת אֵין לָהֶן שִׁעוּר. אָמְרוּ חֲכָמִים מָאתַיִם שְׁמוֹנָה וְאַרְבָּעִים אֵיבָרִים יֵשׁ בְּאִישׁ כָּל אֶחָד וְאֶחָד מֵהֶן בָּשָׂר וְגִידִים וְעֶצֶם וְאֵין הַשְּׁנַיִם מִן הַמִּנְיָן. וּבְאִשָּׁה מָאתַיִם וְאֶחָד וַחֲמִשִּׁים. כָּל אֵיבָר מֵהֶן שֶׁפֵּרֵשׁ כִּבְרִיָּתוֹ בֵּין מִן הַחַי בֵּין מִן הַמֵּת מְטַמֵּא בְּמַגָּע וּבְמַשָּׂא וּבְאֹהֶל חוּץ מִשְּׁלֹשָׁה אֵיבָרִים יְתֵרוֹת שֶׁבָּאִשָּׁה שֶׁאֵינָן מְטַמְּאִין בְּאֹהֶל. וְכֵן אֶצְבַּע יְתֵרָה שֶׁיֵּשׁ בָּהּ עֶצֶם וְאֵין בָּהּ צִפָּרֶן אִם נִסְפֶּרֶת עַל גַּב הַיָּד עוֹלָה לְמִנְיַן רֹב הָאֵיבָרִים וְאִם אֵינָהּ נִסְפֶּרֶת עַל גַּב הַיָּד מְטַמְּאָה בְּמַגָּע וּבְמַשָּׂא וְאֵינָהּ מְטַמְּאָה בְּאֹהֶל וְטֻמְאָתָהּ מִדִּבְרֵי סוֹפְרִים. וְאִם הָיְתָה בָּהּ צִפָּרֶן חֵרֵי הִיא כְּשְׂאָר הָאֵיבָרִים. וּמִפְּנֵי מָה גָּזְרוּ

טְמְאָה עַל אֶצְבַּע שֶׁאֵינָהּ נִסְפֶּרֶת גְּזֵרָה מִשּׁוּם הַנִּסְפֶּרֶת. וְלָמָּה לֹא טִמְּאוּהָ בְּאֹהֶל עָשׂוּ לָהּ הֶכֵּר כְּדֵי לְהוֹדִיעַ שֶׁטֻּמְאָתָהּ מִדִּבְרֵיהֶם מִשּׁוּם גְּזֵרָה כְּדֵי שֶׁלֹּא יִשְׁרְפוּ עַל טֻמְאָתָהּ תְּרוּמָה וְקָדָשִׁים׃

ח עֲצָמוֹת הַמֵּת שֶׁאֵין עֲלֵיהֶם בָּשָׂר אִם נִכְּרֶת בָּהֶן צוּרַת עֲצָמוֹת חֲרֵי אֵלּוּ מְטַמְּאִין בְּמַגָּע וּבְמַשָּׂא וּבְאֹהֶל כְּמֵת שָׁלֵם שֶׁנֶּאֱמַר קוֹרֵא בָּהֶם (במדבר יט טז) ״עֶצֶם אָדָם״. וְאֵלּוּ הֵן עֲצָמוֹת שֶׁהֵן מְטַמְּאִין כְּמֵת. הַשִּׁדְרָה וְהַגֻּלְגֹּלֶת וְרֹב בִּנְיָנוֹ וְרֹב מִנְיָנוֹ. הַשִּׁדְרָה כֵּיצַד. שִׁדְרָה שֶׁהִיא שְׁלֵמָה חֲרֵי הִיא כְּמֵת שָׁלֵם וְאִם חָסְרָה אֲפִלּוּ חֻלְיָא אַחַת מִשְּׁמוֹנָה עָשְׂרֵה חֻלְיוֹת חֲרֵי הִיא כִּשְׁאָר הָעֲצָמוֹת. הַגֻּלְגֹּלֶת כֵּיצַד. גֻּלְגֹּלֶת שֶׁהִיא שְׁלֵמָה חֲרֵי הִיא כְּמֵת וְאִם חָסְרָה כְּסָלַע חֲרֵי הִיא כִּשְׁאָר הָעֲצָמוֹת. הָיוּ בָהּ נְקָבִים קְטַנִּים כֻּלָּם מִצְטָרְפִין לְכְסֶלַע. כָּל בִּנְיָנוֹ שֶׁל אָדָם הוּא שְׁתֵּי הַשּׁוֹקַיִם וְהַיְרֵכַיִם וְהַצְּלָעוֹת וְהַשִּׁדְרָה. וְרֹב בִּנְיָנוֹ שֶׁל מֵת חֲרֵי הוּא כְּמֵת שָׁלֵם. כֵּיצַד. כְּגוֹן שְׁתֵּי שׁוֹקָיו וְיָרֵךְ אַחַת אִם חָסַר רֹב בִּנְיָנוֹ כָּל שֶׁהוּא חֲרֵי הֵן כִּשְׁאָר הָעֲצָמוֹת. רֹב מִנְיָנוֹ כֵּיצַד. רֹב מִנְיָן עֲצָמוֹת כְּגוֹן שֶׁהָיוּ קכ״ה עֶצֶם חֲרֵי אֵלּוּ כְּמֵת שָׁלֵם. הָיוּ קכ״ד חֲרֵי הֵן כִּשְׁאָר הָעֲצָמוֹת. אַף עַל פִּי שֶׁהָיָה אָדָם זֶה יָתֵר בְּאֵיבָרָיו אוֹ חָסֵר בְּאֵיבָרָיו אֵין מַשְׁגִּיחִין בּוֹ אֶלָּא עַל מִנְיַן רֹב כָּל אָדָם אֶלָּא אִם כֵּן הָיְתָה אֶצְבַּע שֶׁיֵּשׁ בָּהּ צִפָּרֶן אוֹ שֶׁהָיְתָה נִסְפֶּרֶת עַל גַּב הַיָּד שֶׁהִיא עוֹלָה לְמִנְיָן כְּמוֹ שֶׁבֵּאַרְנוּ׃

ט שְׁאָר עַצְמוֹת הַמֵּת שֶׁאֵין בָּהֶן רֹב מִנְיָן וְלֹא רֹב בִּנְיָן וְלֹא שִׁדְרָה שְׁלֵמָה וְלֹא גֻּלְגֹּלֶת שְׁלֵמָה אִם הָיָה בָּהֶן רֹבַע הַקֶּבֶ חֲרֵי אֲלּוּ מְטַמְּאִים כְּמֵת בְּמַגָּע וּבְמַשָּׂא וּבְאֹהֶל. הָיוּ פְּחוֹת מֵרֹבַע אֲפִלּוּ עֶצֶם כְּשְׂעוֹרָה מְטַמֵּא בְּמַגָּע וּבְמַשָּׂא וְאֵינוֹ מְטַמֵּא בְּאֹהֶל׃

י הָיָה עֶצֶם אֶחָד אֲפִלּוּ יֵשׁ בּוֹ רֹבַע חֲרֵי זֶה מְטַמֵּא בְּמַגָּע וּבְמַשָּׂא וְאֵינוֹ מְטַמֵּא בְּאֹהֶל. טֻמְאַת עֶצֶם אֶחָד הֲלָכָה מִפִּי הַשְּׁמוּעָה לְפִי שֶׁנֶּאֱמַר (במדבר יט יח) ״כָּל הַנּוֹגֵעַ בַּעֶצֶם״ לָמְדוּ מִפִּי הַשְּׁמוּעָה אֲפִלּוּ עֶצֶם כְּשְׂעוֹרָה מְטַמֵּא בְּמַגָּע וּבְמַשָּׂא. וּלְפִי שֶׁטֻּמְאָתוֹ הֲלָכָה חֲרֵי הוּא דִּין תּוֹרָה וְלֹא מִדִּבְרֵי סוֹפְרִים׃

יא מֵת שֶׁהִרְקִיבוּ עַצְמוֹתָיו בַּקֶּבֶר וְנַעֲשׂוּ רֶקֶב. מְלֹא חָפְנַיִם מֵאוֹתוֹ רֶקֶב מְטַמֵּא בְּמַשָּׂא וּבְאֹהֶל כְּמֵת וְאֵינוֹ מְטַמֵּא בְּמַגָּע לְפִי שֶׁאִי אֶפְשָׁר לְגַע בְּכֻלּוֹ שֶׁהֲרֵי אֵינוֹ גּוּף אֶחָד. וַאֲפִלּוּ גִּבְּלוּ בְּמַיִם אֵינוֹ חִבּוּר׃

יב דַּם הַמֵּת מְטַמֵּא כְּמֵת בְּמַגָּע וּבְמַשָּׂא וּבְאֹהֶל. שֶׁנֶּאֱמַר (במדבר יט יג) ״בְּנֶפֶשׁ הָאָדָם״ וְנֶאֱמַר (דברים יב כג) ״כִּי הַדָּם הוּא הַנָּפֶשׁ״. וְכַמָּה שִׁעוּרוֹ רְבִיעִית. אֲפִלּוּ תַּמְצִית הַדָּם כָּל זְמַן שֶׁיֵּשׁ בּוֹ אַדְמוּמִית מְטַמֵּא בְּאֹהֶל הַמֵּת׃

יג דַּם הַחַי אֲפִלּוּ דַּם נְחִירָה חֲרֵי זֶה טָהוֹר כָּל זְמַן שֶׁהוּא חַי. נִתְעָרֵב הַדָּם שֶׁיָּצָא מִמֶּנּוּ בָּאֲחֵרוֹנָה סָמוּךְ לַמִּיתָה עִם הַדָּם שֶׁיָּצָא מִמֶּנּוּ אַחַר שֶׁמֵּת וְכָל הַתַּעֲרוֹבוֹת רְבִיעִית וְאֵין יָדוּעַ כַּמָּה יָצָא אַחַר מִיתָה. אֲפִלּוּ חֲצִי רְבִיעִית מֵחַיִּים וְחֲצִיָּהּ אַחַר מִיתָה חֲרֵי זֶה נִקְרָא דַּם תְּבוּסָה וּמְטַמֵּא בְּמַשָּׂא וּבְמַגָּע וּבְאֹהֶל. אֶלָּא שֶׁטֻּמְאָתוֹ מִדִּבְרֵי סוֹפְרִים׃

יד הָרוֹג שֶׁהָיָה מֻטָּל עַל הַמִּטָּה וְדָמוֹ מְנַטֵּף כְּשֶׁהוּא חַי וְיוֹרֵד לָגֶמָּא וּמֵת וַחֲרֵי הַדָּם מְנַטֵּף אַחַר מוֹתוֹ וְיוֹרֵד לְאוֹתָהּ גֶּמָּא. חֲרֵי כָּל הַדָּם שֶׁבָּהּ טָהוֹר שֶׁטִּפָּה טִפָּה רִאשׁוֹנָה בְּטָלָה בְּדַם שֶׁיָּצָא מֵחַיִּים. יָצָא מִמֶּנּוּ רְבִיעִית דָּם בִּלְבַד וְסָפַק כֻּלָּהּ מֵחַיִּים סָפֵק כֻּלָּהּ לְאַחַר מִיתָה חֲרֵי זוֹ סְפֵק טְמֵאָה כִּשְׁאָר הַסְּפֵקוֹת וְהַנּוֹגֵעַ בָּהּ בִּרְשׁוּת הַיָּחִיד טָמֵא בִּרְשׁוּת הָרַבִּים טָהוֹר כְּמוֹ שֶׁיִּתְבָּאֵר בְּמְקוֹמוֹ׃

טו הַקֶּבֶר כָּל זְמַן שֶׁהַטֻּמְאָה בְּתוֹכוֹ מְטַמֵּא בְּמַגָּע וּבְאֹהֶל כְּמֵת דִּין תּוֹרָה. שֶׁנֶּאֱמַר (במדבר יט טז) ״אוֹ בְמֵת אוֹ בְעֶצֶם אָדָם אוֹ בְקֶבֶר״. וְאֶחָד הַנּוֹגֵעַ בְּגַגּוֹ שֶׁל קֶבֶר אוֹ הַנּוֹגֵעַ בִּכְתָלָיו. וְהוּא שֶׁיִּהְיֶה בָּנוּי וְסָתוּם וְאַחַר כָּךְ יְהֶיֶה כֵּלּוֹ מְטַמֵּא בְּמַגָּע וּבְאֹהֶל. אֲבָל הַמַּעֲמִיד כֵּלִים אוֹ אֲבָנִים וְכִיּוֹצֵא בָּהֶן בְּצִדֵּי הַמֵּת וְכִסָּה עָלָיו מִלְמַעְלָה בִּכְלִים אוֹ בַּאֲבָנִים וְכִיּוֹצֵא בָּהֶן זֶה הַכִּסּוּי הַמֻּטָּל מִלְמַעְלָה נִקְרָא גּוֹלֵל וְאֵלּוּ הַצְּדָדִין הַמַּעֲמִידִין אֶת הַגּוֹלֵל שֶׁהוּא נִשְׁעָן עֲלֵיהֶן נִקְרָאִין דּוֹפֵק. וּשְׁנֵיהֶם הַגּוֹלֵל אוֹ הַדּוֹפֵק מְטַמְּאִין בְּמַגָּע וּבְאֹהֶל כְּקֶבֶר וְטֻמְאָתָן מִדִּבְרֵי סוֹפְרִים וְאֵינָן מְטַמְּאִין בְּמַשָּׂא. לְפִיכָךְ אִם גָּרַר הַגּוֹלֵל בַּחֲבָלִים עַד שֶׁכִּסָּה בּוֹ אֶת הַמֵּת. אוֹ גָּרְרוֹ אוֹ שְׁמָטוֹ מֵעַל הַמֵּת. אוֹ שֶׁגָּרַר הַדּוֹפֵק עַד שֶׁהֶעֱמִיד עָלָיו הַגּוֹלֵל אוֹ שְׁמָטוֹ בַּחֲבָלִים מִתַּחַת הַגּוֹלֵל חֲרֵי זֶה טָהוֹר. וּדְבָרִים שֶׁסּוֹמְכִין אֶת הַדּוֹפֵק וְהֵם הַנִּקְרָאִין דּוֹפֵק דּוֹפְקִין חֲרֵי הֵן טְהוֹרִין׃

טז שֶׁדֶּה שֶׁנֶּחְרַשׁ בָּהּ קֶבֶר וְאָבְדוּ עַצְמוֹת הַמֵּת בַּעֲפָרָהּ הִיא הַנִּקְרֵאת בֵּית הַפְּרָס. וַעֲפָרָהּ מְטַמֵּא בְּמַגָּע וּבְמַשָּׂא שֶׁמָּא יֵשׁ בָּהּ עֶצֶם כִּשְׂעוֹרָה. וְאֵינָהּ מְטַמְּאָה בְּאֹהֶל. וְכֵן כָּל אַרְצוֹת הָעַכּוּ״ם עֲפָרָן מְטַמֵּא בְּמַגָּע וּבְמַשָּׂא מִפְּנֵי הָעֲצָמוֹת שֶׁאֵין נִזְהָרִין בָּהֶן. וְטֻמְאַת בֵּית הַפְּרָס וְאֶרֶץ הָעַכּוּ״ם מִדִּבְרֵי סוֹפְרִים כְּמוֹ שֶׁיִּתְבָּאֵר׃

פרק ג

א אֲלּוּ מְטַמְּאִין בְּמַגָּע וּבְמַשָּׂא וּבְאֹהֶל. הַמֵּת אֲפִלּוּ נֵפֶל שֶׁלֹּא נִתְקַשְּׁרוּ אֵיבָרָיו בְּגִידִין. וּכְזַיִת מִבְּשַׂר הַמֵּת. וּכְזַיִת נָצָל. וְאֵיבָר מִן הַחַי. וְאֵיבָר מִן הַמֵּת שֶׁיֵּשׁ עֲלֵיהֶם בָּשָׂר כָּרָאוּי. וְהַשִּׁדְרָה וְהַגֻּלְגֹּלֶת. וְרֹב בִּנְיָנוֹ וְרֹב מִנְיָנוֹ. וְרֹבַע עֲצָמוֹת מִכָּל מָקוֹם אַף עַל פִּי שֶׁאֵין בָּהֶן לֹא רֹב בִּנְיָן וְלֹא רֹב מִנְיָן. וּרְבִיעִית דָּם. וּרְבִיעִית

דַּם תְּבוּסָה. הַכֹּל שְׁתִּים עֶשְׂרֵה׃

ב וְאֵלּוּ מְטַמְּאִין בְּמַגָּע וּבְמַשָּׂא וְאֵין מְטַמְּאִין בְּאֹהֶל. אֵיבָר מִן הַחַי שֶׁחָסַר בְּשָׂרוֹ וְאֵין בּוֹ לְהַעֲלוֹת אֲרוּכָה. וְאֵיבָר מִן הַמֵּת שֶׁחָסַר בְּשָׂרוֹ אוֹ עַצְמוֹ וְלֹא נִשְׁאַר בָּשָׂר כְּדֵי לְהַעֲלוֹת אֲרוּכָה אוֹ שֶׁחָסַר הָעֶצֶם אַף עַל פִּי שֶׁיֵּשׁ עָלָיו בָּשָׂר כְּדֵי לְהַעֲלוֹת אֲרוּכָה. וְהַשִּׁדְרָה שֶׁחָסְרָה וְאֵין בָּהּ רֹבַע עֲצָמוֹת. וְהַגֻּלְגֹּלֶת שֶׁחָסְרָה וְאֵין בָּהּ רֹבַע עֲצָמוֹת. וְעֶצֶם אֲפִלּוּ כִּשְׁעוֹרָה. וְאֶרֶץ הָעַכּוּ״ם. וּבֵית הַפָּרָס. הַכֹּל שָׁוֶה׃

ג הַגּוֹלֵל וְהַדּוֹפֵק מְטַמְּאִין בְּמַגָּע וּבְאֹהֶל כְּקֶבֶר וְאֵינָן מְטַמְּאִין בְּמַשָּׂא. הָרֶקֶב מְטַמֵּא בְּמַשָּׂא וּבְאֹהֶל וְאֵינוֹ מְטַמֵּא בְּמַגָּע. טַמְאַת רֹבַע עֲצָמוֹת בְּאֹהֶל וְטַמְאַת רְבִיעִית דָּם וְטַמְאַת אֵיבָר שֶׁאֵין עָלָיו בָּשָׂר כָּרָאוּי בֵּין מִן הַמֵּת בֵּין מִן הַחַי יֵרָאֶה לִי שֶׁכֵּלָּן טַמְאָתָן אֵינָן דִּין תּוֹרָה שֶׁהֲרֵי אֵין הַנָּזִיר מְגַלֵּחַ עֲלֵיהֶן כְּמוֹ שֶׁבֵּאַרְנוּ בְּנָזִירוּת וְאֵין חַיָּבִין עֲלֵיהֶן עַל בִּיאַת הַמִּקְדָּשׁ. וְעַל טָמֵא בְּטֻמְאָה שֶׁל תּוֹרָה חַיָּב עַל בִּיאַת הַמִּקְדָּשׁ. לְפִיכָךְ אֲנִי אוֹמֵר שֶׁכָּל טֻמְאָה מִן הַמֵּת שֶׁאֵין הַנָּזִיר מְגַלֵּחַ עָלֶיהָ אֵינָהּ דִּין תּוֹרָה׃

ד אֵין רֶקֶב הַמֵּת מְטַמֵּא עַד שֶׁיִּקָּבֵר עָרֹם בְּאָרוֹן שֶׁל שַׁיִשׁ אוֹ שֶׁל זְכוּכִית וְכַיּוֹצֵא בָּהֶן וְיִהְיֶה כֻּלּוֹ שָׁלֵם. חָסֵר מִמֶּנּוּ אֵיבָר אוֹ שֶׁנִּקְבַּר בִּכְסוּתוֹ אוֹ בְּאָרוֹן שֶׁל עֵץ אוֹ שֶׁל מַתֶּכֶת אֵין רִקָּבוֹ טָמֵא מִפְּנֵי שֶׁרֶקֶב הַכְּסוּת אוֹ רֶקֶב הָעֵץ אוֹ חֲלוּדַּת הַמַּתֶּכֶת תִּתְעָרֵב בְּרֶקֶב גְּוִיָּתוֹ. וְרֶקֶב הַמְטַמֵּא שֶׁנִּתְעָרֵב בּוֹ עָפָר כָּל שֶׁהוּא הֲרֵי הוּא בְּטֻמְאָתוֹ. וְלֹא אָמְרוּ רֶקֶב אֶלָּא לְמֵת בִּלְבַד אֲבָל הָרוֹג אֵין לוֹ רֶקֶב׃

ה קִבְּרוּ שְׁנֵי מֵתִים כְּאֶחָד אוֹ שֶׁנִּזְוְזוּ שְׁעָרוֹ אוֹ צִפָּרְנָיו וּקְבָרוּם עִמּוֹ אוֹ שֶׁקִּבְּרוּ אִשָּׁה מְעֻבֶּרֶת וַעֲבָרָהּ בְּמֵעֶיהָ אֵין לָהֶם רֶקֶב׃

ו טָחַן הַמֵּת עַד שֶׁנַּעֲשָׂה רֶקֶב אֵינוֹ מְטַמֵּא עַד שֶׁיַּרְקִיב מֵאֵלָיו׃

ז טְחָנוֹ כֻּלּוֹ וְהִנִּיחוֹ עַד שֶׁיַּרְקִיב אוֹ שֶׁהִרְקִיב מִקְצָתוֹ כְּשֶׁהוּא חַי וּמֵת וְהִרְקִיב כֻּלּוֹ הֲרֵי זֶה סָפֵק. וְאִם נִטְמָא לְמֵלֹא חָפְנַיִם מֵרֶקֶב זֶה הֲרֵי זֶה טָמֵא בְּסָפֵק׃

ח מְלֹא חָפְנַיִם וְעוֹד מֵעָפָר הַנִּמְצָא תַּחַת הַמֵּת אוֹ מֵעָפָר הַנִּמְצָא בְּקֶבֶר וְאֵין יָדוּעַ מַה טִּיבוֹ אִם הוּא רֶקֶב שֶׁמְּטַמֵּא בְּאֹהֶל אוֹ אֵינוֹ אֶלָּא עָפָר שֶׁנִּתְלַכְלֵךְ בְּנֶצֶל הַמֵּת וְדָמוֹ. הֲרֵי זֶה מְטַמֵּא בְּמַשָּׂא וּבְאֹהֶל שֶׁהֲרֵי יֵשׁ בִּמְלֹא חָפְנַיִם וְעוֹד מְלֹא חָפְנַיִם רֶקֶב. וְיֵרָאֶה לִי שֶׁאַף זוֹ טֻמְאָה מִדִּבְרֵי סוֹפְרִים׃

ט הַמֵּת שֶׁנִּשְׁרַף וְשִׁלְּחוּ קַיָּמֶת וְהוּא הַשִּׁדְרָה וְהַצְּלָעוֹת הֲרֵי זֶה מְטַמֵּא כְּמֵת שָׁלֵם וְאֵין צָרִיךְ לוֹמַר אִם נִתְרַךְ. אֲבָל אִם נִשְׁרַף עַד שֶׁנִּתְבַּלְבְּלָה צוּרַת תַּבְנִיתוֹ טָהוֹר. וְכֵן שַׁפִּיר מְרֻקָּם שֶׁטָּרְפוּ בְּמַיִם טָהוֹר שֶׁהֲרֵי נִתְבַּלְבְּלָה צוּרָתוֹ׃

י בְּשַׂר הַמֵּת שֶׁנִּפְרַךְ וְנַעֲשָׂה כְּקֶמַח טָהוֹר וְכֵן אֵפֶר הַשְּׂרוּפִין טָהוֹר וְכֵן הַתּוֹלָעִים הַנֶּהֱוִין מִבְּשַׂר הַמֵּת בֵּין חַיִּים בֵּין מֵתִים טְהוֹרִין. וּכְבָר בֵּאַרְנוּ שֶׁהַמַּחַ כְּבָשָׂר בְּכָל מָקוֹם בֵּין בְּמֵת בֵּין בִּנְבֵלָה וְשֶׁרֶץ׃

יא עוֹר הָאָדָם כִּבְשָׂרוֹ וְאִם עִבְּדוֹ כָּל צָרְכּוֹ אוֹ הִלֵּךְ בּוֹ כְּדֵי עֲבוֹדָה הֲרֵי זֶה טָהוֹר מִן הַתּוֹרָה. אֲבָל מִדִּבְרֵיהֶם מְטַמֵּא בִּכְזַיִת כִּבְשַׂר הַמֵּת גְּזֵרָה שֶׁלֹּא לְהַרְגִּיל בְּנֵי אָדָם לְעַבֵּד עוֹרוֹת הָאָדָם וְיִשְׁתַּמְּשׁוּ בָּהֶן׃

יב עוֹר הַבָּא כְּנֶגֶד פָּנָיו שֶׁל אָדָם כְּשֶׁיּוֹלֵד בֵּין שֶׁהָיָה חַי וְאִמּוֹ חַיָּה בֵּין שֶׁנּוֹלַד מֵת וְאִמּוֹ מֵתָה הֲרֵי זֶה טָהוֹר מִפְּנֵי שֶׁהוּא כְּמוֹ פֶּרֶשׁ אוֹ צוֹאָה וְקִיא וְכַיּוֹצֵא בָּהֶן׃

יג כָּל שֶׁבַּמֵּת טָמֵא חוּץ מִן הַשִּׁנַּיִם וְהַשֵּׂעָר וְהַצִּפָּרֶן הוֹאִיל וְגִזְעָן מַחְלִיף. וּבְשִׂעַת חִבּוּרָן הַכֹּל טָמֵא. כֵּיצַד. הַמֵּת בַּחוּץ וּשְׂעָרוֹ בְּתוֹךְ הַבַּיִת נִטְמָא כָּל אֲשֶׁר בַּבַּיִת. וְכֵן הַנּוֹגֵעַ בִּשְׂעָרוֹ אוֹ בְּשִׁנָּיו אוֹ בְּצִפָּרְנָיו כְּשֶׁהֵן מְחֻבָּרִין נִטְמָא. שְׂעָרוֹ הָעוֹמֵד לְהִגָּזֵז וְצִפָּרְנָיו הָעוֹמְדִים לְהִנָּטֵל הוֹאִיל וְהֵן עוֹמְדִין לְהִנָּטֵל יֵשׁ בָּהֶן סָפֵק לְפִיכָךְ הַנּוֹגֵעַ בָּהֶן הֲרֵי הוּא סְפֵק טָמֵא. כָּל מַשְׁקֶה הַיּוֹצֵא מִן הַמֵּתִים טָהוֹר חוּץ מִדָּמוֹ. וְכָל מַרְאֵה דָמִים מִן הַמֵּת טָמֵא כְּמוֹ שֶׁבֵּאַרְנוּ. וּמִפְּנֵי מָה לֹא גָּזְרוּ עַל מַשְׁקֶה הַמֵּת כְּדֶרֶךְ שֶׁגָּזְרוּ עַל מַשְׁקִין הַיּוֹצְאִין מִכָּל הַטְּמֵאִין מִפְּנֵי שֶׁהַמֵּת הַכֹּל בִּדְלִין מִמֶּנּוּ לֹא גָּזְרוּ עַל מַשְׁקָיו׃

יד כָּבֵד שֶׁנִּמּוֹחָה מִטֻּמְאָה בִּרְבִיעִית מִפְּנֵי שֶׁהִיא כְּדָם נִקְפָּה. דַּם קָטָן שֶׁיָּצָא כֻּלּוֹ אִם אֵין בּוֹ רְבִיעִית טָהוֹר אַף עַל פִּי שֶׁהוּא כָּל דָּם שֶׁבּוֹ׃

טו וְאֵלּוּ אִם חָסְרוּ כָּל שֶׁהוּא טְהוֹרִים. רְבִיעִית דָּם. וְעֶצֶם כִּשְׁעוֹרָה. וּכְזַיִת בָּשָׂר. וּכְזַיִת נָצָל. וּמְלֹא חָפְנַיִם רֶקֶב. וְאֵיבָר מִן הַחַי שֶׁחָסַר מֵעַצְמוֹ כָּל שֶׁהוּא׃

פרק ד

א רְבִיעִית דָּם הַבָּאָה מִשְּׁנֵי מֵתִים טְהוֹרָה עַד שֶׁתִּהְיֶה כָּל הָרְבִיעִית מִמֵּת אֶחָד. שִׁדְרָה שֶׁנִּגְמְרָה מִשְּׁנֵי מֵתִים כְּגוֹן שֶׁהָיוּ מִקְצָת הַחֲלָיוֹת מֵאֶחָד וְתַשְׁלוּמָן מִמֵּת אַחֵר וְכֵן הַגֻּלְגֹּלֶת שֶׁל שְׁנֵי מֵתִים וְרֹבַע עֲצָמוֹת מִשְּׁנֵי מֵתִים וְאֵיבָר מִן הַמֵּת מִשְּׁנֵי מֵתִים כָּל אֵלּוּ אֵינָן מְטַמְּאִין בְּאֹהֶל אֶלָּא בְּמַגָּע וּבְמַשָּׂא כִּשְׁאָר כָּל עֲצָמוֹת׃

ב אֵיבָר מִן הַחַי מִשְּׁנֵי אֲנָשִׁים טָהוֹר אֲפִלּוּ מֵאִישׁ אֶחָד אִם נֶחְלַק לִשְׁנַיִם טָהוֹר׃

ג כְּזַיִת בָּשָׂר מִשְּׁנֵי מֵתִים וּכְזַיִת נֶצֶל מִשְּׁנֵי מֵתִים וּמִלֹּא חָפְנַיִם רֶקֶב מִשְּׁנֵי מֵתִים שֶׁכָּל אֶחָד מֵהֶן יֵשׁ לוֹ רֶקֶב הֲרֵי אֵלּוּ מִצְטָרְפִין זֶה עִם זֶה. וְכֵן כַּחֲצִי זַיִת בָּשָׂר וְכַחֲצִי זַיִת נֶצֶל מִצְטָרְפִין זֶה עִם זֶה. וּשְׁאָר כָּל הַטֻּמְאוֹת שֶׁבַּמֵּת אֵין מִצְטָרְפִין זֶה עִם מִפְּנֵי שֶׁלֹּא שָׁווּ בְּשִׁעוּרֵיהֶן:

ד עֶצֶם כְּשְׁעוֹרָה שֶׁנֶּחְלַק לִשְׁנַיִם מְטַמֵּא בְּמַשָּׂא. וְכֵן רֹבַע עַצְמוֹת מֵת אֶחָד שֶׁנִּדְקְדְּקוּ וְאֵין בְּכָל אֶחָד מֵהֶם עֶצֶם כְּשְׁעוֹרָה מְטַמְּאִין בְּאֹהֶל כְּאִלּוּ לֹא נִדְקְדְּקוּ:

ה כְּזַיִת מִן הַמֵּת שֶׁחָתְכוּ לַחֲלָקִים וְרִדְּדוּ וְדִבְּקוּ מְטַמֵּא בְּאֹהֶל וּבְמַשָּׂא וְאֵינוֹ מְטַמֵּא בְּמַגָּע קָצָתוֹ אַף עַל פִּי שֶׁחִבְּרוֹ שֶׁאֵין חִבּוּרֵי אָדָם חִבּוּר:

ו כְּזַיִת חֵלֶב שֶׁלֵּם שֶׁהִתִּיכוֹ טָמֵא. הָיָה מְפֹרָד וְהִתִּיכוֹ טָהוֹר:

ז שִׁדְרָה שֶׁנִּגְרְרוּ מִמֶּנָּה רֹב חֻלְיוֹת שֶׁלָּהּ אַף עַל פִּי שֶׁשִּׁלְּדָהּ קַיֶּמֶת אֵינָהּ מְטַמְּאָה בְּאֹהֶל. וּבַזְּמַן שֶׁהִיא בְּתוֹךְ הַקֶּבֶר אֲפִלּוּ מְשֻׁבֶּרֶת אֲפִלּוּ מְכֻתֶּתֶת מְטַמְּאָה בְּאֹהֶל מִפְּנֵי שֶׁהַקֶּבֶר מְצָרְפָהּ:

ח כָּל הַמְּטַמְּאִין בְּאֹהֶל שֶׁנֶּחְלְקוּ וְהִכְנִיסָן בְּתוֹךְ הַבַּיִת הָאֹהֶל מְצָרְפָן וּמְטַמְּאִין בְּאֹהֶל:

ט עֶצֶם שֶׁיֵּשׁ עָלָיו כְּזַיִת בָּשָׂר בִּידֵי שָׁמַיִם וְהִכְנִיס מִקְצָתוֹ לְפָנִים מִן הַבַּיִת נִטְמָא הַבַּיִת. שְׁנֵי עֲצָמוֹת וַעֲלֵיהֶם כִּשְׁנֵי חֲצָיֵי זֵיתִים בָּשָׂר וְהִכְנִיס מִקְצָתָן לִפְנִים הַבַּיִת טָמֵא. וְאִם הָיָה הַבָּשָׂר תָּחוּב בָּעֲצָמוֹת בִּידֵי אָדָם הַבַּיִת טָהוֹר שֶׁאֵין חִבּוּרֵי אָדָם חִבּוּר:

י מְלֹא חָפְנַיִם רֶקֶב שֶׁנִּתְפַּזֵּר בְּתוֹךְ הַבַּיִת הַבַּיִת טָמֵא:

יא רְבִיעִית דָּם שֶׁנִּבְלְעָה בְּתוֹךְ הַבַּיִת הַבַּיִת טָהוֹר לְהַבָּא וְכָל שֶׁהָיָה בּוֹ בְּעֵת שֶׁנִּבְלְעָה הָרְבִיעִית בָּאָרֶץ טָמֵא:

יב כְּזַיִת מִן הַמֵּת שֶׁאָבַד בְּתוֹךְ הַבַּיִת וּבִקֵּשׁ וְלֹא נִמְצָא, הַבַּיִת טָהוֹר. וְלִכְשֶׁיִּמָּצֵא הַבַּיִת טָמֵא לְמַפְרֵעַ מֵעֵת שֶׁאָבַד עַד שֶׁנִּמְצָא:

יג רְבִיעִית דָּם שֶׁנִּשְׁפַּךְ בָּאֲוִיר אִם קָרַשׁ אוֹ שֶׁהָיָה בִּמְקוֹם אַשְׁבָּרֶן וְהוּא הַמָּקוֹם הַנָּמוּךְ כְּמוֹ גַּמָּא וְהָאֶהֱיל הַמַּאֲהִיל עַל מִקְצָתוֹ נִטְמָא. נִשְׁפַּךְ עַל הָאַסְקֻפָּה בַּמּוֹרָד בֵּין לִפְנִים בֵּין לַחוּץ הַבַּיִת טָהוֹר. שֶׁהֲרֵי לֹא נָח הַדָּם עַל הָאַסְקֻפָּה. וְאִם הָיְתָה הָאַסְקֻפָּה אַשְׁבֹּרֶן אוֹ שֶׁקָּרַשׁ הַדָּם עָלֶיהָ הַבַּיִת טָמֵא. רְבִיעִית דָּם שֶׁנִּבְלְעָה בִּכְסוּת אִם מִתְכַּבֶּסֶת וְיוֹצְאָה מִמֶּנּוּ רְבִיעִית דָּם הֲרֵי זוֹ הַכְסוּת מִתְטַמְּאָה בְּמַגָּע וּבְמַשָּׂא וּבְאֹהֶל וְאִם לָאו אֵינָהּ מִתְטַמְּאָה בְּאֹהֶל וַהֲרֵי הִיא כִּכְסוּת שֶׁנִּבְלְעָה בְּמֵת שֶׁכָּל הַבָּלוּעַ שֶׁאֵינוֹ יָכוֹל לָצֵאת טָהוֹר. כֵּיצַד מְשַׁעֲרִין אוֹתָהּ. מְכַבְּסִין אוֹתָהּ בְּמַיִם וּמֵבִיא מַיִם כְּמִדָּתָן וְנוֹתֵן לְתוֹכָן רְבִיעִית דָּם אִם הָיָה מַרְאֵיהֶן שָׁוֶה אוֹ שֶׁהָיָה מֵי הַכִּבּוּס יוֹתֵר מִמֵּי הַמֶּזֶג בְּיָדוּעַ שֶׁיָּצָא מִמֶּנָּה רְבִיעִית:

יד הַמַּשָּׂא וְהַמַּגָּע וְהָאֹהֶל שְׁלֹשָׁה שֵׁמוֹת הֵם. וְכָל שֶׁהוּא מִשָּׁם אֶחָד מִצְטָרֵף וּמְטַמֵּא. וּמִשְּׁנֵי שֵׁמוֹת אֵינוֹ מִצְטָרֵף וְטָהוֹר. כֵּיצַד. הַנּוֹגֵעַ בִּכְשְׁנֵי חֲצָאֵי זֵיתִים אוֹ שְׁנָּשָׂא שְׁנֵי חֲצָאֵי זֵיתִים בְּבַת אַחַת. אוֹ שֶׁהָאֱהִיל עַל כִּשְׁנֵי חֲצָאֵי זֵיתִים. אוֹ שֶׁהָאֱהִיל עַל חֲצִי זַיִת וַחֲצִי זַיִת אַחַר מַאֲהִיל עָלָיו. אוֹ שֶׁהָיָה הוּא וַחֲצִי זַיִת תַּחַת הָאֹהֶל וְהָאֱהִיל בְּמִקְצָת גּוּפוֹ עַל חֲצִי זַיִת אַחֵר. אוֹ הָאֱהִיל חֲצִי זַיִת עַל מִקְצָתוֹ. הַכֹּל טְמֵאִים מִפְּנֵי שֶׁהוּא שֵׁם אֶחָד. אֲבָל הַנּוֹגֵעַ בַּחֲצִי זַיִת אוֹ הַנּוֹשֵׂא חֲצִי זַיִת וְדָבָר אַחֵר מַאֲהִיל עָלָיו וְעַל כַּחֲצִי זַיִת. אוֹ שֶׁהָאֱהִיל עָלָיו חֲצִי זַיִת אַחֵר. אוֹ שֶׁהָאֱהִיל הוּא עַל חֲצִי זַיִת אַחֵר. וְכֵן הַנּוֹשֵׂא כַּחֲצִי זַיִת וְנָגַע בַּחֲצִי זַיִת אַחֵר. הַכֹּל טְהוֹרִים. שֶׁאֵין הַמַּגָּע מִצְטָרֵף עִם הַמַּשָּׂא לֹא בְּמֵת וְלֹא בִּשְׁאָר טֻמְאוֹת. וְלֹא הַמַּגָּע מִצְטָרֵף עִם הָאֹהֶל וְלֹא הָאֹהֶל מִצְטָרֵף עִם הַמַּשָּׂא [לְפִי שֶׁאֵינוֹ שֵׁם אֶחָד]:

פרק ה

א כָּל הַמִּתְטַמְּאִין מֵחֲמַת הַמֵּת בֵּין אָדָם בֵּין כֵּלִים טְמֵאִים טֻמְאַת שִׁבְעָה. כֵּיצַד. אָדָם אוֹ כְּלִי שֶׁנָּגַע בִּדְבָרִים שֶׁמִּטַּמְּאִין מִן הַמֵּת בְּמַגָּע. אוֹ שֶׁנִּטְמָא בְּאֹהֶל בְּאֶחָד מִדְּבָרִים שֶׁמִּטַּמְּאִין בְּאֹהֶל. וְכֵן אָדָם שֶׁנָּשָׂא דְּבָרִים שֶׁמִּטַּמְּאִין מִן הַמֵּת בְּמַשָּׂא. הַכֹּל טְמֵאִים טֻמְאַת שִׁבְעָה שֶׁנֶּאֱמַר (במדבר יט יד) ״כָּל הַבָּא אֶל הָאֹהֶל וְכָל אֲשֶׁר בָּאֹהֶל יִטְמָא שִׁבְעַת יָמִים״:

ב אָדָם שֶׁנִּטְמָא בְּמֵת וְכֵלִים שֶׁיִּגַּע בָּהֶן אָדָם זֶה טְמֵאִין טֻמְאַת שִׁבְעָה שֶׁנֶּאֱמַר (במדבר לא כד) ״וְכִבַּסְתֶּם בִּגְדֵיכֶם בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי וּטְהַרְתֶּם״. אֲבָל אָדָם שֶׁנָּגַע בְּאָדָם שֶׁנִּטְמָא בְּמֵת. בֵּין שֶׁנָּגַע בּוֹ אַחַר שֶׁפֵּרַשׁ מִמְּטַמְּאָיו בֵּין שֶׁנָּגַע בּוֹ כְּשֶׁהוּא עֲדַיִן נוֹגֵעַ בְּמֵת. הֲרֵי זֶה הַשֵּׁנִי טָמֵא טֻמְאַת עֶרֶב שֶׁנֶּאֱמַר (במדבר יט כב) ״וְהַנֶּפֶשׁ הַנֹּגַעַת תִּטְמָא עַד הָעָרֶב״. זֶהוּ דִּין תּוֹרָה אֲבָל מִדִּבְרֵי סוֹפְרִים הַנּוֹגֵעַ בְּמֵת וְנָגַע בְּאָדָם אַחֵר וַעֲדַיִן הוּא מְחֻבָּר בַּמֵּת שְׁנֵיהֶן טְמֵאִין טֻמְאַת שִׁבְעָה וּכְאִלּוּ נָגַע זֶה הַשֵּׁנִי בַּמֵּת עַצְמוֹ. בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים לְעִנְיַן תְּרוּמָה וְקָדָשִׁים. אֲבָל לְנָזִיר וּלְעוֹשֶׂה פֶּסַח בֵּין בִּשְׁעַת חִבּוּר בֵּין אַחַר שֶׁפֵּרַשׁ אֵינוֹ טָמֵא אֶלָּא טֻמְאַת עֶרֶב כְּדִין תּוֹרָה:

ג כֵּלִים שֶׁנִּטְמְאוּ בְּמֵת בֵּין בְּמַגָּע בֵּין בְּאֹהֶל הֲרֵי הֵן לַנּוֹגֵעַ בָּהֶן כְּנוֹגֵעַ בַּמֵּת עַצְמוֹ. מָה הַמֵּת מְטַמֵּא הַנּוֹגֵעַ בּוֹ בֵּין אָדָם בֵּין כֵּלִים טֻמְאַת שִׁבְעָה אַף כֵּלִים שֶׁנִּטְמְאוּ בַּמֵּת הֵם וְהַכֵּלִים אוֹ הָאָדָם שֶׁיִּגַּע בָּהֶן טְמֵאִין טֻמְאַת שִׁבְעָה. שֶׁנֶּאֱמַר (במדבר יט טז) "בַּחֲלַל חֶרֶב אוֹ בְּמֵת". מִפִּי הַשְּׁמוּעָה לָמְדוּ שֶׁהַחֶרֶב כְּמֵת וְהוּא הַדִּין לִשְׁאָר כֵּלִים. בֵּין כְּלֵי מַתָּכוֹת בֵּין כְּלֵי שֶׁטַח וּבְגָדִים. הֲרֵי הוּא אוֹמֵר (במדבר לא יט) "כֹּל הֹרֵג נֶפֶשׁ וְכֹל נֹגֵעַ בֶּחָלָל" וְכִי תַּעֲלֶה עַל דַּעְתְּךָ שֶׁזֶּה יָרָה חֵץ וְהָרַג אוֹ זָרַק אֶבֶן וְהָרַג נִטְמָא שִׁבְעַת יָמִים. אֶלָּא הוֹרֵג נֶפֶשׁ בְּחֶרֶב וְכֵיוֹצֵא בָּהּ שֶׁנִּטְמָא בִּנְגִיעָתוֹ בַּכְּלֵי שֶׁהָרַג בּוֹ שֶׁהֲרֵי נָגַע הַכְּלֵי בְּמֵת. וּמִנַּיִן שֶׁאַף הַכֵּלִים הַנּוֹגְעִין בָּאָדָם שֶׁנִּטְמְאוּ בַּמֵּת שֶׁטְּמֵאִים טֻמְאַת שִׁבְעָה שֶׁהֲרֵי הוּא אוֹמֵר (במדבר לא כד) "וְכִבַּסְתֶּם בִּגְדֵיכֶם בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי וּטְהַרְתֶּם". הָא לָמַדְתָּ שֶׁכָּל אָדָם הַטָּמֵא טֻמְאַת שִׁבְעָה מְטַמֵּא בְּגָדִים טֻמְאַת שִׁבְעָה:

ד נִמְצָאתָ אוֹמֵר אָדָם שֶׁנָּגַע בְּמֵת וְאָדָם בְּאָדָם אַחַר הָרִאשׁוֹן טָמֵא טֻמְאַת שִׁבְעָה וְהַשֵּׁנִי טֻמְאַת עֶרֶב. כֵּלִים הַנּוֹגְעִין בְּמֵת וְכֵלִים בְּכֵלִים שְׁנֵיהֶם טְמֵאִים טֻמְאַת שִׁבְעָה אֲבָל הַשְּׁלִישִׁי בֵּין אָדָם בֵּין כֵּלִים טָמֵא טֻמְאַת עֶרֶב. כֵּלִים הַנּוֹגְעִין בְּמֵת וְאָדָם בְּכֵלִים וְכֵלִים בְּאָדָם שְׁלִשְׁתָּן טְמֵאִין טֻמְאַת שִׁבְעָה וְהָרְבִיעִי בֵּין אָדָם בֵּין כֵּלִים טָמֵא טֻמְאַת עֶרֶב:

ה בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים לְעִנְיַן תְּרוּמָה וְקָדָשִׁים. אֲבָל לְחַיֵּב כָּרֵת עַל בִּיאַת מִקְדָּשׁ אוֹ עַל אֲכִילַת קָדָשִׁים אֵינוֹ חַיָּב אֶלָּא הַשֵּׁנִים בִּלְבַד הָרִאשׁוֹן שֶׁנָּגַע בַּמֵּת וְהַשֵּׁנִי שֶׁנָּגַע בּוֹ כְּדִין תּוֹרָה שֶׁנֶּאֱמַר (במדבר יט כב) "וְכֹל אֲשֶׁר יִגַּע בּוֹ הַטָּמֵא יִטְמָא". אֲבָל הַנּוֹגֵעַ בִּכֵלִים שֶׁנָּגְעוּ בָּאָדָם אוֹ הַנּוֹגֵעַ בְּאָדָם שֶׁנָּגַע בַּכֵּלִים שֶׁנָּגְעוּ בַּמֵּת פָּטוּר כְּמוֹ שֶׁבֵּאַרְנוּ בְּהִלְכוֹת בִּיאַת מִקְדָּשׁ. שֶׁהַדְּבָרִים הָאֵלּוּ אַף עַל פִּי שֶׁהֵן דִּבְרֵי קַבָּלָה אֵינָן דִּין תּוֹרָה. שֶׁהֲרֵי לֹא נִתְפָּרְשׁוּ בַּתּוֹרָה. אֶלָּא זֶה שֶׁנִּטְמָא בְּמֵת שֶׁהוּא אָב וְהַשֵּׁנִי הַנּוֹגֵעַ בּוֹ שֶׁהוּא רִאשׁוֹן בֵּין אָדָם בֵּין כֵּלִים:

ו כְּלֵי חֶרֶשׁ שֶׁנָּגַע בְּמֵת אוֹ שֶׁהָיָה עִמּוֹ בָּאֹהֶל טָמֵא. וְאֵינוֹ מְטַמֵּא [לֹא אָדָם] וְלֹא כְּלֵי חֶרֶשׁ אַחֵר וְלֹא שְׂאָר כֵּלִים שֶׁאֵין כְּלֵי חֶרֶשׁ נַעֲשֶׂה אַב הַטֻּמְאָה לְעוֹלָם לֹא בְּמֵת וְלֹא בְּשְׂאָר טֻמְאוֹת. וְזֶה דִּין תּוֹרָה אַף עַל פִּי שֶׁהוּא קַבָּלָה:

ז זֶה כְּלָל גָּדוֹל בַּטֻּמְאוֹת כָּל אַב הַטֻּמְאָה מְטַמֵּא אָדָם וּמְטַמֵּא בְּגָדִים וְכֵלִים בֵּין כְּלֵי מַתָּכוֹת בֵּין כְּלֵי שֶׁטַח בֵּין כְּלֵי חֶרֶשׁ. וְכָל הַמְטַמֵּא אָדָם וְכֵלִים בִּנְגִיעָה הֲרֵי זֶה אַב הַטֻּמְאָה. וְכָל וְלַד הַטֻּמְאוֹת מְטַמֵּא אָכְלִין וּמַשְׁקִין וְאֵינוֹ מְטַמֵּא לֹא אָדָם וְכֵלִים לֹא כְּלֵי חֶרֶשׁ וְלֹא שְׂאָר כֵּלִים וּבְגָדִים:

ח כָּל הַנּוֹגֵעַ בְּאָב הוּא הַנִּקְרָא רִאשׁוֹן. וְהַנּוֹגֵעַ בָּרִאשׁוֹן נִקְרָא שֵׁנִי. וְהַנּוֹגֵעַ בַּשֵּׁנִי נִקְרָא שְׁלִישִׁי. וְהַנּוֹגֵעַ בַּשְּׁלִישִׁי נִקְרָא רְבִיעִי. וְהָרִאשׁוֹן וְשֶׁלְמַטָּה מִמֶּנּוּ כֻּלָּן נִקְרָאִין וְלַד הַטֻּמְאָה:

ט כָּל הַמִּתְטַמֵּא מֵחֲמַת הַמֵּת טֻמְאַת שִׁבְעָה בֵּין אָדָם בֵּין כֵּלִים הוּא הַנִּקְרָא טָמֵא מֵת. וְהוּא אָב מֵאָבוֹת הַטֻּמְאוֹת לְעִנְיַן טֻמְאַת תְּרוּמָה וְטֻמְאַת קָדָשִׁים כְּמוֹ שֶׁבֵּאַרְנוּ. לְמָנוֹת מִמֶּנּוּ רִאשׁוֹן וְשֵׁנִי כְּדֵי לְטַמֵּא אָדָם וְכֵלִים בְּמַגָּע כִּשְׁאָר אָבוֹת הַטֻּמְאוֹת. וְאֵינוֹ מְטַמֵּא בְּמַשָּׂא:

י כָּל הַמִּתְטַמֵּא מֵחֲמַת הַמֵּת טֻמְאַת עֶרֶב הוּא וְלַד הַטֻּמְאָה וְהוּא הָרִאשׁוֹן לְטֻמְאָה. וְאֶפְשָׁר שֶׁיִּהְיֶה הָרְבִיעִי מִן הַמֵּת רִאשׁוֹן לְטֻמְאָה כְּמוֹ שֶׁבֵּאַרְנוּ לְעִנְיַן תְּרוּמָה וְקָדָשִׁים:

יא אָדָם אוֹ כֵּלִים שֶׁנִּטְמְאוּ בְּמַגַּע אֶרֶץ הָעַכּוּ"ם וּבֵית הַפֶּרֶס אוֹ בְּמַשָּׂאָן אוֹ בְּמַגַּע דַּם תְּבוּסָה וְגוֹלֵל וְדוֹפֵק אוֹ בְּאָהֳלָן. וְכֵן אָדָם שֶׁנִּטְמָא בְּמַשָּׂא דַּם תְּבוּסָה הֲרֵי אֵלּוּ כֻּלָּן וְכָל כַּיּוֹצֵא בָּהֶן אָבוֹת טֻמְאוֹת שֶׁל דִּבְרֵי סוֹפְרִים. וְכֵן בְּגָדִים הַמִּתְטַמְּאִין מֵחֲמַת אֵלּוּ טֻמְאַת שִׁבְעָה כֻּלָּן אָבוֹת הַטֻּמְאוֹת שֶׁל דִּבְרֵי סוֹפְרִים:

יב הָאֹהֶל עַצְמוֹ הַמַּאֲהִיל עַל הַטֻּמְאָה אַף עַל פִּי שֶׁלֹּא נָגְעָה בּוֹ טֻמְאָה הֲרֵי הוּא טָמֵא טֻמְאַת שִׁבְעָה מִן הַתּוֹרָה וַהֲרֵי הוּא כִּבְגָדִים שֶׁנִּגְעוּ בְּמֵת שֶׁנֶּאֱמַר (במדבר יט יח) "וְהִזָּה עַל הָאֹהֶל". בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים בְּשֶׁהָיָה הָאֹהֶל בֶּגֶד אוֹ שַׂק אוֹ כְּלֵי עֵץ אוֹ עוֹר אֶחָד עוֹר בְּהֵמָה וְחַיָּה בֵּין הַמַּתָּרִין לַאֲכִילָה בֵּין הָאָסוּרִין לַאֲכִילָה שֶׁנֶּאֱמַר (שמות מ יט) "וַיִּפְרֹשׂ אֶת הָאֹהֶל עַל הַמִּשְׁכָּן" אֵין קָרוּי אֹהֶל אֶלָּא אָרוּג וְעוֹר כַּמִּשְׁכָּן. אֲבָל אִם הָיָה הָאֹהֶל נְסָרִין שֶׁל עֵץ כְּגוֹן הַתִּקְרָה וְהַמַּחְצֶלֶת וְכֵיוֹצֵא בָּהֶן. אוֹ שֶׁהָיָה עָצֹם אוֹ שֶׁל מַתָּכוֹת הֲרֵי זֶה טָהוֹר. וְאֵין צָרִיךְ לוֹמַר שֶׁאִם הָיָה בְּנָיָן שֶׁהוּא טָהוֹר. וְכָל מָקוֹם שֶׁנֶּאֱמַר הַבַּיִת טָמֵא אֵינוֹ אֶלָּא אָדָם וְכֵלִים שֶׁבְּכָל הַבַּיִת. וְאֵין לְךָ יוֹצֵא מִן הָעֵץ שֶׁהוּא מִתְטַמֵּא טֻמְאַת אֹהָלִים אֶלָּא הַמִּשְׁתָּן בִּלְבַד:

יג בְּגָדִים הַנּוֹגְעִין בְּמֵת אַף עַל פִּי שֶׁהֵן כְּמֵת לְטַמֵּא אֲחֵרִים שֶׁנָּגְעוּ בּוֹ טֻמְאַת שִׁבְעָה אֵינָן כְּמֵת לְטַמֵּא בְּאֹהֶל וּבְמַשָּׂא. שֶׁהַמַּשָּׂא לַמֵּת עַצְמוֹ אֵינוֹ מִפֹּרָשׁ כְּמוֹ שֶׁבֵּאַרְנוּ. וּבְטֻמְאַת אֹהֶל הוּא אוֹמֵר (במדבר יט יד) "אָדָם כִּי יָמוּת בְּאֹהֶל". לְפִיכָךְ הַנּוֹשֵׂא בְּגָדִים שֶׁנָּגְעוּ בְּמֵת וְלֹא נָגַע בָּהֶן וְכָל הַמַּאֲהִיל עֲלֵיהֶן אוֹ שֶׁהֶאֱהִילוּ עָלָיו אוֹ שֶׁהָיוּ עִמּוֹ בְּאֹהֶל הֲרֵי זֶה טָהוֹר. וְכֵן הָאָדָם שֶׁנִּטְמָא בְּמֵת וְהֶאֱהִיל עַל הַכֵּלִים הֲרֵי הֵן טְהוֹרִין שֶׁאֵין טָמֵא מֵת טָמֵא אֶלָּא בְּמַגָּע בִּלְבַד:

יד הַמֵּת אֵינוֹ מְטַמֵּא מִשְׁכָּב וּמוֹשָׁב מִתַּחְתָּיו וְלֹא מַדָּף מֵעַל גַּבָּיו אֶלָּא אֶחָד כְּלֵי שֶׁיִּגַּע בַּמֵּת מִצִּדּוֹ אוֹ שֶׁהָיָה תַּחְתָּיו אוֹ עַל גַּבָּיו. כֵּיצַד. עֲשָׂרָה בְּגָדִים זֶה עַל גַּבֵּי זֶה וְהַמֵּת לְמַעְלָה עֲשָׂרָה בְּגָדִים אֲחֵרִים עַל גַּבּוֹ מִלְמַעְלָה. בֶּגֶד הַנּוֹגֵעַ בּוֹ וְהַבֶּגֶד הַשֵּׁנִי שֶׁנָּגַע בַּבֶּגֶד שֶׁנָּגַע בּוֹ שְׁנֵיהֶן טְמֵאִים טֻמְאַת שִׁבְעָה וְהַשְּׁלִישִׁי

טָמֵא טֻמְאַת עֶרֶב בֵּין שֶׁל מַעְלָה בֵּין שֶׁל מַטָּה. וְהָרְבִיעִי וּמִן הָרְבִיעִי וּלְמַטָּה וּמִן הָרְבִיעִי וּלְמַעְלָה כֻּלָּן טְהוֹרִין. מַה שֶּׁאֵין כֵּן בְּטֻמְאֵי מִשְׁכָּב וּמוֹשָׁב כְּמוֹ שֶׁיִּתְבָּאֵר בִּמְקוֹמוֹ. בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים שֶׁכָּל הַבְּגָדִים אוֹ הַכֵּלִים שֶׁתַּחְתָּיו וְשֶׁל מַעְלָה מִמֶּנּוּ טְהוֹרִין בְּשֶׁלֹּא הָיְתָה שָׁם טֻמְאָה רְצוּצָה וְלֹא טֻמְאַת אֹהֶל. אוֹ שֶׁהָיָה מַבְדִּיל בֵּינוֹ וּבֵין הַכֵּלִים אֶבֶן כְּמוֹ שֶׁיִּתְבָּאֵר בִּמְקוֹמוֹ:

פרק ו

א עֲצָמוֹת הַמֵּת וְעוֹרוֹ הָעוֹשֶׂה מֵהֶן כֵּלִים אֵינָן מְקַבְּלִין טֻמְאָה כְּלָל לֹא מִדִּבְרֵי תוֹרָה וְלֹא מִדִּבְרֵי סוֹפְרִים. וְכֵן יְרוֹקָה שֶׁעַל פְּנֵי הַמַּיִם וְכַיּוֹצֵא בָּהּ שֶׁכָּל מַה שֶּׁבַּיָּם טָהוֹר כְּמוֹ שֶׁיִּתְבָּאֵר בְּהִלְכוֹת כֵּלִים. לְפִיכָךְ הָעוֹשֶׂה אֹהֶל מֵעוֹר הַדָּג אוֹ מִצֶּמֶר שֶׁגָּדַל בַּיָּם. אֵין עֲצָמוֹ שֶׁל אֹהֶל זֶה מְקַבֵּל טֻמְאָה אַף עַל פִּי שֶׁמַּבִיא אֶת הַטֻּמְאָה לְכָל אֲשֶׁר יִהְיֶה תַּחְתָּיו כִּשְׁאָר אֹהָלִים:

ב כְּלֵי גְּלָלִים וּכְלֵי אֲבָנִים וּכְלֵי אֲדָמָה אֵינָן מְקַבְּלִין טֻמְאָה לֹא מִדִּבְרֵי תוֹרָה וְלֹא מִדִּבְרֵי סוֹפְרִים בֵּין טֻמְאַת מֵת בֵּין שְׁאָר הַטֻּמְאוֹת. וְכֵן כְּלֵי עֵץ הֶעָשׂוּי לְנַחַת כְּגוֹן הַתֵּבָה וְהַמִּגְדָּל וְהַכַּוֶּרֶת שֶׁהֵן מַחֲזִיקִין אַרְבָּעִים סְאָה בְּלַח וְיִהְיֶה לָהֶם שׂוּלַיִם אֵינָן מְקַבְּלִין טֻמְאָה כְּלָל לֹא מִדִּבְרֵי תוֹרָה וְלֹא מִדִּבְרֵי סוֹפְרִים. וְאֵלּוּ הֵן הַנִּקְרָאִין כְּלֵי עֵץ הַבָּא בְּמִדָּה:

ג כְּלֵי עֵץ פְּשׁוּטֵיהֶם טְהוֹרִים מְקַבְּלֵיהֶם טְמֵאִים. כְּלֵי חֶרֶשׂ פְּשׁוּטֵיהֶן טְהוֹרִין וּמְקַבְּלֵיהֶן טְמֵאִין וְאֵינָן טְמֵאִין אֶלָּא מֵאֲוִירָן אוֹ בְּהֶסֵּט הַזָּב. אֲפִלּוּ נָגַע כְּלֵי חֶרֶשׂ בְּמֵת מִגַּבּוֹ אֵינוֹ מִתְטַמֵּא. וְאִם נִכְנְסָה טֻמְאָה מִן הַטֻּמְאוֹת בַּאֲוִירוֹ וְאַף עַל פִּי שֶׁלֹּא נָגְעָה בּוֹ נִטְמָא. הָיָה כְּלֵי חֶרֶשׂ עִם הַמֵּת בְּאֹהֶל נִטְמָא שֶׁהֲרֵי הַטֻּמְאָה נִכְנְסָה בַּאֲוִירוֹ. וְאִם הָיָה מֻקָּף צָמִיד פָּתִיל הוּא וּמַה שֶּׁבְּתוֹכוֹ טָהוֹר כְּמוֹ שֶׁנִּתְפָּרֵשׁ בַּתּוֹרָה. שֶׁאֵין טֻמְאָה נִכְנְסָה לוֹ אֶלָּא מִפְּתְחוֹ וּבְהֶסֵּט הַזָּב. שֶׁהֲרֵי הוּא כְּמִי שֶׁנָּגַע בְּכֻלּוֹ:

ד הָעוֹשֶׂה גּוֹלֵל מִדָּבָר שֶׁאֵינוֹ מְקַבֵּל טֻמְאָה כְּגוֹן שֶׁהִנִּיחַ עַל גַּבֵּי הַקֶּבֶר אֶבֶן אוֹ כְּלֵי אֲדָמָה אוֹ כְּלֵי עֵץ הַבָּא בְּמִדָּה אוֹ כְּלֵי חֶרֶשׂ הַמֻּקָּף צָמִיד פָּתִיל אוֹ עוֹר הַדָּג וְעָצְמוֹ וְכַיּוֹצֵא בְּאֵלּוּ הַנּוֹגֵעַ בָּהֶן טָמֵא טֻמְאַת שִׁבְעָה מִשּׁוּם נוֹגֵעַ בְּגוֹלֵל. וְאִם פֵּרְשׁוּ מִלִּהְיוֹת גּוֹלֵל אוֹ שֶׁהֵסִיר אֶת הַמֵּת מִתַּחְתֵּיהֶן הֲרֵי הֵן טְהוֹרִין. וְכֵן בְּהֵמָה שֶׁכִּפְתָּהּ וְעָשָׂה אוֹתָהּ גּוֹלֵל הַנּוֹגֵעַ בָּהּ טָמֵא טֻמְאַת שִׁבְעָה כָּל זְמַן שֶׁהִיא גּוֹלֵל. הִתִּיר הַבְּהֵמָה הֲרֵי הִיא טְהוֹרָה כִּשְׁאָר הַבְּהֵמוֹת. וְכֵן חָבִית שֶׁהִיא מְלֵאָה מַשְׁקִין מֻקֶּפֶת צָמִיד פָּתִיל וְעָשָׂה אוֹתָהּ גּוֹלֵל לְמֵת הַנּוֹגֵעַ בָּהּ טָמֵא טֻמְאַת שִׁבְעָה וְהֶחָבִית וְהַמַּשְׁקִין טְהוֹרִין:

ה קוֹרָה שֶׁעָשָׂאָהּ גּוֹלֵל לְקֶבֶר בֵּין עוֹמֶדֶת בֵּין מֻטָּה עַל צִדָּהּ אֵין טָמֵא אֶלָּא כְּנֶגֶד פֶּתַח הַקֶּבֶר בִּלְבַד. וְהַנּוֹגֵעַ בַּקָּצֶה הַמֻּנָּח חוּץ לַקֶּבֶר טָהוֹר. עָשָׂה רֹאשָׁהּ גּוֹלֵל לְקֶבֶר וַהֲרֵי הִיא עוֹמֶדֶת עַל הַקֶּבֶר כְּמוֹ אִילָן הַנּוֹגֵעַ מִמֶּנָּה בְּאַרְבָּעָה טְפָחִים סָמוּךְ לַקֶּבֶר טָמֵא מִשּׁוּם גּוֹלֵל וּמֵאַרְבָּעָה וּלְמַעְלָה טָהוֹר. בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים בִּזְמַן שֶׁהוּא עָתִיד לָקֹץ אוֹתָהּ. אֲבָל אִם אֵינוֹ עָתִיד לָקֹץ אוֹתָהּ כֻּלָּהּ גּוֹלֵל:

ו שְׁתֵּי אֲבָנִים גְּדוֹלוֹת שֶׁל אַרְבָּעָה אַרְבָּעָה טְפָחִים שֶׁעָשָׂאָן גּוֹלֵל הַמַּאֲהִיל עַל גַּבֵּי שְׁתֵּיהֶן טָמֵא. נִטְלָה אַחַת מֵהֶן הַמַּאֲהִיל עַל גַּבֵּי שְׁנָיָה טָהוֹר מִפְּנֵי שֶׁיֵּשׁ לַטֻּמְאָה דֶּרֶךְ שֶׁתֵּצֵא בּוֹ:

ז גַּל שֶׁל צְרוֹרוֹת שֶׁעָשָׂאָהוּ גּוֹלֵל לְקֶבֶר אֵין טָמֵא אֶלָּא סֵדֶר הַפְּנִימִי שֶׁהוּא צָרִיךְ שֶׁל קֶבֶר. אֲבָל הַנּוֹגֵעַ בְּשְׁאָר הָאֲבָנִים טָהוֹר:

ח אָרוֹן שֶׁהוּא חָקוּק בַּסֶּלַע וְהִנִּיחוּ בּוֹ הַמֵּת וְכִסּוּהוּ בְּגוֹלֵל הַנּוֹגֵעַ בַּסֶּלַע בְּכָל מָקוֹם טָהוֹר וְהַנּוֹגֵעַ בַּגּוֹלֵל טָמֵא. לְמָה זֶה דּוֹמֶה לְבוֹר גָּדוֹל מָלֵא מֵתִים וְאֶבֶן גְּדוֹלָה עַל פִּיהּ שֶׁאֵין טָמֵא אֶלָּא כְּנֶגֶד חֲלָלָהּ. וְאִם בָּנָה נָפֶשׁ עַל גַּבָּהּ הֲרֵי זוֹ כְּקֶבֶר סָתוּם וּמְטַמֵּא מִכָּל סְבִיבָיו. הָיְתָה הָאָרוֹן הַחָקוּק בַּסֶּלַע רְחָבָה מִלְמַטָּה וְצָרָה מִלְמַעְלָה וְהַמֵּת בְּתוֹכָהּ הַנּוֹגֵעַ בָּהּ מִלְמַטָּן טָהוֹר וּמִלְמַעְלָן טָמֵא שֶׁהֲרֵי הַצְּדָדִין מִלְמַעְלָה סָמְכוּ עַל גַּבֵּי הַמֵּת וְנַעֲשׂוּ כְּגוֹלֵל. הָיְתָה הָאָרוֹן רְחָבָה מִלְמַעְלָה וְצָרָה מִלְמַטָּה הַנּוֹגֵעַ בָּהּ מִכָּל מָקוֹם טָמֵא. הָיְתָה שָׁוָה הַנּוֹגֵעַ בָּהּ מִטֶּפַח הַסָּמוּךְ לְקַרְקָעִיתָהּ וּלְמַעְלָה טָמֵא מִטֶּפַח וּלְמַטָּה טָהוֹר. נִקַּב אָרוֹן בַּסֶּלַע וְהִכְנִיס הַמֵּת בְּתוֹכָהּ כְּמוֹ נֶגֶר הַנּוֹגֵעַ בָּהּ מִכָּל מָקוֹם טָהוֹר חוּץ מִמְּקוֹם פִּתְחָהּ:

ט מְעָרָה שֶׁהַקֶּבֶר בְּתוֹכָהּ וְחָצַר לִפְנֵי הַמְּעָרָה. בִּזְמַן שֶׁהֶחְצֵר לָאֲוִיר הָעוֹמֵד לְתוֹכָהּ טָהוֹר וּבִלְבַד שֶׁלֹּא יִגַּע בְּמַשְׁקוֹף הַמְּעָרָה. וּבִזְמַן שֶׁהֶחְצֵר מְקֹרָה אִם הָיָה בָּהּ [מְגֹלֶּה בְּצַד הַמְּעָרָה] אַרְבָּעָה טְפָחִים עַל אַרְבָּעָה טְפָחִים אוֹ יֶתֶר הַנִּכְנָס לְשָׁם טָהוֹר. הָיְתָה פְּחוּתָה מֵאַרְבָּעָה עַל אַרְבָּעָה הַנִּכְנָס לְשָׁם טָמֵא וְאַף עַל פִּי שֶׁלֹּא נָגַע בְּפֶתַח הַמְּעָרָה:

פרק ז

א בַּיִת סָתוּם שֶׁהָמַת בְּתוֹכוֹ אוֹ שֶׁהָיָה לוֹ פֶּתַח [וּפָרַץ אֶת פְּצִימָיו] וּסְתָמוֹ מְטַמֵּא מִכָּל סְבִיבָיו וְהַנּוֹגֵעַ בּוֹ מְאַחוֹרָיו אוֹ מִגַּגּוֹ טָמֵא שִׁבְעָה מִפְּנֵי שֶׁהוּא כְּקֶבֶר סָתוּם. נִפְתַּח בּוֹ פֶּתַח אֲפִלּוּ סְתָמוֹ אִם לֹא פָּרַץ פְּצִימָיו הַנּוֹגֵעַ בּוֹ מֵאֲחוֹרָיו וּמִגַּגּוֹ טָהוֹר וְאֵין טָמֵא אֶלָּא כְּנֶגֶד הַפֶּתַח. וְכַמָּה יִהְיֶה שִׁעוּר הַפֶּתַח. שָׁלֹם הַמֵּת פִּתְחוֹ בְּאַרְבָּעָה טְפָחִים. וּכְזַיִת מִן הַמֵּת פִּתְחוֹ בְּטָפַח. וְגָדוֹל מִכְּזַיִת חֲרֵי הוּא כְּמֵת וּפִתְחוֹ בְּאַרְבָּעָה:

ב הַמֵּת בְּתוֹךְ הַבַּיִת וּבוֹ פְּתָחִים הַרְבֵּה בִּזְמַן שֶׁכֻּלָּם נְעוּלִים כֻּלָּם טְמֵאִים וְהַיּוֹשֵׁב בְּצַד כָּל פֶּתַח מֵהֶן תַּחַת הַתִּקְרָה הַיּוֹצֵא עַל הַפֶּתַח נִטְמָא. נִפְתַּח אֶחָד מֵהֶן אוֹ שֶׁחָשַׁב לְהוֹצִיאוֹ בְּאֶחָד מֵהֶן וְאַף עַל פִּי שֶׁחָשַׁב אַחַר שֶׁמֵּת הַמֵּת אֲפִלּוּ חָשַׁב לְהוֹצִיאוֹ בְּחַלּוֹן שֶׁהִיא אַרְבָּעָה עַל אַרְבָּעָה הִצִּיל עַל הַפְּתָחִים כֻּלָּן וְאֵין טָמֵא אֶלָּא כְּנֶגֶד הַפֶּתַח שֶׁנִּפְתַּח אוֹ שֶׁחָשַׁב עָלָיו וְהַשְּׁאָר טְהוֹרִין מִפְּנֵי שֶׁהֵן נְעוּלִין וַחֲרֵי אֵין הַבַּיִת כְּקֶבֶר סָתוּם. וְכֵן אִם הִתְחִיל לַחְתֹּר פֶּתַח לְהוֹצִיאוֹ בּוֹ מְשַׁיְּחִתֹּר אַרְבָּעָה עַל אַרְבָּעָה הִצִּיל עַל הַפְּתָחִים כֻּלָּן. הָיָה שָׁם פֶּתַח סָתוּם וְחָשַׁב לְהוֹצִיאוֹ וְהִתְחִיל לְפָתְחוֹ מְשַׁיְּחִיל לִפְתֹּחַ הִצִּיל עַל הַפְּתָחִים כֻּלָּן. הָיוּ בוֹ חֲלוֹנוֹת הַרְבֵּה וְכֻלָּן מֻגְפוֹת כֻּלָּן טְהוֹרוֹת. נִפְתְּחוּ כֻּלָּן טְמֵאוֹת וְלֹא הִצִּילוּ עַל הַפְּתָחִים. פֶּתַח קָטָן בְּתוֹךְ פֶּתַח גָּדוֹל הַמַּאֲהִיל עַל גַּבֵּי שְׁנֵיהֶם טָמֵא. חָשַׁב לְהוֹצִיאוֹ בַּקָּטָן טָהֵר קָטָן אֶת הַגָּדוֹל. הָיוּ שְׁנֵיהֶן מַתְאִימִין הַמַּאֲהִיל עַל גַּבֵּי שְׁנֵיהֶם טָמֵא. חָשַׁב לְהוֹצִיאוֹ בְּאֶחָד מֵהֶן טָהֵר אֶת חֲבֵרוֹ. הָיָה לַבַּיִת פֶּתַח אֶחָד לְצָפוֹן וּפֶתַח לְדָרוֹם וְחָשַׁב לְהוֹצִיאוֹ בַּצָּפוֹנִי וְאַחַר כָּךְ בָּאוּ אֶחָיו אוֹ קְרוֹבָיו וְאָמְרוּ אֵין מוֹצִיאִין אוֹתוֹ אֶלָּא בַּדְּרוֹמִי טָהֵר דְּרוֹמִי אֶת הַצְּפוֹנִי. וּבִלְבַד שֶׁלֹּא יַעֲרִים. וְאִם הֶעֱרִים שְׁנֵיהֶן טְמֵאִים:

ג בָּתִּים הַפְּתוּחִין לְאַכְסַדְרָה וְהַמֵּת בְּאֶחָד מֵהֶן אִם הָיָה דַּרְכּוֹ שֶׁל מֵת לָצֵאת בָּאַכְסַדְרָה חֲרֵי הַבַּיִת שַׁעַר וְהַבָּתִּים טְמֵאִים וְאִם לָאו בַּיִת שַׁעַר טָמֵא וְהַבַּיִת טָהוֹר. הַחֲרֵר שֶׁלְּפָנִים מִן הַבַּיִת מוּגָף וְנִכְנָסָה טֻמְאָה לְפָנִים דֶּרֶךְ חַלּוֹן הַבַּיִת הַחִיצוֹן טָהוֹר מִפְּנֵי שֶׁהַטֻּמְאָה חוֹזֶרֶת וְיוֹצֵאת דֶּרֶךְ הַחַלּוֹן שֶׁנִּכְנְסָה בּוֹ:

ד אֵין הַקֶּבֶר מְטַמֵּא מִכָּל סְבִיבָיו עַד שֶׁיִּהְיֶה שָׁם חֲלַל טֶפַח עַל טֶפַח עַל רוּם טֶפַח. אֲפִלּוּ הִגְבִּיהַּ הַבִּנְיָן עַל גַּבֵּי חֲלַל טֶפַח עַד לָרָקִיעַ הַכֹּל טָמֵא לְפִי שֶׁהַכֹּל כְּקֶבֶר. הָיְתָה טֻמְאָה רְצוּפָה וְלֹא הָיָה שָׁם חֲלַל טֶפַח טֻמְאָה בּוֹקַעַת וְעוֹלָה בּוֹקַעַת וְיוֹרֶדֶת וְאֵין טָמֵא אֶלָּא הַנּוֹגֵעַ כְּנֶגֶד הַטֻּמְאָה מִלְמַעְלָה אוֹ הַמַּאֲהִיל עָלֶיהָ מִלְמַעְלָה אוֹ הַנּוֹגֵעַ כְּנֶגְדָּהּ מִלְמַטָּה אוֹ מַה שֶּׁהָאֱהִיל עָלָיו מִלְמַטָּה אֲבָל הַנּוֹגֵעַ בְּצִדֵּי הַבִּנְיָן טָהוֹר:

ה זֶה כְּלָל גָּדוֹל בְּטֻמְאַת מֵת שֶׁכָּל דָּבָר הַמְטַמֵּא בְּאֹהֶל מִן הַמֵּת אִם הָיָה רָצוּץ שֶׁאֵין לוֹ חֲלַל טֶפַח חֲרֵי הַטֻּמְאָה בּוֹקַעַת וְעוֹלָה עַד לָרָקִיעַ בּוֹקַעַת וְיוֹרֶדֶת עַד הַתְּהוֹם וְאֵינָהּ מְטַמְּאָה מִן הַצְּדָדִין. כֵּיצַד. כִּרֵי שֶׁל תְּבוּאָה אוֹ גַּל שֶׁל אֲבָנִים וּכְזַיִת מִן הַמֵּת בְּתוֹכוֹ וְכֵלִים בְּצַד הַטֻּמְאָה וְאֵינָן נוֹגְעִין בָּהּ כֵּלִים טְהוֹרִין וְכָל כְּלִי שֶׁבְּתוֹךְ הַגַּל מְכֻוָּן כְּנֶגֶד הַטֻּמְאָה מִלְמַעְלָה אוֹ מִלְמַטָּה טָמֵא שֶׁהַטֻּמְאָה בּוֹקַעַת וְעוֹלָה וּבוֹקַעַת וְיוֹרֶדֶת. וְאִם הָיָה מְקוֹם הַטֻּמְאָה חָלוּל טֶפַח עַל טֶפַח עַל רוּם טֶפַח הוּא כְּקֶבֶר סָתוּם וּמְטַמֵּא מִכָּל סְבִיבָיו:

ו בַּיִת שֶׁמִּלְאוֹ עָפָר אוֹ צְרוֹרוֹת חֲרֵי זֶה בִּטֵּל הַבַּיִת וַחֲרֵי הוּא כְּגַל שֶׁל עָפָר אוֹ צְרוֹרוֹת וְאִם הָיְתָה טֻמְאָה בְּתוֹךְ הֶעָפָר בּוֹקַעַת וְעוֹלָה בּוֹקַעַת וְיוֹרֶדֶת וְכֵלִים שֶׁבְּצִדֵּיהָ בְּתוֹךְ הֶעָפָר טְהוֹרִים:

ז טֻמְאָה שֶׁהִיא רְצוּצָה בְּכֹתֶל וְסָמַךְ סָכָּה לַכֹּתֶל הַסֻּכָּה טְמֵאָה שֶׁחֲרֵי נַעֲשָׂה הַכֹּתֶל צַד מִצִּדֵּי הָאֹהֶל. וְאַף עַל פִּי שֶׁהַצְּדָדִין טְהוֹרִים לַנּוֹגֵעַ אִלּוּ לֹא הָיָה עֲלֵיהֶן אֹהֶל אֲבָל מִשֶּׁנַּעֲשָׂה עֲלֵיהֶן אֹהֶל הָאֹהֶל כֻּלּוֹ טָמֵא שֶׁחֲרֵי הַטֻּמְאָה בְּתוֹכוֹ:

פרק ח

א שָׂדֶה שֶׁאָבַד קֶבֶר בְּתוֹכָהּ עֶפְרָהּ מְטַמֵּא בְּמַגָּע וּבְמַשָּׂא כְּבֵית הַפְּרָס שֶׁמָּא נִדּוֹשׁ הַקֶּבֶר בָּהּ וְיִהְיוּ עֲצָמוֹת כִּשְׁעוֹרָה בְּתוֹךְ עֶפְרָהּ. וְכָל הַשָּׂדֶה כֻּלָּהּ הַמַּאֲהִיל עָלֶיהָ נִטְמָא. וְאִם הֶעֱמִיד בְּתוֹכָהּ אֹהֶל נִטְמָא כָּל מַה שֶּׁיֵּשׁ בָּאֹהֶל שֶׁמָּא הָאֹהֶל שֶׁהֶעֱמִיד בְּאוֹתָהּ שָׂדֶה עַל הַקֶּבֶר הוּא מַאֲהִיל:

ב בָּנָה בַּיִת וַעֲלִיָּה עַל גַּבָּיו אִם הָיָה פִּתְחָהּ שֶׁל עֲלִיָּה כְּנֶגֶד פִּתְחָהּ שֶׁל בַּיִת הָעֲלִיָּה טְהוֹרָה שֶׁאֲפִילּוּ [הָיָה] הַקֶּבֶר תַּחַת מַשְׁקוֹף הַבַּיִת הָעֲלִיָּה טְהוֹרָה שֶׁחֲרֵי הוּא אֹהֶל עַל גַּבֵּי אֹהֶל כְּמוֹ שֶׁיִּתְבָּאֵר. וְאִם לֹא הָיָה מְכֻוָּן אַף הָעֲלִיָּה טְמֵאָה שֶׁמָּא אַסְקֻפַּת עֲלִיָּה עַל הַקֶּבֶר וַחֲרֵי הָעֲלִיָּה מַאֲהִילָה עַל הַקֶּבֶר:

ג וְשָׂדֶה זוֹ מַתָּר לִזְרֹעַ בְּתוֹכָהּ כָּל זֶרַע לְפִי שֶׁאֵין שָׁרְשֵׁי זְרָעִים מַגִּיעִים עַד לַקֶּבֶר. אֲבָל אֵין נוֹטְעִין בְּתוֹכָהּ אִילְנֵי מַאֲכָל מִפְּנֵי שֶׁהַשָּׁרָשִׁים מַגִּיעִין עַד לַמֵּת. הַתְּלוּלִיּוֹת הַקְּרוֹבוֹת לָעִיר הַסְּמוּכָה לְבֵית הַקְּבָרוֹת אוֹ לְדֶרֶךְ בֵּית הַקְּבָרוֹת אֶחָד חֲדָשׁוֹת וְאֶחָד יְשָׁנוֹת חֲרֵי אֵלּוּ בְּחֶזְקַת טֻמְאָה מִפְּנֵי שֶׁהַנָּשִׁים קוֹבְרוֹת שָׁם אֶת הַנְּפָלִים וּמֵכֵי שְׁחִין קוֹבְרִין שָׁם אֵיבְרֵיהֶן. אֲבָל הָרְחוֹקוֹת הַחֲדָשׁוֹת טְהוֹרוֹת וְהַיְשָׁנוֹת טְמֵאוֹת שֶׁמָּא הָיוּ קְרוֹבוֹת מֵעִיר שֶׁחָרְבָה אוֹ מִדֶּרֶךְ שֶׁאָבְדָה. וְאֵי זֶהוּ תֵּל קָרוֹב כָּל שֶׁאֵין שָׁם תֵּל אַחֵר קָרוֹב יוֹתֵר מִמֶּנּוּ. וְיָשָׁן שֶׁאֵין אָדָם זוֹכְרוֹ:

ד שְׂדֵה בּוֹכִים וְהוּא הַמָּקוֹם הַקָּרוֹב לְבֵית הַקְּבָרוֹת שֶׁהַנָּשִׁים יוֹשְׁבוֹת שָׁם וּבוֹכוֹת. אַף עַל פִּי שֶׁעֲפָרָהּ טָהוֹר שֶׁהֲרֵי לֹא הֶחְזִקָה שָׁם טֻמְאָה אֵין נוֹטְעִין אוֹתוֹ וְאֵין זוֹרְעִין אוֹתוֹ. שֶׁלֹּא לְהַרְגִּיל רֶגֶל אָדָם לְשָׁם שֶׁמָּא יֵשׁ שָׁם טֻמְאָה מִפְּנֵי שֶׁהוּא קָרוֹב לְבֵית הַקְּבָרוֹת כְּבָר נִתְיָאֲשׁוּ בְּעָלָיו מִמֶּנּוּ לְפִיכָךְ אֶפְשָׁר שֶׁיָּבוֹא אָדָם וְיִקְבֹּר בּוֹ מִפְּנֵי זֶה חָשְׁשׁוּ לוֹ. וְעוֹשִׂין מֵעֲפַר מָקוֹם זֶה תַּנּוּרִים לַקֹּדֶשׁ שֶׁהֲרֵי לֹא הֶחְזִקָה שָׁם טֻמְאָה:

ה קֶבֶר הַנִּמְצָא מֵתָר לְפַנּוֹתוֹ וְאִם פִּנָּהוּ מְקוֹמוֹ טָמֵא וְאָסוּר בַּהֲנָיָה עַד שֶׁיִּתְבָּדֵק כְּמוֹ שֶׁיִּתְבָּאֵר. וְקֶבֶר הַיְדוּעַ אָסוּר לְפַנּוֹתוֹ וְאִם פִּנָּהוּ מְקוֹמוֹ טָהוֹר וּמֻתָּר בַּהֲנָיָה:

ו קֶבֶר שֶׁהוּא מַזִּיק אֶת הָרַבִּים מְפַנִּין אוֹתוֹ וּמְקוֹמוֹ טָמֵא וְאָסוּר בַּהֲנָיָה:

ז הַפּוֹגֵעַ בְּמֵת מִצְוָה אִם מְצָאוֹ בְּתוֹךְ הַתְּחוּם מְבִיאוֹ לְבֵית הַקְּבָרוֹת. מְצָאוֹ חוּץ לַתְּחוּם אֲפִלּוּ בְּתוֹךְ שְׂדֵה כַּרְכּוֹם קָנָה מְקוֹמוֹ וְיִקָּבֵר בַּמָּקוֹם שֶׁנִּמְצָא. מְצָאוֹ עַל הַמֵּצַר מְסַלְּקוֹ לַצָּדָדִין. שְׂדֵה בוּר מִצַּד זֶה וּשְׂדֵה נִיר מִצַּד זֶה קוֹבְרוֹ בְּשְׂדֵה בוּר. שְׂדֵה נִיר וּשְׂדֵה זֶרַע קוֹבְרוֹ בְּשְׂדֵה נִיר. שְׂדֵה זֶרַע וּשְׂדֵה כֶּרֶם קוֹבְרוֹ בְּשְׂדֵה זֶרַע. שְׂדֵה אִילָן וּשְׂדֵה כֶּרֶם קוֹבְרוֹ בְּשְׂדֵה כֶּרֶם מִפְּנֵי אֹהֶל הַטֻּמְאָה. הָיוּ שְׁנֵיהֶן שָׁוִין קוֹבְרוֹ לְאֵי זֶה צַד שֶׁיִּרְצֶה:

ח קֶבֶר הַנִּמְצָא מְטַמֵּא לְמַפְרֵעַ. וְאִם בָּא אַחֵר וְאָמַר בָּרִי לִי שֶׁלֹּא הָיָה כָּאן קֶבֶר אֲפִלּוּ קֹדֶם לְעֶשְׂרִים שָׁנָה אֵינוֹ מְטַמֵּא אֶלָּא מִשְּׁעַת מְצִיאָה וְאֵילָךְ:

ט כָּל הַמּוֹצֵא קֶבֶר אוֹ מֵת אוֹ דָּבָר שֶׁמְּטַמֵּא בְּאֹהֶל מִן הַמֵּת. חַיָּב לְצַיֵּן עָלָיו כְּדֵי שֶׁלֹּא יְהֵיֶה תַּקָּלָה לַאֲחֵרִים. וּבְחֲלוֹ שֶׁל מוֹעֵד הָיוּ יוֹצְאִין מִבֵּית דִּין לְצַיֵּן עַל הַקְּבָרוֹת. אֵין מְצַיְּנִין עַל כְּזַיִת מְצֻמָּצָם מִן הַמֵּת לְפִי שֶׁסּוֹפוֹ יֶחְסַר בָּאָרֶץ. וּבַמֶּה מְצַיְּנִין, בְּסִיד. מְמַחֶה וְשׁוֹפֵךְ עַל מְקוֹם הַטֻּמְאָה. אֵין מַעֲמִידִין אֶת הַצִּיּוּן עַל גַּבֵּי הַטֻּמְאָה אֶלָּא יְהֵי עוֹדֵף מִכָּאן וּמִכָּאן בְּצִדֵּי הַטֻּמְאָה שֶׁלֹּא לְהַפְסִיד אֶת הַטָּהֳרוֹת. וְאֵין מַרְחִיקִין אֶת הַצִּיּוּן מִמְּקוֹם הַטֻּמְאָה שֶׁלֹּא לְהַפְסִיד אֶת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. וְאֵין מְצַיְּנִין עַל הַנְּדָאוֹת שֶׁהֲרֵי הֵן יְדוּעִין לַכֹּל אֶלָּא עַל הַסְּפֵקוֹת. כְּגוֹן שְׂדֵה שֶׁאָבַד בָּהּ קֶבֶר וְהַסְּכָכוֹת וְהַפְּרָעוֹת:

י מָצָא שָׂדֶה מְצֻיֶּנֶת וְאֵין יָדוּעַ מַה טִּיבָהּ. אִם אֵין בָּהּ אִילָנוֹת בְּיָדוּעַ שֶׁאָבַד בָּהּ קֶבֶר. יֵשׁ בָּהּ אִילָנוֹת בְּיָדוּעַ שֶׁנֶּחְרַשׁ בָּהּ קֶבֶר כְּמוֹ שֶׁיִּתְבָּאֵר:

יא מָצָא אֶבֶן מְצֻיֶּנֶת תַּחְתֶּיהָ טָמֵא. הָיוּ שְׁתַּיִם אִם יֵשׁ סִיד בֵּינֵיהֶם בֵּינֵיהֶם טָמֵא. וְאִם אֵין סִיד בֵּינֵיהֶן אֶלָּא עַל רָאשֵׁיהֶן אִם יֵשׁ חֶרֶשׂ בֵּינֵיהֶן טָהוֹר שֶׁאֵין זֶה אֶלָּא בִּנְיָן. וְאִם אֵין חֶרֶשׂ בֵּינֵיהֶן וְהָיָה הַסִּיד מְרֻדָּד עַל רָאשֵׁיהֶן מִכָּאן וּמִכָּאן חֲרֵי זֶה צִיּוּן וְטָמֵא. מָצָא מִצָּד אֶחָד מְצַיֵּן. הוּא טָמֵא וְכָל הַשָּׂדֶה טְהוֹרָה. וְכֵן שְׁנַיִם וְכֵן שְׁלִישִׁית. מָצָא אַרְבָּעָה מְצֻיָּרִים מְצַיְּנִין. הֵן טְהוֹרִין וְכָל הַשָּׂדֶה כֻּלָּהּ טְמֵאָה שֶׁאֵין מַרְחִיקִין הַצִּיּוּן מִמְּקוֹם הַטֻּמְאָה:

פרק ט

א מִי שֶׁהָיָה חוֹפֵר בְּשָׂדֶה וּמָצָא מֵתִים רַבִּים בְּגַמָּא אַחַת זֶה עַל גַּב זֶה אוֹ זֶה בְּצַד זֶה אוֹ שֶׁמָּצָא הֲרוּגִים אוֹ שֶׁמָּצָא מֵת יוֹשֵׁב אוֹ רֹאשׁוֹ בֵּין בִּרְכָּיו אֵינוֹ חוֹשֵׁשׁ שֶׁמָּא מָקוֹם זֶה בֵּית הַקְּבָרוֹת הָיָה אֶלָּא נוֹטֵל הַמֵּת שֶׁמָּצָא וְנוֹטֵל כָּל הֶעָפָר הַתְּחוֹחַ שֶׁתַּחְתָּיו וְחוֹפֵר בִּבְתוּלַת קַרְקַע שָׁלֹשׁ אֲצְבָעוֹת וּמוֹצִיא הַכֹּל וּשְׁאָר הַשָּׂדֶה בְּחֶזְקַת טָהֳרָה כְּשֶׁהָיְתָה קֹדֶם שֶׁיִּמְצָא. וְעָפָר זֶה עִם שָׁלֹשׁ אֲצְבָעוֹת שֶׁחוֹפֵר הוּא הַנִּקְרָא תְּבוּסַת הַמֵּת:

ב שָׂדֶה שֶׁנֶּהֶרְגוּ בּוֹ הֲרוּגִים מְלַקֵּט כָּל הָעֲצָמוֹת שֶׁבָּהּ וַהֲרֵי הִיא טְהוֹרָה. וְכֵן הַמְפַנֶּה קִבְרוֹ מִתּוֹךְ שָׂדֵהוּ מְלַקֵּט כָּל הָעֲצָמוֹת עֶצֶם עֶצֶם וַהֲרֵי הִיא טְהוֹרָה. וְכֵן בּוֹר שֶׁמְּטִילִים בְּתוֹכוֹ נְפָלִים אוֹ הֲרוּגִים מְלַקֵּט כָּל הָעֲצָמוֹת שֶׁבּוֹ עֶצֶם עֶצֶם וַהֲרֵי הוּא טָהוֹר:

ג הָיָה חוֹפֵר וּמָצָא מֵת מַשְׁכָּב כְּדֶרֶךְ שֶׁקּוֹבְרִין הַמֵּתִים נוֹטְלוֹ וְאֶת תְּבוּסָתוֹ. וְכֵן אִם מָצָא שְׁנַיִם נוֹטֵל כָּל אֶחָד מֵהֶן וּתְבוּסָתוֹ עִמּוֹ וְכָל הַשָּׂדֶה טְהוֹרָה. מָצָא שְׁלֹשָׁה מֵתִים כָּל אֶחָד מֵהֶן מֻטָּל כְּדֶרֶךְ הַנִּקְבָּרִין אִם יֵשׁ בֵּין זֶה לָזֶה מֵאַרְבַּע אַמּוֹת וְעַד שְׁמוֹנָה כְּמִלּוֹא מִטָּה וְקוֹבְרִיהֶן חֲרֵי זֶה חוֹשֵׁשׁ שֶׁמָּא בֵּית הַקְּבָרוֹת הוּא זֶה וְצָרִיךְ לִבְדֹּק מִן הָאַחֲרוֹן עֶשְׂרִים אַמָּה שֶׁהֵן כִּשְׁתֵּי מְעָרוֹת וְחָצֵר שֶׁבֵּינֵיהֶן. וְאִם לֹא מָצָא שָׁם מֵת אַחֵר חֲרֵי אוֹתָן הָעֶשְׂרִים שֶׁבָּדַק טְהוֹרוֹת אַף עַל פִּי שֶׁהֵן שְׁכוּנַּת קְבָרוֹת. מָצָא מֵת אֶחָד בְּסוֹף עֶשְׂרִים אַמָּה צָרִיךְ לִבְדֹּק מִמֶּנּוּ עֶשְׂרִים אַמָּה אֲחֵרוֹת לְפִי שֶׁרַגְלַיִם לַדָּבָר. וְאִם הָיָה אֶחָד מֵאֵלּוּ שֶׁמָּצָא בַּתְּחִלָּה אוֹ בַּסּוֹף הָרוּג אוֹ יוֹשֵׁב אוֹ מֻשְׁכָּב שֶׁלֹּא כְּדַרְכּוֹ שֶׁיִּהְיֶה רֹאשׁוֹ בֵּין יַרְכוֹתָיו אֵינוֹ בּוֹדֵק עֶשְׂרִים אַמָּה אֶלָּא נוֹטְלָן וְאֶת תְּבוּסָתָן בִּלְבַד שֶׁחֲזָקָתָן עַכּוּ״ם:

ד הָעַכּוּ״ם אֵין לָהֶם טֻמְאַת קְבָרוֹת הוֹאִיל וְאֵינָן מְטַמְּאִין בְּאֹהֶל חֲרֵי הַנּוֹגֵעַ בְּקִבְרָן טָהוֹר עַד שֶׁיִּגַּע בְּעַצְמָהּ שֶׁל טֻמְאָה אוֹ יִשָּׂאֶנָּה:

ה מֵת שֶׁחָסֵר אֵיבָר שֶׁאִם יִנָּטֵל מִן הַחַי יָמוּת אֵין לוֹ תְּבוּסָה וְלֹא שְׁכוּנַּת קְבָרוֹת. וּמֵתִים הַנִּמְצָאִים גְּלוּיִים עַל פְּנֵי הַשָּׂדֶה אֵין לָהֶם שְׁכוּנַּת קְבָרוֹת וְלֹא תְּבוּסָה אֶלָּא מְלַקֵּט עֶצֶם עֶצֶם וְהַכֹּל טָהוֹר. וְהַנִּקְבָּר שֶׁלֹּא בִּרְשׁוּת יֵשׁ לוֹ תְּבוּסָה וְאֵין לוֹ שְׁכוּנַּת קְבָרוֹת:

ו אֶחָד הַמּוֹצֵא שְׁלֹשָׁה מֵתִים כְּדַרְכָּן בַּתְּחִלָּה אוֹ שֶׁמָּצָא שְׁלֹשָׁה כּוּכִין אוֹ כּוּךְ וּנְקִיעַ וּמְעָרָה חֲרֵי זוֹ שְׁכוּנַּת קְבָרוֹת. מָצָא שְׁנַיִם וְאֶחָד הָיָה יָדוּעַ יֵשׁ לָהֶם תְּבוּסָה וְאֵין לָהֶם שְׁכוּנַּת קְבָרוֹת שֶׁהַקֶּבֶר הַיָּדוּעַ אֵינוֹ עוֹשֶׂה שְׁכוּנָּה. וְלֹא אָמְרוּ אֶלָּא הַמּוֹצֵא שְׁלֹשָׁה בַּתְּחִלָּה הוּא שֶׁצָּרִיךְ בְּדִיקָה. כֵּיצַד בּוֹדֵק הָעֶשְׂרִים אַמָּה

שֶׁאָמַרְנוּ. חוֹפֶר עַד שֶׁהוּא מַגִּיעַ לְסֶלַע אוֹ לִבְתוּלָה. וְהֵיא הַקַּרְקַע שֶׁנִּרְאֵית שֶׁאֵינָהּ עֲבוּדָה. הֶעְמִיק אֲפִלּוּ מֵאָה אַמָּה וּמָצָא חֶרֶשׁ חֳרֵי זוֹ כִּבְתְחִלָּה וְצָרִיךְ לְהַעֲמִיק עַד שֶׁיַּגִּיעַ לִבְתוּלָה. הִגִּיעַ לְמַיִם חֳרֵי זוֹ כִּבְתוּלָה:

ז אֵינוֹ צָרִיךְ לַחְפֹּר תֵּלֶם אֶחָד מִתְּחִלַּת הָעֶשְׂרִים עַד סוֹפָן אֶלָּא חוֹפֵר אַמָּה עַל אַמָּה וּמַנִּיחַ אַמָּה וְחוֹפֵר אַמָּה עַל אַמָּה וּמַנִּיחַ אַמָּה וְכֵן עַד סוֹפָן שֶׁאֵין בֵּין קֶבֶר לְקֶבֶר פָּחוֹת מֵאַמָּה:

ח הָיָה בוֹדֵק וְהִגִּיעַ בְּתוֹךְ הָעֶשְׂרִים לְנָהָר אוֹ לִשְׁלוּלִית אוֹ לְדֶרֶךְ הָרַבִּים יַפְסִיק וְאֵינוֹ צָרִיךְ לִבְדֹּק שֶׁחֳרֵי נִפְסְקָה שְׁכוּנַת הַקְּבָרוֹת:

ט הַמּוֹצֵא עָפָר זֶה שֶׁל בְּדִיקָה טָהוֹר אֶלָּא אִם כֵּן מָצָא טֻמְאָה בַּמָּקוֹם שֶׁחָפַר. אֲבָל קֹדֶם שֶׁיִּמְצָא אוֹכֵל בִּתְרוּמָה. וְהַמְפַקֵּחַ בְּגַל אֵינוֹ אוֹכֵל בִּתְרוּמָה שֶׁחֳרֵי יוֹדֵעַ וַדַּאי שֶׁהַמֵּתִים שָׁם תַּחַת הַגַּל אֶלָּא שֶׁאֵינוֹ מַכִּיר מְקוֹמָן:

י גַּל טָמֵא שֶׁנִּתְעָרֵב בִּשְׁנֵי גַּלִּין טְהוֹרִין בָּדַק אֶחָד מֵהֶן וּמְצָאוֹ טָהוֹר הוּא טָהוֹר וְהַשְּׁנַיִם טְמֵאִין. בָּדַק שְׁנַיִם וְנִמְצְאוּ טְהוֹרִים הֵן טְהוֹרִים וְהַשְּׁלִישִׁי בְּחֶזְקַת טָמֵא. בָּדַק שְׁלָשְׁתָּן וּמָצָא טָהוֹר כֻּלָּן בְּחֶזְקַת טֻמְאָה עַד שֶׁיִּבְדֹּק שְׁלָשְׁתָּן עַד שֶׁיַּגִּיעַ לְסֶלַע אוֹ לִבְתוּלָה וְיִהְיוּ שְׁלָשְׁתָּן טְהוֹרִין:

יא בּוֹר שֶׁמְּטִילִין לְתוֹכוֹ נְפָלִים הַמַּאֲהִיל עָלָיו טָמֵא דִּין תּוֹרָה אַף עַל פִּי שֶׁחֲלָדָה וּבַרְדְּלָס מְצוּיִין שָׁם אֵין סָפֵק מוֹצִיא מִידֵי וַדַּאי. אֲבָל אִם הִפִּילָה שָׁם אִשָּׁה נֶפֶל וְאֵין יָדוּעַ אִם הִפִּילָה דָּבָר הַמְטַמֵּא אוֹ לֹא הִפִּילָה הוֹאִיל וְחֲלָדָה וּבַרְדְּלָס מְצוּיִין שָׁם חֳרֵי סְפֵקוֹ טָהוֹר:

יב דָּבָר יָדוּעַ שֶׁכָּל אֵלּוּ הַטֻּמְאוֹת וְכַיּוֹצֵא בָּהֶן שֶׁהֵן מִשּׁוּם סָפֵק חֳרֵי הֵן שֶׁל דִּבְרֵיהֶן. וְאֵין טָמֵא מִן הַתּוֹרָה אֶלָּא מִי שֶׁנִּטְמָא טֻמְאַת וַדַּאי אֲבָל כָּל הַסְּפֵקוֹת בֵּין בְּטֻמְאוֹת בֵּין בְּמַאֲכָלוֹת אֲסוּרוֹת בֵּין בַּעֲרָיוֹת וְשַׁבָּתוֹת אֵין לָהֶם אֶלָּא מִדִּבְרֵי סוֹפְרִים וַאַף עַל פִּי כֵן דָּבָר שֶׁחַיָּבִין עַל זְדוֹנוֹ כָּרֵת סְפֵקוֹ אָסוּר מִן הַתּוֹרָה. שֶׁחֳרֵי הָעוֹשֶׂה אוֹתוֹ חַיָּב אָשָׁם תָּלוּי] כְּמוֹ שֶׁבֵּאַרְנוּ בְּהִלְכוֹת אִסּוּרֵי בִּיאָה וּבְכַמָּה מְקוֹמוֹת:

פרק י

א אֵיזֶהוּ בֵּית הַפְּרָס זֶה הַמָּקוֹם שֶׁנִּתְחָרֵשׁ בּוֹ קֶבֶר. שֶׁחֳרֵי נִתְדַּקְדְּקוּ עַצְמוֹת הַמֵּת בְּתוֹךְ הֶעָפָר וְנִתְפָּרְסוּ בְּכָל הַשָּׂדֶה. וְגָזְרוּ טֻמְאָה עַל כָּל הַשָּׂדֶה שֶׁנִּתְחָרֵשׁ בָּהּ הַקֶּבֶר אֲפִלּוּ חָרַשׁ עַל גַּבֵּי הָאָרוֹן וַאֲפִלּוּ הָיָה מֻשְׁקָע בִּרְבָדִין וּבַאֲבָנִים. וַאֲפִלּוּ הָיָה עַל גַּבֵּי הָאָרוֹן רוּם שְׁתֵּי קוֹמוֹת הוֹאִיל וְחָרַשׁ עַל קֶבֶר חֳרֵי זֶה עוֹשֶׂה בֵּית הַפְּרָס. עַד כַּמָּה הִיא נַעֲשֵׂית בֵּית הַפְּרָס. מֵאָה אַמָּה עַל מֵאָה אַמָּה מִמְּקוֹם הַקֶּבֶר:

ב כָּל הַמֻּרְבָּע שֶׁהוּא בֵּית אַרְבַּעַת סְאִין חֳרֵי הוּא בֵּית הַפְּרָס וַעֲפָרוֹ מְטַמֵּא בְּמַגָּע וּבְמַשָּׂא כְּמוֹ שֶׁבֵּאַרְנוּ וְאֵינוֹ מְטַמֵּא בְּאֹהֶל. וְכֵן הַמַּאֲהִיל עַל בֵּית הַפְּרָס הַזֶּה טָהוֹר:

ג הִתְחִיל לַחְרֹשׁ אֶת הַקֶּבֶר וְהָיָה חוֹרְשׁוֹ וְהוֹלֵךְ וְקֹדֶם שֶׁיִּגְמֹר מֵאָה אַמָּה נִעֵר אֶת הַמַּחֲרֵשָׁה אוֹ שֶׁהֵטִיחַ בַּסֶּלַע אוֹ בַּגֶּדֶר. עַד שָׁם הוּא עוֹשֶׂה בֵּית הַפְּרָס בִּלְבַד וְהַשְּׁאָר טָהוֹר שֶׁחֳרֵי לֹא הִגִּיעַ אֵלָיו בְּמִשְׁךְ הַמַּחֲרֵשָׁה. חָרַשׁ כְּמוֹ חֲמִשִּׁים אַמָּה אוֹ יֶתֶר וְחָזַר וְחָרַשׁ עַד שֶׁהִשְׁלִים הַמֵּאָה הַכֹּל בֵּית הַפְּרָס. הָיָה חוֹרֵשׁ וְהוֹלֵךְ חוּץ לְמֵאָה אַמָּה מִמֵּאָה אַמָּה וְלַחוּץ טָהוֹר שֶׁאֵין עַצְמוֹת קֶבֶר מַגִּיעוֹת לְיֶתֶר מִמֵּאָה:

ד חֶזְקַת הָעֲצָמוֹת הַמְכֻסּוֹת שֶׁהֵן שֶׁל אָדָם עַד שֶׁיִּוָּדַע שֶׁהֵן שֶׁל בְּהֵמָה וְחֶזְקַת הָעֲצָמוֹת הַמְגֻלּוֹת שֶׁהֵן שֶׁל בְּהֵמָה עַד שֶׁיִּוָּדַע שֶׁהֵן שֶׁל אָדָם. הָיָה שָׁם חָרִיץ מָלֵא עַצְמוֹת אָדָם. אוֹ שֶׁהָיוּ עַצְמוֹת אָדָם צְבוּרוֹת עַל גַּבֵּי קַרְקַע וְחָרַשׁ עֲצָמוֹת אֵלּוּ עִם הַשָּׂדֶה. אוֹ שֶׁחָרַשׁ שָׂדֶה שֶׁאָבַד בָּהּ [אוֹ שֶׁנִּמְצָא בָּהּ] קֶבֶר. חֳרֵי זֶה אֵינוֹ עוֹשֶׂה בֵּית הַפְּרָס שֶׁלֹּא גָּזְרוּ טֻמְאָה אֶלָּא עַל שָׂדֶה שֶׁנִּתְחָרֵשׁ בָּהּ קֶבֶר וַדַּאי. וְכֵן הַחוֹרֵשׁ אֶת הַמֵּת בְּשָׂדֶה אֵינוֹ עוֹשֶׂה בֵּית הַפְּרָס שֶׁכָּל אֵלּוּ דָּבָר שֶׁאֵינוֹ מָצוּי הוּא וְלֹא גָּזְרוּ אֶלָּא בְּקֶבֶר שֶׁנִּתְחָרֵשׁ שֶׁהוּא דָּבָר הַמָּצוּי:

ה הַחוֹרֵשׁ אֶת הַקֶּבֶר בְּשָׂדֶה שֶׁאֵינָהּ שֶׁלּוֹ אֵינוֹ עוֹשֶׂה בֵּית הַפְּרָס שֶׁאֵין אָדָם אוֹסֵר דָּבָר שֶׁאֵינוֹ שֶׁלּוֹ. אֲפִלּוּ שַׁתָּף אוֹ אָרִיס אוֹ אַפּוֹטְרוֹפּוֹס אֵינוֹ עוֹשֶׂה בֵּית הַפְּרָס. חָרַשׁ קֶבֶר בְּשָׂדֶה שֶׁלּוֹ וְשֶׁל חֲבֵרוֹ כְּאֶחָד. שֶׁלּוֹ עוֹשֶׂה בֵּית הַפְּרָס וְשֶׁל חֲבֵרוֹ אֵינוֹ עוֹשֶׂה בֵּית הַפְּרָס:

ו עַכּוּ״ם שֶׁחָרַשׁ קֶבֶר בְּשָׂדֶהוּ אֵינוֹ עוֹשֶׂה בֵּית הַפְּרָס שֶׁאֵין בֵּית פְּרָס לְעַכּוּ״ם:

ז שָׂדֶה בֵּית פְּרָס לְמַעְלָה וְשָׂדֶה טְהוֹרָה לְמַטָּה וְשָׁטְפוּ גְּשָׁמִים מֵעַפַּר בֵּית הַפְּרָס לַטְּהוֹרָה. אֲפִלּוּ הָיְתָה אֲדֻמָּה וְהִלְבִּינָה אוֹ לְבָנָה וְהֶאֱדִימָה טְהוֹרָה שֶׁאֵין בֵּית פְּרָס עוֹשֶׂה בֵּית פְּרָס. וְלֹא גָּזְרוּ טֻמְאָה אֶלָּא עַל גּוּשׁ כִּבְרִיָּתוֹ:

ח בֵּית הַפְּרָס הַזֶּה מֵתָר לִנְטֹעַ בּוֹ כָּל נֶטַע לְפִי שֶׁהַשָּׁרָשִׁים יוֹרְדִים לְמַטָּה מִשְּׁלֹשָׁה. וּלְמַטָּה מִשְּׁלֹשָׁה בְּבֵית הַפְּרָס טָהוֹר שֶׁהֲרֵי הַקֶּבֶר נִפְרָס עַל פְּנֵי הַשָּׂדֶה. אֲבָל אֵין זוֹרְעִין בְּתוֹכָהּ אֶלָּא יָרָע הַנִּקְצָר. וְאִם יָרַע וְעָקַר צוֹבֵר אֶת גָּרְנוֹ בְּתוֹכוֹ וְכוֹבֵר אֶת הַתְּבוּאָה בִּשְׁתֵּי כְּבָרוֹת. וְאֶת הַקְּטָנִיּוֹת בִּשְׁלֹשָׁה כְּבָרוֹת. שְׁמָא יֵשׁ בָּהֶן עֶצֶם כִּשְׁעוֹרָה. וְשׁוֹרֵף אֶת הַקַּשׁ וְאֶת הָעֵצָה שָׁם גְּזֵרָה שְׁמָא יִהְיֶה בָּהֶן עֶצֶם כִּשְׁעוֹרָה. וְאִם תַּתִּיר לוֹ בַּהֲנָיָה מוֹצִיאוֹ וּמוֹכְרוֹ וְנִמְצָא מַרְגִּיל אֶת הַטָּמְאָה:

ט שָׂדֶה שֶׁהֶחֱזִיקָה שֶׁהִיא בֵּית הַפְּרָס. אֲפִלּוּ הִיא בֵּית אַרְבָּעָה כּוֹרִין וַאֲפִלּוּ מִשּׁוֹכָה מִמְּקוֹם הַטִּיט הָרַךְ שֶׁאֵינוֹ נֶחְרָשׁ וְלֹא נַעֲשָׂה בֵּית הַפְּרָס. וַאֲפִלּוּ שָׂדֶה טְהוֹרָה מַקֶּפֶת אוֹתָהּ מֵאַרְבַּע רוּחוֹתֶיהָ. הֲרֵי הִיא בְּחֶזְקָתָהּ:

י מָצָא שָׂדֶה מְצֻיֶּנֶת וְאֵין יוֹדֵעַ מַה טִּיבָהּ. אִם יֵשׁ בָּהּ אִילָן בְּיָדוּעַ שֶׁנֶּחְרַשׁ קֶבֶר בְּתוֹכָהּ. אֵין בָּהּ אִילָן בְּיָדוּעַ שֶׁאָבַד קֶבֶר בְּתוֹכָהּ כְּמוֹ שֶׁבַּאֲרָנוּ. וְהוּא שֶׁיִּהְיֶה בְּאוֹתוֹ מָקוֹם זָקֵן אוֹ תַּלְמִיד חָכָם. שֶׁאֵין כָּל אָדָם בְּקִיאִין בְּכָךְ וְיוֹדְעִין שֶׁמֵּתָר לִנְטֹעַ בְּזוֹ וְאָסוּר לִנְטֹעַ בְּאַחֶרֶת:

יא הַמְהַלֵּךְ בְּבֵית הַפְּרָס עַל גַּבֵּי אֲבָנִים שֶׁאֵין מִתְנַדְנְדִין תַּחַת רַגְלֵי אָדָם בְּשָׁעָה שֶׁמְּהַלֵּךְ עֲלֵיהֶן. אוֹ שֶׁנִּכְנַס לָהּ וְהוּא רוֹכֵב עַל גַּבֵּי אָדָם וּבְהֵמָה שֶׁכֹּחַ יָפֶה. הֲרֵי זֶה טָהוֹר. אֲבָל אִם הָלַךְ עַל גַּבֵּי אֲבָנִים שֶׁמִּזְדַּעְזְעִין בִּשְׁעַת הִלּוּךְ. אַף עַל פִּי שֶׁנִּשְׁמַר וְלֹא נִתְנַדְנֵד הֲרֵי זֶה טָמֵא כְּמִי שֶׁהָלַךְ עַל הֶעָפָר עַצְמוֹ. וְכֵן אִם הָלַךְ עַל גַּבֵּי אָדָם שֶׁכֹּחוֹ רַע עַד שֶׁתִּהְיֶינָה אַרְכֻּבוֹתָיו נוֹקְשׁוֹת זוֹ לְזוֹ וְשׁוֹקָיו מַרְעִידוֹת כְּשֶׁהוּא נוֹשְׂאוֹ. אוֹ עַל גַּבֵּי בְּהֵמָה שֶׁכֹּחָהּ רַע עַד שֶׁתָּטִיל גְּלָלִים בִּשְׁעַת רְכִיבָה. הֲרֵי זֶה טָמֵא וּכְאֹהֶל הָלַךְ בְּרַגְלָיו:

יב הַמְטַהֵר בֵּית הַפְּרָס צָרִיךְ לְטַהֲרוֹ בְּמַעֲמַד שְׁנֵי תַּלְמִידֵי חֲכָמִים. וְכֵיצַד מְטַהֲרִין אוֹתוֹ. כּוֹנֵס אֶת כָּל הֶעָפָר שֶׁהוּא יָכוֹל לְהַסִּיטוֹ מֵעַל כָּל פְּנֵי הַשָּׂדֶה וְנוֹתְנוֹ לְתוֹךְ כְּבָרָה שֶׁנְּקָבֶיהָ דַּקִּין. וּמְמַהֵר וּמוֹצִיא כָּל עֶצֶם כִּשְׁעוֹרָה הַנִּמְצָא שָׁם. וְיִטְהַר. וְכֵן אִם נָתַן עַל גַּבָּיו שְׁלֹשָׁה טְפָחִים עָפָר מִמָּקוֹם אַחֵר אוֹ שֶׁנָּטַל מֵעַל כָּל פָּנָיו שְׁלֹשָׁה טְפָחִים הֲרֵי זֶה טָהוֹר. נָטַל מֵחֶצְיוֹ אֶחָד שְׁלֹשָׁה טְפָחִים וְנָתַן עַל חֶצְיוֹ הָאַחֵר שְׁלֹשָׁה טְפָחִים הֲרֵי זֶה טָהוֹר. נָטַל מֵעַל פָּנָיו טֶפַח וּמֶחֱצָה וְנָתַן עָלָיו טֶפַח וּמֶחֱצָה עָפָר מִמָּקוֹם אַחֵר. לֹא עָשָׂה כְּלוּם. וְכֵן אִם עָזַק וּבָדַק בִּשְׁעַת עִזּוּק מִלְמַטָּה וּמִלְמַעְלָה לֹא עָשָׂה כְּלוּם. רִצְפוֹ בַּאֲבָנִים שֶׁאֵינָן מִתְנַדְנְדִין מֵהִלּוּךְ אָדָם הֲרֵי זֶה טָהוֹר:

פרק יא

א אֶרֶץ הָעַכּוּ״ם בַּתְּחִלָּה גְּזֵרוּ עַל גּוּשָׁהּ בִּלְבַד כְּבֵית הַפְּרָס וּלֹא הָיוּ מְטַמְּאִים אֶלָּא הַמְהַלֵּךְ בָּהּ אוֹ נוֹגֵעַ אוֹ נוֹשֵׂא מֵעֲפָרָהּ. חָזְרוּ וְגָזְרוּ עַל אֲוִירָהּ שֶׁיְּטַמֵּא וְאַף עַל פִּי שֶׁלֹּא נָגַע וְלֹא נָשָׂא אֶלָּא כֵּיוָן שֶׁהִכְנִיס רֹאשׁוֹ וְרֻבּוֹ לַאֲוִיר אֶרֶץ הָעַכּוּ״ם נִטְמָא. וְכֵן כְּלֵי חֶרֶשׂ שֶׁהִכְנִיס אֲוִירוֹ לְאֶרֶץ הָעַכּוּ״ם וּשְׁאָר כֵּלִים שֶׁהִכְנִיס רֻבָּם לַאֲוִיר אֶרֶץ הָעַכּוּ״ם נִטְמְאוּ:

ב טֻמְאַת אֲוִיר אֶרֶץ הָעַכּוּ״ם לֹא עָשׂוּ אוֹתָהּ כְּטֻמְאַת עֲפָרָהּ אֶלָּא קַלָּה הִיא מִמֶּנָּה. שֶׁעַל טֻמְאַת עֲפָרָהּ שׁוֹרְפִין תְּרוּמוֹת וְקָדָשִׁים. וְהַמִּתְטַמֵּא בְּגוּשָׁהּ טָמֵא טֻמְאַת שִׁבְעָה וְצָרִיךְ הַזָּיָה שְׁלִישִׁי וּשְׁבִיעִי. אֲבָל הַנִּטְמָא בַּאֲוִירָהּ אֵין צָרִיךְ הַזָּיָה שְׁלִישִׁי וּשְׁבִיעִי אֶלָּא טְבִילָה וְהֶעֱרֶב שֶׁמֶשׁ. וְכֵן תְּרוּמָה וְקָדָשִׁים שֶׁנִּטְמְאוּ מֵחֲמַת אֲוִירָהּ תּוֹלִין לֹא אוֹכְלִין וְלֹא שׁוֹרְפִין:

ג עֲפַר אֶרֶץ הָעַכּוּ״ם וַעֲפַר בֵּית הַפְּרָס מְטַמְּאִין בְּמַגָּע וּבְמַשָּׂא כְּמוֹ שֶׁבַּאֲרָנוּ. וְכַמָּה שִׁעוּרָן כְּחוֹתַם הַמַּרְצוּפִין וְהוּא כְּפִיקָה גְּדוֹלָה שֶׁל סַקָּאִין. עֲפַר בֵּית הַפְּרָס וַעֲפַר חוּצָה לָאָרֶץ שֶׁבָּא בְּיָרָק. אִם יֵשׁ בְּמָקוֹם אֶחָד כְּחוֹתַם הַמַּרְצוּפִין מְטַמֵּא וְאִם לָאו אֵינוֹ מִצְטָרֵף. שֶׁלֹּא גָּזְרוּ אֶלָּא עַל גּוּשׁ כִּבְרָיָתוֹ. מַעֲשֶׂה שֶׁהָיוּ אִגְּרוֹת בָּאוֹת מִחוּצָה לָאָרֶץ לִבְנֵי כֹהֲנִים גְּדוֹלִים וְהָיוּ בָּהֶן כִּכְסָאָה וּכְסָאתַיִם חוֹתָמוֹת וְלֹא חָשׁוּ לָהֶן מִשּׁוּם טֻמְאָה לְפִי שֶׁלֹּא הָיָה בְּחוֹתָם מֵהֶן כְּחוֹתַם הַמַּרְצוּפִין:

ד הַמֵּבִיא תַּנּוּרִים וּסְפָלִין וּכְלֵי חֶרֶשׂ מִחוּצָה לָאָרֶץ עַד שֶׁלֹּא הִסְקוּ טְמֵאִים מִשּׁוּם אֶרֶץ הָעַכּוּ״ם. מִשֶּׁהִסְקוּ טְמֵאִים מִשּׁוּם כְּלֵי חֶרֶס שֶׁנִּטְמָא בְּאֶרֶץ הָעַכּוּ״ם שֶׁאֵינוֹ מְטַמֵּא אָדָם וְכֵלִים כְּמוֹ שֶׁבַּאֲרָנוּ:

ה הַמְהַלֵּךְ בְּאֶרֶץ הָעַכּוּ״ם בֶּהָרִים וּבַסְּלָעִים טָמֵא טֻמְאַת שִׁבְעָה. בַּיָּם וּבְמָקוֹם שֶׁהַיָּם עוֹלֶה בְּזַעְפּוֹ טָהוֹר מִשּׁוּם נוֹגֵעַ בָּאֶרֶץ הָעַכּוּ״ם וְטָמֵא מִשּׁוּם אֲוִירָהּ. הַנִּכְנָס לְאֶרֶץ הָעַכּוּ״ם בִּשְׁדָּה תֵּבָה וּמִגְדָּל הַפּוֹרְחִין בָּאֲוִיר טָמֵא. שֶׁאֹהֶל זָרוּק אֵינוֹ קָרוּי אֹהֶל:

ו סוּרְיָא עֲפָרָהּ טָמֵא כְּחוּצָה לָאָרֶץ וַאֲוִירָהּ טָהוֹר. לֹא גָּזְרוּ עַל אֲוִירָהּ. לְפִיכָךְ אִם הָיְתָה סְמוּכָה לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל שָׂפָה בְּשָׂפָה וְלֹא הָיָה מַפְסִיק בֵּינֵיהֶן לֹא אֶרֶץ הָעַכּוּ״ם וְלֹא בֵּית הַקְּבָרוֹת וְלֹא בֵּית הַפְּרָס הֲרֵי זֶה יָכוֹל לְהִכָּנֵס לָהּ בְּטָהֳרָה בִּשְׁדֵה תֵּבָה וּמִגְדָּל וְהוּא שֶׁלֹּא יִגַּע בִּגּוּשָׁהּ. וְכֵן אֶרֶץ הָעַכּוּ״ם הַסְּמוּכָה לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וְאֵין בֵּינֵיהֶן מָקוֹם טָמֵא הֲרֵי זוֹ נִבְדֶּקֶת וּטְהוֹרָה:

ז מָקוֹם שֶׁשָּׁכְנוּ בּוֹ עַכּוּ״ם בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל הֲרֵי זֶה מְטַמֵּא כְּאֶרֶץ הָעַכּוּ״ם עַד שֶׁיִּבָּדֵק שֶׁמָּא קָבְרוּ בּוֹ נְפָלִים:

ח וּתְרוּמָה וְקָדָשִׁים שֶׁנִּטְמְאוּ מֵחֲמַת מְדוֹר הָעַכּוּ״ם תּוֹלִין לֹא אוֹכְלִין וְלֹא שׁוֹרְפִין. וְכַמָּה יִשְׁהוּ בַּמָּקוֹם וְיִהְיֶה צָרִיךְ בְּדִיקָה. אַרְבָּעִים יוֹם כְּדֵי שֶׁתִּתְעַבֵּר אִשָּׁה וְתַפִּיל נֶפֶל שֶׁמִּטַּמֵּא. אֲפִלּוּ אִישׁ שֶׁאֵין עִמּוֹ אִשָּׁה אִם שָׁהָה אַרְבָּעִים יוֹם מִדּוֹרוֹ טָמֵא עַד שֶׁיִּבָּדֵק. גְּזֵרָה מִשּׁוּם מָדוֹר שֶׁתִּהְיֶה בּוֹ אִשָּׁה. אֲפִלּוּ עֶבֶד וְסָרִיס אוֹ אִשָּׁה אוֹ קָטָן בֶּן תֵּשַׁע שָׁנִים וְיוֹם אֶחָד עוֹשֶׂה מְדוֹר הָעַכּוּ״ם:

ט מְדוֹר עַכּוּ״ם שֶׁהָיָה בּוֹ עֶבֶד (מִישְׂרָאֵל) אוֹ אִשָּׁה אוֹ קָטָן בֶּן תֵּשַׁע מְשַׁמְּרִין אוֹתוֹ שֶׁלֹּא יִקְבְּרוּ שָׁם נֶפֶל אֵינוֹ צָרִיךְ בְּדִיקָה. וְאֶת מַה הֵן בּוֹדְקִין אֶת הַבֵּיבִין הָעֲמֻקִּים וְאֶת הַמַּיִם הַסְּרוּחִין. וְכָל מָקוֹם שֶׁהַחֲזִיר וְהַחֲלָדָה יְכוֹלִין לְהוֹלִיךְ מִשָּׁם הַנֶּפֶל אֵינוֹ צָרִיךְ בְּדִיקָה מִפְּנֵי שֶׁהֵן גּוֹרְרִין אוֹתָם מִשָּׁם. מְדוֹר הָעַכּוּ״ם שֶׁחָרַב הֲרֵי הוּא כְּטַמְאָתוֹ עַד שֶׁיִּבָּדֵק:

י הָאִיצְטַוְונִיּוֹת אֵין בָּהֶן מִשּׁוּם מְדוֹר עַכּוּ״ם לְפִי שֶׁהֵיא גְּלוּיָה וְאֵין בָּהּ מָקוֹם לְהַטְמִין הַנְּפָלִים. וַעֲשָׂרָה מְקוֹמוֹת אֵין בָּהֶם מִשּׁוּם מְדוֹר עַכּוּ״ם לְפִי שֶׁאֵין דִּירָתָן קְבוּעָה לֹא גָּזְרוּ עֲלֵיהֶן טֻמְאָה. וְאֵלּוּ הֵן הָעֲשָׂרָה מְקוֹמוֹת אָהֳלֵי הָעַרְבִיִּים וְהַסֻּכּוֹת וְהַצְּרִיפִין וְהַבַּרְגָּנִין וְהַתִּקְרָה שֶׁעַל גַּבֵּי הָעַמּוּדִים וְאֵין לָהּ דְּפָנוֹת וְהֵן בָּתֵּי הַקֵּיץ וּבֵית שַׁעַר וַאֲוִירָהּ שֶׁל חָצֵר וְהַמֶּרְחָץ וּמָקוֹם שֶׁעוֹשִׂין בּוֹ הַחִצִּים וּכְלֵי הַמִּלְחָמָה וּמְקוֹם הַלִּגְיוֹנוֹת:

יא הַחֲנוּת אֵין בָּהּ מִשּׁוּם מְדוֹר עַכּוּ״ם אֶלָּא אִם כֵּן הָיָה דָּר בְּתוֹכָהּ. חָצֵר שֶׁהִיא טְמֵאָה מִשּׁוּם מְדוֹר הָעַכּוּ״ם הֲרֵי בֵּית שַׁעַר שֶׁלָּהּ וַאֲוִירָהּ טְמֵאִין כָּמוֹהָ. וְאֵין מְדוֹר הָעַכּוּ״ם וְלֹא בֵּית הַפְּרָס בְּחוּצָה לָאָרֶץ:

יב עֲיָרוֹת הַמֻּבְלָעוֹת בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. כְּגוֹן סִיסִית וְחַבְרוֹתֶיהָ. [אַשְׁקְלוֹן וְחַבְרוֹתֶיהָ]. אַף עַל פִּי שֶׁפְּטוּרוֹת מִן הַמַּעֲשְׂרוֹת וּמִן הַשְּׁבִיעִית אֵין בָּהֶן מִשּׁוּם אֶרֶץ הָעַכּוּ״ם. וְחֶזְקַת דְּרָכִים שֶׁל עוֹלֵי בָבֶל טְהוֹרוֹת אַף עַל פִּי שֶׁהֵן מֻבְלָעוֹת בְּאֶרֶץ הָעַכּוּ״ם:

פרק יב

א טָפַח עַל טָפַח מְרֻבָּע עַל רוּם טָפַח מֵבִיא אֶת הַטֻּמְאָה וְחוֹצֵץ בִּפְנֵי הַטֻּמְאָה דִּין תּוֹרָה. שֶׁאֵין קְרוּי אֹהֶל אֶלָּא טָפַח עַל טָפַח בְּרוּם טָפַח אוֹ יֶתֶר עַל זֶה. כֵּיצַד. כְּזַיִת מִן הַמֵּת מֻנָּח לַאֲוִיר וּבְצִדּוֹ כֵּלִים כְּגוֹן מִחְטִין וְצִנּוֹרוֹת וְכֵיוֹצֵא בָהֶן וְאֵינָן נוֹגְעִים בְּטֻמְאָה. אִם הֶאֱהִיל עֲלֵיהֶן אֹהֶל שֶׁיֵּשׁ בּוֹ טָפַח עַל טָפַח וְהָיָה גָּבוֹהַּ מֵעַל הָאָרֶץ טָפַח הֲרֵי זֶה מֵבִיא אֶת הַטֻּמְאָה לַכֵּלִים וּטְמֵאִין. הָיוּ כֵּלִים אֲחֵרִים עַל גַּבֵּי אֹהֶל זֶה שֶׁיֵּשׁ בּוֹ טָפַח עַל טָפַח הֲרֵי הֵן טְהוֹרִין. מִפְּנֵי שֶׁהָאֹהֶל חוֹצֵץ בֵּינָם וּבֵין הַטֻּמְאָה. הִנַּה לָמַדְתָּ שֶׁכְּשֵׁם שֶׁהָאֹהֶל מְטַמֵּא כָּל שֶׁתַּחְתָּיו מַצִּיל כָּל שֶׁחוּצָה לוֹ וְחוֹצֵץ בֵּין הַטֻּמְאָה וּבֵין כֵּלִים שֶׁעַל גַּבָּיו. וְכֵן אִם הָיְתָה הַטֻּמְאָה עַל גַּבֵּיו וְכֵלִים תַּחְתָּיו הַכֵּלִים טְהוֹרִין. שֶׁהָאֹהֶל חוֹצֵץ בִּפְנֵי הַטֻּמְאָה. הָיָה הָאֹהֶל פָּחוֹת מֵרוּם טָפַח אוֹ פָּחוֹת מִטָּפַח עַל טָפַח. אַף עַל פִּי שֶׁהוּא גָּבוֹהַּ כַּמָּה טְפָחִים הַכֵּלִים שֶׁבְּצַד הַטֻּמְאָה טְהוֹרִים וְכֵלִים שֶׁלְּמַעְלָה מֵאֹהֶל זֶה כָּל שֶׁכְּנֶגֶד הַטֻּמְאָה טָמֵא מִפְּנֵי שֶׁהֶאֱהִילוּ עַל הַטֻּמְאָה וְאֵין שָׁם אֹהֶל שֶׁיְּחֹץ בִּפְנֵי הַטֻּמְאָה. וְכֵן אִם הָיְתָה טֻמְאָה עַל גַּבֵּי אֹהֶל זֶה וְכֵלִים תַּחְתָּיו כָּל שֶׁכְּנֶגֶד הַטֻּמְאָה טָמֵא שֶׁהֲרֵי הֶאֱהִילָה עֲלֵיהֶן וְאֵין שָׁם אֹהֶל שֶׁיְּחֹץ בִּפְנֵי הַטֻּמְאָה שֶׁכָּל פָּחוֹת מֵרוּם טָפַח כִּנְגִיעָה הוּא חָשׁוּב. וְטֻמְאָה שֶׁתַּחְתָּיו טֻמְאָה רְצוּצָה הִיא כְּמוֹ שֶׁבֵּאַרְנוּ. בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים כְּשֶׁלֹּא הָיָה הָאֹהֶל אָדָם אוֹ כֵּלִים. אֲבָל אָדָם אוֹ כֵּלִים שֶׁנַּעֲשׂוּ אֹהֶל עַל הַטֻּמְאָה בֵּין שֶׁהָיוּ הֵן עַצְמָן אֹהֶל בֵּין שֶׁהָיוּ עַמּוּדֵי הָאֹהֶל אֲפִלּוּ הָיוּ כֵּלִים שֶׁאֵין מְקַבְּלִין טֻמְאָה כָּל עִקָּר הֲרֵי אֵלּוּ מְבִיאִין אֶת הַטֻּמְאָה וְאֵינָן חוֹצְצִין בִּפְנֵי הַטֻּמְאָה. כֵּיצַד. לוּחַ שֶׁהָיָה מֻנָּח עַל גַּבֵּי אַרְבָּעָה בְּנֵי אָדָם אוֹ עַל גַּבֵּי אַרְבָּעָה כֵּלִים אֲפִלּוּ כְּלֵי אֲבָנִים וְכֵיוֹצֵא בָּהֶן מִכֵּלִים שֶׁאֵין לְמִינָן טֻמְאָה. וְאֵין צָרִיךְ לוֹמַר אִם הָיָה מֻנָּח עַל אַרְבָּעָה שִׁפּוּדִין אוֹ אַרְבָּעָה קָנִים שֶׁגִּבּוּהִין טָפַח. וְהָיְתָה טֻמְאָה וְכֵלִים תַּחְתָּיו הַכֵּלִים טְמֵאִים. וְאִם הָיוּ כֵּלִים עַל גַּבָּיו אֲפִלּוּ שֶׁלֹּא כְּנֶגֶד הַטֻּמְאָה טְמֵאִים. וְאִם הָיְתָה טֻמְאָה עַל גַּבֵּי לוּחַ וְכֵלִים תַּחְתָּיו כָּל כֵּלִים שֶׁתַּחַת הַלּוּחַ טְמֵאִין. אֲבָל אִם הַלּוּחַ הָיָה מֻנָּח עַל גַּבֵּי אַרְבַּע אֲבָנִים אוֹ עַל גַּבֵּי בְּהֵמָה וְחַיָּה. וְהָיְתָה טֻמְאָה תַּחְתָּיו הֲרֵי הַכֵּלִים שֶׁעַל גַּבָּיו טְהוֹרִין:

ב הָיְתָה טֻמְאָה עַל גַּבָּיו הֲרֵי כָּל הַכֵּלִים שֶׁתַּחְתָּיו טְהוֹרִין מִפְּנֵי שֶׁהָאֹהֶל חוֹצֵץ בִּפְנֵי הַטֻּמְאָה. וּכְלֵי גְּלָלִים וּכְלֵי אֲבָנִים וּכְלֵי אֲדָמָה הַבָּאִים בְּמִדָּה הֲרֵי הֵם כְּאֹהָלִים וְאֵינָם כְּכֵלִים וּלְפִיכָךְ חוֹצְצִים בִּפְנֵי הַטֻּמְאָה:

ג נֶסֶר שֶׁהוּא נָתוּן עַל פִּי תַּנּוּר חָדָשׁ וְעוֹדֵף מִכָּל צְדָדָיו בְּפוֹתֵחַ טָפַח. הָיְתָה טֻמְאָה תַּחַת הַנֶּסֶר כֵּלִים שֶׁעַל גַּבָּיו טְהוֹרִין. טֻמְאָה עַל גַּבָּיו כֵּלִים שֶׁתַּחְתָּיו טְהוֹרִים מִפְּנֵי שֶׁתַּנּוּר חָדָשׁ אֵינוֹ כְּכֵלִים לְעִנְיָן זֶה. וְאִם הָיָה יָשָׁן הַכֹּל טָמֵא:

ד נֶסֶר שֶׁהוּא נָתוּן עַל פִּי שְׁנֵי תַּנּוּרִים אֲפִלּוּ יְשָׁנִים וְעוֹדֵף מִחוּצָה לְתַנּוּר זֶה וּמִחוּצָה לְתַנּוּר זֶה וְהָיְתָה טֻמְאָה תַּחְתָּיו בֵּין שְׁנֵי הַתַּנּוּרִים בֵּינֵיהֶן בִּלְבַד טָמֵא. אֲבָל כֵּלִים שֶׁתַּחַת שְׁתֵּי הַקְּצָווֹת שֶׁחוּצָה לַתַּנּוּרִים טְהוֹרִים שֶׁהֲרֵי הֵן כִּשְׁנֵי אֹהָלִים זֶה בְּצַד זֶה. וְכֵן נֶסֶר שֶׁהוּא נָתוּן עַל פִּי תַּנּוּר אֲפִלּוּ יָשָׁן וְיוֹצֵא מִזֶּה טָפַח וּמִזֶּה טָפַח אֲבָל לֹא מִן הַצְּדָדִין וְטֻמְאָה בְּצַד זֶה כֵּלִים שֶׁבְּצַד הַשֵּׁנִי טְהוֹרִין:

ה אָדָם שֶׁנִּשָּׂא כְּלִי כְּגוֹן מִרְדַּעַת וְכֵיוֹצֵא בּוֹ וְהָאֶהֱיל צַד הַכְּלִי הָאֶחָד עַל הַטֻּמְאָה אִם הָיָה בְּהֶקְפּוֹ טֶפַח אַף עַל פִּי שֶׁאֵין בְּרָחְבּוֹ אֶלָּא רֹחַב אֶצְבַּע וּשְׁלִישׁ הֲרֵי זֶה מְטַמֵּא אֶת הַנּוֹשֵׂא וּמֵבִיא לוֹ טֻמְאָה מִדִּבְרֵיהֶם שֶׁגָּזְרוּ עַל שֶׁיֵּשׁ בְּהֶקְפּוֹ טֶפַח מִשּׁוּם שֶׁיֵּשׁ בְּרָחְבּוֹ טֶפַח. אֲבָל אֵינוֹ מֵבִיא אֶת הַטֻּמְאָה לַכֵּלִים שֶׁתַּחְתָּיו וְלִשְׁאָר אָדָם שֶׁיַּאֲהִיל עֲלֵיהֶן וְעַל הַטֻּמְאָה עַד שֶׁיִּהְיֶה בּוֹ רֹחַב טֶפַח׃

ו אֲרוֹנוֹת שֶׁל עֵץ שֶׁמַּנִּיחִין בָּהֶן אֶת הַמֵּת אֵינָן כְּקֶבֶר (אֲבָל) אִם יֵשׁ בֵּין כִּסּוּי הָאָרוֹן וְהַמֵּת גֹּבַהּ טֶפַח חוֹצֵץ וְהָעוֹמֵד עַל גַּבֵּי הָאָרוֹן טָהוֹר מִן הַתּוֹרָה. וְאַף עַל פִּי שֶׁרֹּב אֲרוֹנוֹת יֵשׁ בָּהֶן חָלָל טֶפַח הוֹאִיל וְיֵשׁ שֶׁאֵין שָׁם חָלָל טֶפַח גָּזְרוּ עַל כָּל הָאֲרוֹנוֹת שֶׁאֵינָן חוֹצְצִין וְשֶׁיִּהְיֶה הַמְהַלֵּךְ עַל גַּבֵּי הָאָרוֹן כְּנוֹגֵעַ בַּמֵּת אוֹ בַּקֶּבֶר׃

ז קוֹרָה שֶׁהִיא נְתוּנָה מִכֹּתֶל לְכֹתֶל וְהַטֻּמְאָה תַּחְתֶּיהָ אִם יֵשׁ בָּהּ פּוֹתֵחַ טֶפַח מִבִּיאָה אֶת הַטֻּמְאָה תַּחַת כֻּלָּהּ וְכָל הַכֵּלִים אוֹ אָדָם שֶׁתַּחְתֶּיהָ טְמֵאִים אַף עַל פִּי שֶׁאֵין כֻּלָּהּ שָׁוָה וּקְצָתוֹ פְּחוּתָה מִטֶּפַח מִפְּנֵי שֶׁקְּצָתָהּ מִקְצָת אֹהֶל הוּא. וְאִם אֵין בָּהּ פּוֹתֵחַ טֶפַח טֻמְאָה בּוֹקַעַת וְעוֹלָה בּוֹקַעַת וְיוֹרֶדֶת כְּמוֹ שֶׁבֵּאַרְנוּ. כַּמָּה יִהְיֶה בְּהֶקְפָּהּ וְיִהְיֶה בָּהּ פּוֹתֵחַ טֶפַח. בִּזְמַן שֶׁהִיא עֲגֻלָּה שְׁלֹשָׁה טְפָחִים וּבִזְמַן שֶׁהִיא מְרֻבַּעַת אַרְבָּעָה טְפָחִים׃

ח סְאָה שֶׁהִיא מַטָּה עַל צְדָּהּ בָּאֲוִיר אֵינָהּ מְבִיאָה אֶת הַטֻּמְאָה תַּחַת כֻּלָּהּ עַד שֶׁיִּהְיֶה בְּהֶקְפָּהּ אַרְבָּעָה טְפָחִים וּמֻחֶצָּה בְּקֵרוּב. כְּדֵי שֶׁיִּהְיֶה גֹּבַהּ הַצַּד הָעֶלְיוֹן טֶפַח וּמֻחֶצָּה וְיִהְיֶה הַטֶּפַח עַל טֶפַח מְמֻנָּה גָּבְהוֹ מֵעַל הָאָרֶץ טֶפַח. לְפִיכָךְ אִם הָיְתָה גְּבוֹהָה מֵעַל הָאָרֶץ חֲצִי טֶפַח וְהָיָה בְּהֶקְפָּהּ שְׁלֹשָׁה מְבִיאָה אֶת הַטֻּמְאָה. וְכֵן עָמוּד עָגֹל שֶׁהוּא מֻטָּל לָאֲוִיר וּמֵנָּח עַל הָאָרֶץ אֵינוֹ מֵבִיא טֻמְאָה תַּחַת דָּפְנוֹ עַד שֶׁיִּהְיֶה בּוֹ הֶקֵּף כ״ד טְפָחִים וְאִם אֵין בְּהֶקְפּוֹ עֶשְׂרִים וְאַרְבָּעָה טְפָחִים טֻמְאָה בּוֹקַעַת וְעוֹלָה בּוֹקַעַת וְיוֹרֶדֶת. זֶה שֶׁהִצְרִיכוּ עֶשְׂרִים וְאַרְבָּעָה טְפָחִים עַל הָעֶקְרִין שֶׁסּוֹמְכִים עֲלֵיהֶן חֲכָמִים בְּחֶשְׁבּוֹן כָּל הַמִּשְׁפָּטִים. שֶׁכָּל שֶׁיֵּשׁ בְּהֶקְפּוֹ שְׁלֹשָׁה יֵשׁ בּוֹ רֹחַב טֶפַח. וְכָל טֶפַח עַל טֶפַח בְּרִבּוּעַ יֵשׁ בַּאֲלַכְסוֹנוֹ טֶפַח וּשְׁנֵי חֲמָשִׁין. לְפִיכָךְ אִם הָיָה בְּהֶקֵּף הָעֲמוּד עֶשְׂרִים וְאַרְבָּעָה טְפָחִים נִמְצָא תַּחַת כָּל דָּפְנוֹ טֶפַח עַל רוּם טֶפַח מְרֻבָּע וְיֶתֶר מְעַט. שֶׁחֶשְׁבּוֹנוֹת אֵלּוּ בְּקֵרוּב הֵן׃

פרק יג

א כָּל טֶפַח עַל טֶפַח בְּרוּם טֶפַח קְרוּי אֹהֶל כְּמוֹ שֶׁבֵּאַרְנוּ. וְחוֹצֵץ בִּפְנֵי הַטֻּמְאָה וּמֵבִיא אֶת הַטֻּמְאָה בֵּין שֶׁעָשָׂאהוּ לְהַאֲהִיל בֵּין שֶׁנַּעֲשָׂה מֵאֵלָיו אֲפִלּוּ הָיָה שָׁלֹא בְּיָדֵי אָדָם הֲרֵי זֶה מֵבִיא וְחוֹצֵץ. כֵּיצַד. אֶחָד חוֹר שֶׁחָרְרוּהוּ מַיִם אוֹ שְׁרָצִים אוֹ שֶׁאָכָלַתּוּ מְלֵחַת אוֹ שֶׁאָבַר אֲבָנִים אוֹ קוֹרוֹת וְנַעֲשָׂה בָּהֶן חָלָל טֶפַח הֲרֵי זֶה אֹהֶל וּמֵבִיא וְחוֹצֵץ׃

ב בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים בְּשֶׁהָיָה הָאֹהֶל חָזָק וּבָרִיא. אֲבָל אֹהֶל רָעוּעַ אֵינוֹ מֵבִיא אֶת הַטֻּמְאָה וְאֵינוֹ חוֹצֵץ בִּפְנֵי הַטֻּמְאָה מִן הַתּוֹרָה. אֲבָל מִדִּבְרֵי סוֹפְרִים מֵבִיא אֶת הַטֻּמְאָה וְאֵינוֹ חוֹצֵץ. כֵּיצַד. שְׁרִיגֵי הָאִילָנוֹת הַסּוֹכְכִים עַל הָאָרֶץ וְהֵן הַנִּקְרָאִים סְכָכוֹת. וַאֲבָנִים הַיּוֹצְאוֹת מִן הַגֶּדֶר הַסּוֹכְכוֹת עַל הָאָרֶץ וְהֵן הַנִּקְרָאִין פְּרָעוֹת אִם יְכוֹלִין לְקַבֵּל מַעֲזִיבָה בֵּינוֹנִית וְהֵן עוֹמְדִין הֲרֵי אֵלּוּ מְבִיאִין וְחוֹצְצִין מִן הַתּוֹרָה. וְאִם אֵינָן רְאוּיִין לְקַבֵּל מַעֲזִיבָה בֵּינוֹנִית אֶלָּא הֵן נוֹפְלִים הֲרֵי אֵלּוּ מְבִיאִין מִדִּבְרֵיהֶם וְאֵינָן חוֹצְצִין. וְכֵן כָּל כַּיּוֹצֵא בָּהֶן׃

ג אֵלּוּ מְבִיאִין וְחוֹצְצִין. כְּלֵי עֵץ הַבָּא בְּמִדָּה. וְכֵן כְּלֵי אֲבָנִים כְּלֵי גְּלָלִים כְּלֵי אֲדָמָה הַבָּאִין בְּמִדָּה. וּפְשׁוּטֵי כְּלֵי עוֹר וִירִיעָה וְסָדִין וּמַפָּץ וּמַחְצֶלֶת שֶׁהֵן עֲשׂוּיִין אֹהָלִים. וּבְהֵמוֹת אוֹ חַיּוֹת בֵּין טְמֵאוֹת בֵּין טְהוֹרוֹת וְהוּא שֶׁיִּהְיֶה רֹאשׁ זוֹ בֵּין רַגְלֵי זוֹ וְהָיוּ כֻּלָּן דְּבוּקוֹת. וְהָעוֹף שֶׁשָּׁכַן. וְהַחוֹטֶט בַּשַּׁבָּלִים מָקוֹם לְקָטָן לְהַצִּילוֹ מִן הַשֶּׁמֶשׁ. וְאֻכָלִין שֶׁאֵינָן מֻכְשָׁרִין כְּדֵי שֶׁלֹּא יִטַּמְּאוּ. יְרָקוֹת הַמִּתְקַיְּמִין בִּימוֹת הַחַמָּה וְהַגְּשָׁמִים הֲרֵי הֵן כְּאִילָנוֹת וּמְבִיאִין וְחוֹצְצִין. וְאֵלּוּ הֵן. הָאֹרוּז וְהַקִּיסוֹם וְיִרְקוֹת חֲמוֹר וּדְלַעַת יְוָנִית. וְכֵן הַסְּכָכוֹת וְהַפְּרָעוֹת וְהַזִּיזִין וְהַגְּזוּרוֹת וְהַשּׁוֹבָכוֹת וְהַשְּׁקִיפִין וְהַסְּלָעִים וְהַנְּחִירִים וְהַשְּׁנִינִין. כָּל אֵלּוּ מְבִיאִין וְחוֹצְצִין׃

ד וְאֵלּוּ מְבִיאִין וְלֹא חוֹצְצִין. הָאָדָם. וּכְלֵי עֵץ שֶׁאֵינָן בָּאִין בְּמִדָּה מִפְּנֵי שֶׁהֵן כְּכָל הַכֵּלִים וּמִתְטַמְּאִין. וּפְשׁוּטֵי כְּלֵי עוֹר וִירִיעָה וְסָדִין וּמַפָּץ וּמַחְצֶלֶת שֶׁאֵין עֲשׂוּיִין אֹהָלִים אֶלָּא מִתּוּחִין בִּלְבַד וְאֵין לָהֶן שִׁפּוּעַ וְאֵין שָׁם כְּתָלִים. וּבְהֵמָה וְחַיָּה שֶׁמֵּתוּ. וְאֻכָלִין טְמֵאִין אוֹ מֻכְשָׁרִין. שָׁדָבָר טָמֵא אֵינוֹ חוֹצֵץ. וְרַחַיִם שֶׁל יָד שֶׁהֲרֵי הִיא בִּכְלַל כְּלֵי אֲבָנִים. כָּל אֵלּוּ מְבִיאִין וְאֵינָן חוֹצְצִין׃

ה וְאֵלּוּ לֹא מְבִיאִין וְלֹא חוֹצְצִין. הַזֶּרַע וְהַיְרָקוֹת הַמְחֻבָּרִין לַקַּרְקַע. חוּץ מִן הָאַרְבַּע יְרָקוֹת שֶׁמָּנִינוּ. וְכִפַּת הַבָּרָד וְהַשֶּׁלֶג וְהַכְּפוֹר וְהַגְּלִיד וְהַמֶּלַח. וְהַדּוֹלֵג מִמָּקוֹם לְמָקוֹם. וְהַקּוֹפֵץ מִמָּקוֹם לְמָקוֹם. וְהָעוֹף הַפּוֹרֵחַ. וְטַלִּית הַמְנַפְנֶפֶת. וּסְפִינָה שֶׁהִיא שָׂטָה עַל פְּנֵי הַמַּיִם. כָּל אֵלּוּ לֹא מְבִיאִין וְלֹא חוֹצְצִין שֶׁאַף עַל פִּי שֶׁהֶאֱהִילוּ אֵינוֹ אֹהֶל הַמִּתְקַיֵּם׃

ו קֶשֶׁר אֶת הַסְּפִינָה בְּדָבָר שֶׁהוּא יָכוֹל לְהַעֲמִידָהּ. כָּבַשׁ כְּנַף הַטַּלִּית בְּאֶבֶן הֲרֵי זוֹ מְבִיאָה אֶת הַטֻּמְאָה׃

ז נֶעֱרָה שֶׁהוּא צָף עַל פְּנֵי הַמַּיִם וְטֻמְאָה תַּחַת צִדּוֹ הַשֵּׁנִי טְהוֹרִים. שֶׁהֲרֵי כְּבָר בֵּאַרְנוּ שֶׁהַסְּפִינָה הַשָּׁטָה אֵינָהּ מְבִיאָה הַטֻּמְאָה:

ח אֵלּוּ חוֹצְצִין וְלֹא מְבִיאִין. מַסֶּכֶת פְּרוּסָה. וַחֲבִילֵי מִטָּה. וְהַמִּשְׁפָּלוֹת. וְהַסְּרִיגוֹת שֶׁבַּחֲלוֹנוֹת. כֵּיצַד הֵן חוֹצְצִין. שֶׁאִם הָיָה חַלּוֹן בֵּין שְׁנֵי בָּתִּים וְהַטֻּמְאָה בְּבַיִת אֶחָד וְהָיָה אֶחָד מֵאֵלּוּ מָתוּחַ בְּחַלּוֹן זֶה וּסְתָמוֹ אַף עַל פִּי שֶׁיֵּשׁ בֵּינֵיהֶן אֲוִיר הֲרֵי אֵלּוּ חוֹצְצִין וְלֹא תִּכָּנֵס טֻמְאָה לְבַיִת שֵׁנִי. וְהוּא שֶׁלֹּא יִהְיֶה שָׁם בְּסְרִיגוֹת אֵלּוּ אוֹ בְּעֵינֵי הַמִּשְׁפָּלוֹת אוֹ בֵּין חֻבֵּל לְחֻבֵּל פּוֹתֵחַ טֶפַח שֶׁאִם הָיָה שָׁם פּוֹתֵחַ טֶפַח תִּכָּנֵס בּוֹ הַטֻּמְאָה כְּמוֹ שֶׁיִּתְבָּאֵר:

פרק יד

א אֵין טֻמְאָה נִכְנֶסֶת לְאֹהֶל וְלֹא יוֹצְאָה מִמֶּנּוּ בְּפָחוֹת מִטֶּפַח עַל טֶפַח. כֵּיצַד. חַלּוֹן שֶׁבֵּין בַּיִת לְבַיִת אוֹ שֶׁבֵּין בַּיִת לַעֲלִיָּה. אִם יֵשׁ בּוֹ טֶפַח עַל טֶפַח מְרֻבָּע וְהָיְתָה טֻמְאָה בְּאֶחָד מֵהֶן הַבַּיִת הַשֵּׁנִי טָמֵא. אֵין בַּחַלּוֹן פּוֹתֵחַ טֶפַח אֵין הַטֻּמְאָה יוֹצְאָה מִמֶּנּוּ וְלֹא נִכְנֶסֶת לְאֹהֶל הַשֵּׁנִי. בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים בְּחַלּוֹן שֶׁעָשָׂה אוֹתוֹ הָאָדָם לְתַשְׁמִישׁ. אֲבָל חַלּוֹן שֶׁעָשָׂה אוֹתוֹ הָאָדָם לְאוֹרָה כְּדֵי שֶׁיִּכָּנֵס מִמֶּנּוּ הָאוֹר שֶׁעוּרוֹ כְּפוּנְדְּיוֹן וְהַטֻּמְאָה יוֹצְאָה מִמֶּנּוּ. כֵּיצַד. הָיְתָה טֻמְאָה בַּבַּיִת וּבָא אָדָם וְנִסְמַךְ לְחַלּוֹן זֶה שֶׁל מָאוֹר אוֹ שֶׁהִנִּיחַ בּוֹ כְּלִי אוֹ שֶׁהֶאֱהִיל עָלָיו אֹהֶל בְּצַד הַכּוֹתֶל נִטְמָא כָּל שֶׁבְּאֹהֶל שֶׁהַטֻּמְאָה יוֹצְאָה לוֹ. וְחַלּוֹן הֶעָשׂוּי לְאוֹרָה הוּא שֶׁאֵין עָלָיו תִּקְרָה אֶלָּא גָּלוּי הוּא לַשָּׁמַשׁ:

ב חַלּוֹן הַנַּעֲשֶׂה שֶׁלֹּא בִּידֵי אָדָם כְּגוֹן שֶׁחֲרְרוּהוּ מַיִם אוֹ שְׁרָצִים אוֹ שֶׁאָכָלַתּוּ מִלַּחַת אוֹ שֶׁהָיָה חַלּוֹן פָּקוּק וְנִטַּל הַפָּקָק אוֹ שֶׁהָיְתָה בּוֹ זְכוּכִית וְנִשְׁבְּרָה שְׁעוּרוֹ מְלֹא אֻגְרוֹף וְהוּא כְּרֹאשׁ גָּדוֹל שֶׁל אָדָם. וְהוּא שֶׁלֹּא חָשַׁב עָלָיו לְתַשְׁמִישׁ אֲבָל אִם חָשַׁב עָלָיו לְתַשְׁמִישׁ שְׁעוּרוֹ בְּפוֹתֵחַ טֶפַח. חָשַׁב עָלָיו לְמָאוֹר שְׁעוּרוֹ בְּפוּנְדְּיוֹן שֶׁהַמַּחְשָׁבָה כָּאן כְּמַעֲשֶׂה:

ג מָאוֹר שֶׁהִתְחִיל לִסְתֹּם וְלֹא הִסְפִּיק לְגָמְרוֹ מִפְּנֵי שֶׁלֹּא הָיָה לוֹ טִיט אוֹ שֶׁקְּרָאוֹ חֲבֵרוֹ אוֹ שֶׁחָשְׁכָה לֵילֵי שַׁבָּת וְנִשְׁאַר מִמֶּנּוּ מְעַט. אִם נִשְׁאַר מִמֶּנּוּ רוֹם אֶצְבָּעַיִם עַל רֹחַב הַגּוּדָל מֵבִיא אֶת הַטֻּמְאָה. פָּחוֹת מִכָּאן הֲרֵי הוּא כְּסָתוּם:

ד חַלּוֹן גָּדוֹל הֶעָשׂוּי לְאוֹרָה וְהָיָה בָּהּ שְׁבָכָה וְכַיּוֹצֵא בָּהּ. אִם יֵשׁ שָׁם בְּמָקוֹם אֶחָד מִמֶּנָּה כְּפוּנְדְּיוֹן מֵבִיא אֶת הַטֻּמְאָה וּמוֹצִיא אֶת הַטֻּמְאָה. הָיוּ נְקָבִי הַשְּׁבָכָה דַּקִּים וְאֵין בְּאֶחָד מֵהֶן כְּפוּנְדְּיוֹן הֲרֵי זוֹ כִּסְתוּמָה. וְכֵן חַלּוֹן הֶעָשׂוּיָה לְתַשְׁמִישׁ וּבָהּ סְכָכוֹת וּרְפָפוֹת אִם יֵשׁ בְּמָקוֹם אֶחָד טֶפַח עַל טֶפַח מְרֻבָּע מֵבִיא וּמוֹצִיא וְאִם לָאו הֲרֵי הִיא כִּסְתוּמָה:

ה חַלּוֹן שֶׁהִיא גְּלוּיָה לָאֲוִיר שִׁעוּרָהּ כְּפוּנְדְּיוֹן מִפְּנֵי שֶׁאֵינָהּ עֲשׂוּיָה אֶלָּא לְאוֹרָה כְּמוֹ שֶׁאָמַרְנוּ. בָּנָה בַּיִת חוּצָה לָהּ וְנַעֲשֵׂית חַלּוֹן זוֹ תַּחַת תִּקְרָה וַהֲרֵי הִיא בֵּין שְׁנֵי בָּתִּים שִׁעוּרָהּ בְּפוֹתֵחַ טֶפַח. נָתַן אֶת הַתִּקְרָה בְּאֶמְצַע הַחַלּוֹן הַתַּחְתּוֹן שֶׁתַּחַת הַתִּקְרָה שִׁעוּרוֹ בְּפוֹתֵחַ טֶפַח. וְהָעֶלְיוֹן שֶׁלְּמַעְלָה מִן הַתִּקְרָה שִׁעוּרוֹ כְּפוּנְדְּיוֹן מִפְּנֵי שֶׁהוּא גָּלוּי לָאֲוִיר:

ו הַחֹר שֶׁבַּדֶּלֶת אוֹ שֶׁשִּׁיֵּר בָּהּ הֶחָרָשׁ מָקוֹם פָּתוּחַ מִלְּמַעְלָה אוֹ מִלְּמַטָּה אוֹ שֶׁהֵגִיף אֶת הַדֶּלֶת וְלֹא גָּמַר לְהַדְקָהּ וְנִשְׁאַר אֲוִיר בֵּין שְׁתֵּי הַדַּלְתּוֹת. אוֹ שֶׁפָּגַר הַדֶּלֶת וּפָתְחוֹ הָרוּחַ. בְּכָל אֵלּוּ אִם הָיָה הַפּוֹתֵחַ כְּאֻגְרוֹף הַטֻּמְאָה יוֹצְאָה מִמֶּנּוּ וְנִכְנֶסֶת לָהּ בְּמָקוֹם פָּתוּחַ זֶה. וְאִם הָיָה פָּחוֹת מִכְּאֻגְרוֹף הֲרֵי הוּא כְּסָתוּם:

ז הָעוֹשֶׂה חֹר בַּכּוֹתֶל כְּדֵי לְהַנִּיחַ בּוֹ קָנֶה אוֹ מַסְמֵר גָּדוֹל אוֹ לִרְאוֹת מִמֶּנּוּ הָעוֹבְרִים וְהַשָּׁבִים אוֹ לְדַבֵּר עִם חֲבֵרוֹ. הֲרֵי זֶה כְּחַלּוֹן הֶעָשׂוּיָה לְתַשְׁמִישׁ וְשִׁעוּרָהּ בְּפוֹתֵחַ טֶפַח:

פרק טו

א חַלּוֹן תַּשְׁמִישׁ שֶׁסְּתָמָהּ כֻּלָּהּ אוֹ סְתָמָהּ עַד שֶׁנִּשְׁאַר בָּהּ פָּחוֹת מִטֶּפַח אִם בְּדָבָר הַחוֹצֵץ בִּפְנֵי הַטֻּמְאָה סְתָם הֲרֵי זֶה כְּחַלּוֹן הֶעָשׂוּיָה לְתַשְׁמִישׁ וְשִׁעוּרָהּ בְּפוֹתֵחַ טֶפַח:

פרק טו

א חַלּוֹן תַּשְׁמִישׁ שֶׁסְּתָמָהּ כֻּלָּהּ אוֹ סְתָמָהּ עַד שֶׁנִּשְׁאַר בָּהּ פָּחוֹת מִטֶּפַח אִם בְּדָבָר הַחוֹצֵץ בִּפְנֵי הַטֻּמְאָה סְתָם הֲרֵי זֶה חוֹצֵץ וְהוּא שֶׁיִּהְיֶה דָּבָר שֶׁאֵין דַּעְתּוֹ לְפַנּוֹתוֹ. לְפִיכָךְ אִם סְתָם הַחַלּוֹן אוֹ מִעֲטוֹ בָּאֳכָלִין שֶׁאֵינָן מֻכְשָׁרִין אֵינָן חוֹצְצִין שֶׁאַף עַל פִּי שֶׁאֵין מְקַבְּלִין טֻמְאָה וַהֲרֵי הֵן טְהוֹרִין דַּעְתּוֹ לְפַנּוֹתָן. הָיוּ סְרוּחִין הֲרֵי אֵלּוּ חוֹצְצִין. וְכֵן תֶּבֶן סְרוּחַ חוֹצֵץ וְשֶׁאֵינוֹ סָרוּחַ אֵינוֹ חוֹצֵץ מִפְּנֵי שֶׁדַּעְתּוֹ לְפַנּוֹתוֹ. תְּבוּאָה שֶׁגָּדְלָה וְסָתְמָה אֶת הַחַלּוֹן אוֹ מֵעֲטַתּוּ אֵינָהּ חוֹצֶצֶת לְפִי שֶׁדַּעְתּוֹ לְפַנּוֹתָהּ שֶׁמָּא תַּפְסִיד הַכּוֹתֶל. הָיָה עִקָּרָהּ רָחוֹק מִן הַכּוֹתֶל וְנָטָה רֹאשׁוֹ וְסָתַם הֲרֵי זוֹ חוֹצֶצֶת. וְכֵן כָּל כַּיּוֹצֵא בָּזֶה:

ב חָבִית שֶׁהִיא מְלֵאָה גְּרוֹגָרוֹת סְרוּחִין שֶׁאֵינָן מֻכְשָׁרִין וְלֹא רְאוּיִין לַאֲכִילָה וּמַנַּחַת בְּחַלּוֹן וּפִי הֶחָבִית כְּלַפֵּי הַטֻּמְאָה שֶׁהֲרֵי הֶחָבִית טְמֵאָה. וְכֵן קֻפָּה שֶׁהִיא מְלֵאָה תֶּבֶן סְרוּחַ שֶׁאֵינוֹ רָאוּי לֹא לְמַאֲכַל בְּהֵמָה וְלֹא לְטִיט וְלֹא לְהַסָּקָה וּמַנַּחַת בְּחַלּוֹן. אִם יְכוֹלִין הַגְּרוֹגָרוֹת וְהַתֶּבֶן לַעֲמֹד בִּפְנֵי עַצְמָן כְּשֶׁינָּטֵל הַכְּלִי שֶׁהֵן בּוֹ הֲרֵי אֵלּוּ חוֹצְצִין וְאִם לָאו אֵינָן חוֹצְצִין. עֲשָׂבִים הַמָּרִים שֶׁאֵינָן רְאוּיִין לִבְהֵמָה. וּמַטְלָנִיּוֹת שֶׁאֵין בָּהֶן ג׳ עַל ג׳ שֶׁהָיוּ מְטֻנָּפִים וְקָשִׁים כְּדֵי שֶׁלֹּא יִהְיוּ רְאוּיִין אֲפִלּוּ לְקִנַּח הַדָּם מִן הַשְּׁרִיטָה. וְהָאֵיבָר וְהַבָּשָׂר הַמְדֻלְדָּלִים בִּבְהֵמָה טְמֵאָה וְהוּא שֶׁתִּהְיֶה כְּחוּשָׁה שֶׁאֵינָהּ רְאוּיָה לְהִמָּכֵר לְעַכּוּ״ם וּקְשׁוּרָה כְּדֵי שֶׁלֹּא תִּבְרַח.

וְהָעוֹף טָמֵא שֶׁשָּׁכַן בַּחַלּוֹן וְהוּא שֶׁיִּהְיֶה מְשָׁרֶט שֶׁהֲרֵי אֵינוֹ רָאוּי אֲפִלּוּ לְתִינוֹק לְשַׁחֵק בּוֹ. וְעַכּוּ״ם כָּפוּת שֶׁהוּא מֵאַסּוּרֵי הַמֶּלֶךְ שֶׁאֵין אַחֵר יָכוֹל לְהַתִּירוֹ. וּבֶן שְׁמוֹנָה בְּיוֹם הַשַּׁבָּת שֶׁהֲרֵי אָסוּר לְטַלְטְלוֹ. וְהַמֻּלַּח הַמְעֹרָב בְּקוֹצִים שֶׁאֵינוֹ רָאוּי לֹא לַאֲכִילָה וְלֹא לַעֲבָדָה וְהוּא שֶׁיִּהְיֶה מֻנָּח עַל הַחֶרֶשׂ כְּדֵי שֶׁלֹּא יַזִּיק אֶת הַכֹּתֶל. כָּל אֵלּוּ מִמַּעֲטִין בַּחַלּוֹן שֶׁהֲרֵי אֵינָן מְקַבְּלִין טֻמְאָה וְאֵין דַּעְתּוֹ לְפַנּוֹתָן מִפְּנֵי שֶׁאֵינָן רְאוּיִין לְמְלָאכָה. וְכֵן סֵפֶר תּוֹרָה שֶׁבָּלָה וְהָיָה מֻנָּח בַּחַלּוֹן אִם גָּמַר שֶׁתִּהְיֶה שָׁם גְּנִיזָתוֹ הֲרֵי זֶה מְמַעֵט בְּחַלּוֹן. אֲבָל הַשֶּׁלֶג וְהַבָּרָד וְהַכְּפוֹר וְהַגְּלִיד וְהַמַּיִם אֵינָן מְמַעֲטִין בַּחַלּוֹן שֶׁהֲרֵי הֵן רְאוּיִין וּמְקַבְּלִין טֻמְאָה׃

ג מְעֵט אֶת הַטֶּפַח בְּפָחוֹת מִכְּזַיִת מִבְּשַׂר הַמֵּת. בְּפָחוֹת מִכְּזַיִת מִבְּשַׂר נְבֵלָה. אוֹ בְּעֶצֶם פָּחוֹת מִכְּשְׁעוֹרָה מִן הַמֵּת. אוֹ בְּפָחוֹת מִכַּעֲדָשָׁה מִן הַשֶּׁרֶץ. הֲרֵי אֵלּוּ חוֹצְצִין שֶׁכָּל אֵלּוּ טְהוֹרִין וְאֵינָן חֲשׁוּבִין אֻצְלוֹ לְפִיכָךְ אֵין דַּעְתּוֹ לְפַנּוֹתָן. וְכֵן פָּחוֹת מִכְּבֵיצָה אֻכָלִים שֶׁאֵינָן מַכְשִׁירִין אֵינָן חֲשׁוּבִין אֻצְלוֹ וְאֵין דַּעְתּוֹ לְפַנּוֹתָן וּלְפִיכָךְ מְמַעֲטִין אֶת הַטֶּפַח׃

ד סָתַם הַחַלּוֹן בִּכְלִי חֶרֶשׂ וְהָיָה פִּיו לַחוּץ הֲרֵי זֶה חוֹצֵץ לְפִי שֶׁאֵינוֹ מִטַּמֵּא מִגַּבּוֹ וַהֲרֵי הוּא טָהוֹר. וְצָרִיךְ לִהְיוֹת כְּלִי חֶרֶשׂ זֶה מָאוּס וְנָקוּב עַד שֶׁלֹּא יִהְיֶה רָאוּי אֲפִלּוּ לְהַקִּיז בּוֹ דָּם. כְּדֵי שֶׁלֹּא תִּהְיֶה דַּעְתּוֹ לְפַנּוֹתוֹ׃

ה הָיָה בַּבַּיִת מֵת אוֹ רֹבַע עֲצָמוֹת וְכֵיוֹצֵא בָּהֶן מֵעֲצָמוֹת הַמְטַמְּאוֹת בְּאֹהֶל וּמֵעֵט הַחַלּוֹן שֶׁל בַּיִת זֶה בְּעֶצֶם פָּחוֹת מִכְּשְׁעוֹרָה אֵינוֹ מְעוּט שֶׁהָעֶצֶם מִצְטָרֵף לָעֲצָמוֹת. וְכֵן אִם הָיָה שָׁם מֵת אוֹ כְּזַיִת מִבְּשַׂר הַמֵּת וּמֵעֵט הַחַלּוֹן בְּפָחוֹת מִכְּזַיִת מִבְּשַׂר הַמֵּת אֵינוֹ מְעוּט לְפִי שֶׁהַבָּשָׂר מִצְטָרֵף לְבָשָׂר. אֲבָל עֶצֶם פָּחוֹת מִכְּשְׁעוֹרָה מְמַעֵט עַל יְדֵי כְּזַיִת בָּשָׂר. וּפָחוֹת מִכְּזַיִת בָּשָׂר מְמַעֵט עַל יְדֵי רֹבַע עֲצָמוֹת וְכֵיוֹצֵא בָּהֶן. מֵעֵט אֶת הַטֶּפַח בִּשְׁתֵּי וָעֵרֶב הַמְנַגְּעִין אוֹ בְּגוּשׁ מִבֵּית הַפְּרָס אֵינוֹ מְעוּט שֶׁדָּבָר טָמֵא אֵינוֹ חוֹצֵץ. עָשָׂה לְבֵנָה מֵעֲפַר בֵּית הַפְּרָס הֲרֵי זוֹ טְהוֹרָה וּמְמַעֶטֶת. שֶׁלֹּא אָמְרוּ אֶלָּא גּוּשׁ כִּבְרִיָּתוֹ. נִסְתַּם הַטֶּפַח אוֹ נִתְמַעֵט בְּקוּרֵי עַכָּבִישׁ אִם הָיָה בָּהּ מַמָּשׁ הֲרֵי זוֹ חוֹצֶצֶת וְאִם אֵין בָּהּ מַמָּשׁ אֵינָהּ חוֹצֶצֶת׃

פרק טז

א אֲרֻבָּה שֶׁהִיא בְּאֶמְצַע תִּקְרַת הַבַּיִת בֵּין שֶׁיֵּשׁ בָּהּ פּוֹתֵחַ טֶפַח בֵּין שֶׁאֵין בָּהּ פּוֹתֵחַ טֶפַח וְהָיְתָה טֻמְאָה תַּחַת תִּקְרַת הַבַּיִת כְּנֶגֶד אֲרֻבָּה טָהוֹר שֶׁהֲרֵי הוּא גָּלוּי לָאֲוִיר וּשְׁאָר הַבַּיִת טָמֵא. הָיְתָה טֻמְאָה כְּנֶגֶד אֲרֻבָּה בִּלְבַד כָּל הַבַּיִת טָהוֹר. הָיְתָה מְקֻצָּת הַטֻּמְאָה תַּחַת הַתִּקְרָה וּמְקֻצָּתָהּ תַּחַת אֲרֻבָּה אִם הָיָה בָּאֲרֻבָּה פּוֹתֵחַ טֶפַח הַבַּיִת כֻּלּוֹ טָמֵא וּכְנֶגֶד כָּל הָאֲרֻבָּה טָמֵא. אֵין בָּהּ פּוֹתֵחַ טֶפַח אִם יֵשׁ בַּטֻּמְאָה כְּדֵי שֶׁתִּתְחַלֵּק וְיִמָּצֵא כַּשְּׁעוּר תַּחַת הַתִּקְרָה וְכַשָּׁעוּר תַּחַת הָאֲרֻבָּה הַכֹּל טָמֵא. וְאִם לָאו הַבַּיִת טָמֵא וּכְנֶגֶד הָאֲרֻבָּה טָהוֹר. הָיָה בָּאֲרֻבָּה פּוֹתֵחַ טֶפַח וְנָתַן אָדָם רַגְלוֹ מִלְמַעְלָה עַל הָאֲרֻבָּה נַעֲשָׂה הַכֹּל אֹהֶל אֶחָד. וּבֵין שֶׁהָיְתָה הַטֻּמְאָה תַּחַת הַתִּקְרָה בִּלְבַד אוֹ תַּחַת הָאֲרֻבָּה בִּלְבַד הַכֹּל טָמֵא הַבַּיִת וּמַה שֶּׁכְּנֶגֶד אֲרֻבָּה. וְהָאָדָם שֶׁעֵרֵב אֶת הַטֻּמְאָה טָמֵא מִפְּנֵי שֶׁנַּעֲשָׂה אֹהֶל עַל הַטֻּמְאָה. אֵין בָּאֲרֻבָּה פּוֹתֵחַ טֶפַח וְהָיְתָה הַטֻּמְאָה תַּחַת הַתִּקְרָה זֶה שֶׁנָּתַן רַגְלוֹ מִלְמַעְלָה טָהוֹר שֶׁאֵין טֻמְאָה יוֹצֵאת לוֹ בְּפָחוֹת מִטֶּפַח. הָיְתָה הַטֻּמְאָה תַּחַת הָאֲרֻבָּה אִם טֻמְאָה קָדְמָה אֶת רַגְלוֹ טָמֵא שֶׁהֲרֵי הֶאֱהִיל עַל הַטֻּמְאָה. אִם רַגְלוֹ קָדְמָה אֶת הַטֻּמְאָה טָהוֹר שֶׁהֲרֵי רַגְלוֹ מְקֻצָּת הָאֹהֶל וְאֵין טֻמְאָה יוֹצֵאת לוֹ׃

ב הָיָה כְּזַיִת מִן הַמֵּת בְּפִי הָעוֹרֵב וְהֶאֱהִיל עַל גַּבֵּי אֲרֻבָּה עַד שֶׁנִּמְצָא כְּזַיִת בָּאֲוִיר אֲרֻבָּה אַף עַל פִּי שֶׁאֵין בָּהּ פּוֹתֵחַ טֶפַח הַבַּיִת טָמֵא׃

ג בַּיִת וַאֲרֻבָּה בְּאֶמְצַע תִּקְרַת הַבַּיִת וַעֲלִיָּה עַל גַּבָּיו. וַאֲרֻבָּה אַחֶרֶת יֵשׁ בְּאֶמְצַע תִּקְרַת הָעֲלִיָּה וְהָאֲרֻבּוֹת מְכֻוָּנוֹת זוֹ לְמַעְלָה מִזּוֹ. בֵּין שֶׁיֵּשׁ בָּאֲרֻבּוֹת פּוֹתֵחַ טֶפַח בֵּין שֶׁאֵין בָּהֶן פּוֹתֵחַ טֶפַח. וְטֻמְאָה בַּבַּיִת. כְּנֶגֶד הָאֲרֻבּוֹת טָהוֹר וְהַשְּׁאָר טָמֵא. הָיְתָה טֻמְאָה כְּנֶגֶד אֲרֻבּוֹת הֲרֵי הַבַּיִת כֻּלּוֹ טָהוֹר. הָיוּ בָּאֲרֻבּוֹת פּוֹתֵחַ טֶפַח וְהַטֻּמְאָה בֵּין תַּחַת תִּקְרַת הַבַּיִת בֵּין כְּנֶגֶד אֲרֻבּוֹת וְנָתַן דָּבָר שֶׁהוּא מְקַבֵּל טֻמְאָה בֵּין לְמַעְלָה מֵאֲרֻבַּת הַבַּיִת בֵּין לְמַעְלָה מֵאֲרֻבַּת הָעֲלִיָּה הַכֹּל טָמֵא שֶׁאֵין דָּבָר טָמֵא חוֹצֵץ. נָתַן דָּבָר שֶׁאֵינוֹ מְקַבֵּל טֻמְאָה עַל אֲרֻבַּת הַבַּיִת הַבַּיִת טָמֵא וְהָעֲלִיָּה טְהוֹרָה. נָתְנוּ עַל אֲרֻבַּת הָעֲלִיָּה הַבַּיִת וְהָעֲלִיָּה טְמֵאִים וּכְנֶגְדּוֹ מִלְמַעְלָה וְלַשָּׁמַיִם טָהוֹר. אֵין בָּאֲרֻבּוֹת פּוֹתֵחַ טֶפַח וְהַטֻּמְאָה תַּחַת תִּקְרַת הַבַּיִת וְנָתַן בֵּין דָּבָר הַמְקַבֵּל טֻמְאָה וּבֵין דָּבָר שֶׁאֵינוֹ מְקַבֵּל טֻמְאָה בֵּין עַל אֲרֻבַּת הַבַּיִת בֵּין עַל אֲרֻבַּת הָעֲלִיָּה אֵין טָמֵא אֶלָּא הַבַּיִת שֶׁאֵין טֻמְאָה יוֹצֵאת לָעֲלִיָּה בִּפְחוֹת מִטֶּפַח. הָיְתָה הַטֻּמְאָה כְּנֶגֶד אֲרֻבּוֹת וְנָתַן דָּבָר שֶׁהוּא מְקַבֵּל טֻמְאָה בֵּין לְמַעְלָן בֵּין לְמַטָּן הַבַּיִת וְהָעֲלִיָּה טְמֵאִין שֶׁהֲרֵי עֵרֵב אֶת הַטֻּמְאָה. נָתַן דָּבָר שֶׁאֵינוֹ מְקַבֵּל טֻמְאָה בֵּין לְמַעְלָן בֵּין לְמַטָּן אֵינוֹ טָמֵא אֶלָּא הַבַּיִת. וְכָל אֵלּוּ הַדִּינִין בְּעוֹשֶׂה אֲרֻבָּה אֲבָל תִּקְרָה שֶׁנִּפְחֲתָה מֵאֵלֶיהָ שִׁעוּרָהּ מְלֹא אָגְרוֹף כְּמוֹ שֶׁבֵּאַרְנוּ׃

ד הַפּוֹתֵחַ אֶת הַמַּעֲזִיבָה עַד שֶׁעָשָׂה אֲרֻבָּה בְּתוֹךְ תִּקְרַת הַבַּיִת כְּדֵי שֶׁתִּתְכַּנֵּס בָּהּ רֶגֶל הָעֹרֵשׂ וְהָיְתָה רֶגֶל הָעֹרֵשׂ סוֹתֶמֶת אֶת הָאֲרֻבָּה. אִם יֵשׁ בָּהּ פּוֹתֵחַ טֶפַח וְטֻמְאָה בַּבַּיִת אַף הָעֲלִיָּה טְמֵאָה. שֶׁאֵין כְּלִי הַמְקַבֵּל טֻמְאָה חוֹצֵץ. וְאִם אֵין בָּהּ פּוֹתֵחַ טֶפַח הָעֲלִיָּה טְהוֹרָה וְהָרֶגֶל שֶׁלְּמַטָּה טְמֵאָה כְּכֵלִים הַמַּאֲהִילִים. נִפְחֲתָה הַמַּעֲזִיבָה מֵאֵלֶיהָ שִׁעוּרָהּ מְלֹא אָגְרוֹף כְּמוֹ שֶׁבֵּאַרְנוּ׃

ה אֲרֻבָּה שֶׁבְּתוֹךְ תִּקְרַת הַבַּיִת וּקְדֵרָה מֻנַּחַת עַל הָאָרֶץ וּמְכֻוֶּנֶת כְּנֶגֶד אֲרֻבָּה שֶׁאִם תַּעֲלֶה תֵּצֵא בְּצִמְצוּם מִן הָאֲרֻבָּה וְהָיְתָה טֻמְאָה תַּחַת הַקְּדֵרָה רְצוּצָה בֵּינָהּ וּבֵין הָאָרֶץ אוֹ שֶׁהָיְתָה הַטֻּמְאָה בְּתוֹךְ הַקְּדֵרָה אוֹ עַל גַּבָּהּ טֻמְאָה בּוֹקַעַת וְעוֹלָה בּוֹקַעַת וְיוֹרֶדֶת וְאֵין טָמֵא אֶלָּא כְּנֶגְדָּהּ וְהַבַּיִת כֻּלּוֹ טָהוֹר. הָיְתָה הַקְּדֵרָה גְּבוֹהָה מִן הָאָרֶץ טֶפַח וְטֻמְאָה תַּחְתֶּיהָ אוֹ תַּחַת תִּקְרַת הַבַּיִת הַבַּיִת כֻּלּוֹ טָמֵא וְתַחַת הַקְּדֵרָה טָמֵא שֶׁהֲרֵי הוּא אֹהֶל אֲבָל תּוֹךְ הַקְּדֵרָה וְגַבָּהּ טָהוֹר שֶׁאֵין כְּלִי חֶרֶשׂ מִטַּמֵּא מִגַּבּוֹ וַהֲרֵי אֲוִיר הַקְּדֵרָה גָּלוּי לַאֲוִירוֹ. אִם הָיָה כְּלִי בְּתוֹכָהּ אוֹ לְמַעְלָה עַל גַּבָּהּ טָהוֹר. הָיְתָה טֻמְאָה בְּתוֹכָהּ אוֹ עַל גַּבָּהּ הַבַּיִת כֻּלּוֹ טָהוֹר שֶׁהֲרֵי הַטֻּמְאָה כְּנֶגֶד אֲרֻבָּה בִּלְבַד. הָיְתָה הַקְּדֵרָה תַּחַת הָאֲרֻבָּה וְהָאֲרֻבָּה גְּדוֹלָה מִן הַקְּדֵרָה שֶׁאִם תַּעֲלֶה הַקְּדֵרָה וְתֵצֵא מִן הָאֲרֻבָּה נִמְצָא בֵּינָהּ וּבֵין שִׂפְתֵי הָאֲרֻבָּה פּוֹתֵחַ טֶפַח. אַף עַל פִּי שֶׁהַקְּדֵרָה גְּבוֹהָה מִן הָאָרֶץ טֶפַח וְטֻמְאָה בְּתוֹכָהּ אוֹ עַל גַּבָּהּ אוֹ תַּחְתֶּיהָ הַבַּיִת טָהוֹר. הָיְתָה הַקְּדֵרָה מֻנַּחַת בְּצַד אַסְקֻפַּת הַבַּיִת שֶׁאִם תַּעֲלֶה נִמְצָא מְמַנָּהּ פּוֹתֵחַ טֶפַח לְפָנִים מִן הַמַּשְׁקוֹף. וְהָיְתָה טֻמְאָה רְצוּצָה תַּחְתֶּיהָ אוֹ בְּתוֹכָהּ אוֹ עַל גַּבָּהּ טֻמְאָה בּוֹקַעַת וְעוֹלָה בּוֹקַעַת וְיוֹרֶדֶת. הָיְתָה גְּבוֹהָה מִן הָאָרֶץ טֶפַח תַּחְתֶּיהָ אוֹ בַּבַּיִת. תַּחְתֶּיהָ וְהַבַּיִת טָמֵא שֶׁהַכֹּל אֹהֶל אֶחָד וְתוֹכָהּ וְגַבָּהּ טָהוֹר. הָיְתָה הַטֻּמְאָה בְּתוֹכָהּ אוֹ עַל גַּבָּהּ הַבַּיִת טָמֵא מִפְּנֵי שֶׁהִיא נוֹגַעַת בַּמַּשְׁקוֹף טֶפַח וְכֵן תַּחְתֶּיהָ טָמֵא מִפְּנֵי שֶׁהַטֻּמְאָה יוֹצְאָה לְתַחְתֶּיהָ מִן הַבַּיִת שֶׁהַכֹּל אֹהֶל אֶחָד. לְפִיכָךְ אִם לֹא הָיְתָה נוֹגַעַת בַּמַּשְׁקוֹף בְּפוֹתֵחַ טֶפַח אוֹ שֶׁהָיְתָה בְּצַד הַמַּשְׁקוֹף וְטֻמְאָה תַּחְתֶּיהָ אֵין טָמֵא אֶלָּא תַּחְתֶּיהָ אֲבָל הַבַּיִת טָהוֹר׃

ו קוֹרוֹת הַבַּיִת וְהָעֲלָיָה שֶׁאֵין עֲלֵיהֶם מַעֲזֵיבָה וְהֵן מְכֻוָּנוֹת קוֹרָה כְּנֶגֶד קוֹרָה וַאֲוִיר כְּנֶגֶד אֲוִיר וּבְכֻלָּן קוֹרָה מֵהֶן פּוֹתֵחַ טֶפַח וּבֵינֵיהֶן אֲוִיר פּוֹתֵחַ טֶפַח וְטֻמְאָה תַּחַת אַחַת מֵהֶן. תַּחְתֶּיהָ בִּלְבַד טָמֵא. הָיְתָה הַטֻּמְאָה בֵּין הַתַּחְתּוֹנָה לָעֶלְיוֹנָה בֵּין שְׁתֵּיהֶן בִּלְבַד טָמֵא. הָיְתָה הַטֻּמְאָה עַל גַּבֵּי הָעֶלְיוֹנָה כְּנֶגְדּוֹ עַד לָרָקִיעַ טָמֵא. הָיוּ הַקּוֹרוֹת הָעֶלְיוֹנוֹת מְכֻוָּנוֹת כְּנֶגֶד הָאֲוִיר שֶׁבֵּין הַקּוֹרוֹת הַתַּחְתּוֹנוֹת וְטֻמְאָה תַּחַת אַחַת מֵהֶן תַּחַת כֻּלָּם טְמֵאָה. הָיְתָה הַטֻּמְאָה עַל גַּבֵּי קוֹרָה הָעֶלְיוֹנָה כְּנֶגֶד הַטֻּמְאָה עַד לָרָקִיעַ טָמֵא. אֵין בַּקּוֹרוֹת פּוֹתֵחַ טֶפַח בֵּין שֶׁהָיוּ מְכֻוָּנוֹת זֶה עַל גַּבֵּי זוֹ וּבֵין שֶׁהָיוּ הָעֶלְיוֹנוֹת כְּנֶגֶד אֲוִיר הַתַּחְתּוֹנוֹת וְהָיְתָה הַטֻּמְאָה תַּחְתֵּיהֶן אוֹ בֵּינֵיהֶן אוֹ עַל גַּבֵּיהֶן טֻמְאָה בּוֹקַעַת וְעוֹלָה בּוֹקַעַת וְיוֹרֶדֶת וְאֵינָהּ מְטַמְּאָה אֶלָּא כְּנֶגְדָּהּ בִּלְבַד לְפִי שֶׁכָּל טֻמְאָה שֶׁאֵינָהּ תַּחַת פּוֹתֵחַ טֶפַח בְּרוּם טֶפַח הֲרֵי הִיא כִּרְצוֹנָהּ. בַּיִת שֶׁנִּסְדַּק גַּגּוֹ וּכְתָלָיו וְנַעֲשָׂה שְׁנֵי חֲלָקִים וְהָיְתָה הַטֻּמְאָה בְּחֻצְיוֹ הַחִיצוֹן שֶׁהַפֶּתַח בּוֹ הַכֵּלִים שֶׁבְּחֻצְיוֹ הַפְּנִימִי כֻּלָּם טְהוֹרִין. הָיְתָה טֻמְאָה בְּחֻצְיוֹ הַפְּנִימִי אִם הָיָה רֹחַב הַסֶּדֶק כְּחוּט הַמִּשְׁקֹלֶת כֵּלִים שֶׁבְּחֻצְיוֹ הַחִיצוֹן טְהוֹרִין. וְאִם הָיָה פְּחוֹת מִכָּאן הֲרֵי הֵן טְמֵאִין׃

ז אַכְסַדְרָה שֶׁנִּסְדְּקָה וְטֻמְאָה בְּצַד אֶחָד הַכֵּלִים שֶׁבַּצַּד הַשֵּׁנִי טְהוֹרִין שֶׁהֲרֵי הִיא שְׁנֵי אֹהָלִים זֶה בְּצַד זֶה וַאֲוִיר בֵּינֵיהֶן שֶׁהֲרֵי הַסֶּדֶק בְּכָל הַתִּקְרָה. נָתַן רַגְלוֹ אוֹ קָנֶה מִלְמַעְלָה עַל הַסֶּדֶק עֵרֵב אֶת הַטֻּמְאָה. נָתַן אֶת הַקָּנֶה בָּאָרֶץ וְיוֹרֶדֶת וְאֵינָהּ מְטַמְּאָה אֶלָּא כְּנֶגְדָּהּ בִּלְבַד לְפִי שֶׁכָּל טֻמְאָה שֶׁאֵינָהּ תַּחַת פּוֹתֵחַ טֶפַח בְּרוּם טֶפַח הֲרֵי הִיא כִּרְצוֹנָהּ. בַּיִת שֶׁנִּסְדַּק גַּגּוֹ וּכְתָלָיו וְנַעֲשָׂה שְׁנֵי חֲלָקִים וְהָיְתָה הַטֻּמְאָה בְּחֻצְיוֹ הַחִיצוֹן שֶׁהַפֶּתַח בּוֹ הַכֵּלִים שֶׁבְּחֻצְיוֹ הַפְּנִימִי כֻּלָּם טְהוֹרִין. הָיְתָה טֻמְאָה בְּחֻצְיוֹ הַפְּנִימִי אִם הָיָה רֹחַב הַסֶּדֶק כְּחוּט הַמִּשְׁקֹלֶת כֵּלִים שֶׁבְּחֻצְיוֹ הַחִיצוֹן טְהוֹרִין. וְאִם הָיָה פְּחוֹת מִכָּאן הֲרֵי הֵן טְמֵאִין׃

פרק יז

א זִיז שֶׁהוּא יוֹצֵא מִפֶּתַח הַבַּיִת וּפָנָיו לְמַטָּה. וְהָיָה גָּבְהוֹ מֵעַל הָאָרֶץ שְׁנַיִם עָשָׂר טֶפַח אוֹ פָּחוֹת מִכָּאן הֲרֵי זֶה מֵבִיא אֶת הַטֻּמְאָה בְּכָל שֶׁהוּא. וְדָבָר בָּרוּר הוּא שֶׁאֵינוֹ מֵבִיא אֶלָּא מִדִּבְרֵיהֶם. וְכֵן כָּל כַּיּוֹצֵא בַּהֲבָאת הַטֻּמְאָה כָּזוֹ שֶׁאֵינָהּ בְּאֹהֶל טֶפַח הַבָּרִיא אֵינָהּ אֶלָּא מִדִּבְרֵיהֶם. הָיָה גָּבוֹהַּ יֶתֶר מִי״ב טֶפַח אוֹ שֶׁהָיוּ פָּנָיו לְמַעְלָה. וְכֵן כָּל הָעֲטָרוֹת וְהַפִּתּוּחִים הַיּוֹצְאוֹת מִן הַבִּנְיָן אֵין מְבִיאִין אֶלָּא בְּפוֹתֵחַ טֶפַח. וְכֵן זִיז שֶׁעַל גַּבֵּי הַפֶּתַח הַיּוֹצֵא מִן הַמַּשְׁקוֹף וַאֲפִלּוּ הָיָה קָנֶה בְּצַד הַמַּשְׁקוֹף בְּרֹחַב הַפֶּתַח אֵינוֹ מֵבִיא אֶלָּא אִם כֵּן הָיָה בּוֹ פּוֹתֵחַ טֶפַח׃

ב זִיז שֶׁהוּא סוֹבֵב אֶת כָּל הַבַּיִת וְאוֹכֵל בַּפֶּתַח טֶפַח מֵבִיא אֶת הַטֻּמְאָה. הָיָה אוֹכֵל בַּפֶּתַח פָּחוֹת מִשֶּׁפַח וְטֻמְאָה בַּבַּיִת כֵּלִים שֶׁתַּחְתָּיו טְמֵאִין. טֻמְאָה תַּחְתָּיו אֵינוֹ מֵבִיא אֶת הַטֻּמְאָה לַבַּיִת. וְכֵן בְּחֻצַּר שֶׁהִיא מֻקֶּפֶת אַכְסַדְרָה׃

ג חַלּוֹן הָעֲשׂוּיָה לְתַשְׁמִישׁ וְזִיז יוֹצֵא עַל גַּבֵּי הַחַלּוֹן אֲפִלּוּ הָיָה כִּרֹחַב אֲגוּדָל מֵבִיא אֶת הַטֻּמְאָה. וְהוּא שֶׁיִּהְיֶה גָּבוֹהַּ מֵעַל הַחַלּוֹן רוּם אֶצְבָּעַיִם אוֹ פָּחוֹת. הָיָה לְמַעְלָה מֵאֶצְבָּעַיִם אֵינוֹ מֵבִיא אֶת הַטֻּמְאָה אֶלָּא אִם כֵּן יֵשׁ בּוֹ רֹחַב טֶפַח. זִיז זֶה שֶׁעַל גַּבֵּי הַחַלּוֹן הָעֲשׂוּיָה לְמָאוֹר מֵבִיא אֶת הַטֻּמְאָה בְּכָל שֶׁהוּא וַאֲפִלּוּ גָּבוֹהַּ כָּל שֶׁהוּא. בִּנְיָן הַיּוֹצֵא לִפְנֵי הַחַלּוֹן שֶׁהַמַּשְׁקִיף נִסְמָךְ עָלָיו בְּשָׁעָה שֶׁמַּשְׁקִיף אֵינוֹ מֵבִיא אֶת הַטֻּמְאָה. הָיָה בּוֹ זִיז רוֹאִין אֶת הַבִּנְיָן כְּאִלּוּ אֵינוֹ וְהַזִּיז הָעֶלְיוֹן מֵבִיא אֶת הַטֻּמְאָה. וְכֵיצַד מְבִיאִין כָּל הַזִּיזִין הָאֵלּוּ טֻמְאָה. שֶׁאִם הָיְתָה טֻמְאָה תַּחַת אֶחָד מֵהֶן אוֹ בַּבַּיִת הַכֹּל טָמֵא בֵּין בַּבַּיִת בֵּין תַּחַת הַזִּיז׃

ד שְׁנֵי זִיזִין זֶה עַל גַּב זֶה וְיֵשׁ בְּכָל אֶחָד מֵהֶן פּוֹתֵחַ טֶפַח וּבֵינֵיהֶם פּוֹתֵחַ טֶפַח וְטֻמְאָה תַּחַת הַתַּחְתּוֹן תַּחְתָּיו בִּלְבַד טָמֵא. הָיְתָה עַל גַּב הָעֶלְיוֹן כְּנֶגְדּוֹ עַד הָרָקִיעַ טָמֵא. הָיָה הָעֶלְיוֹן עוֹדֵף עַל הַתַּחְתּוֹן פּוֹתֵחַ טֶפַח וְטֻמְאָה תַּחַת הַתַּחְתּוֹן אוֹ בֵּינֵיהֶן תַּחְתֵּיהֶן וּבֵינֵיהֶן טָמֵא. הָיְתָה עַל גַּב הָעֶלְיוֹן כְּנֶגְדּוֹ וְעַד הָרָקִיעַ טָמֵא. הָיָה הָעֶלְיוֹן עוֹדֵף עַל הַתַּחְתּוֹן פָּחוֹת מִטֶּפַח וְטֻמְאָה תַּחְתֵּיהֶם וּבֵינֵיהֶן טָמֵא. הָיְתָה הַטֻּמְאָה בֵּינֵיהֶם אוֹ תַּחַת הַמּוֹתָר בֵּינֵיהֶן וְתַחַת הַמּוֹתָר טֻמְאָה אֲבָל תַּחַת הַתַּחְתּוֹן טָהוֹר. יֵשׁ בְּכָל אֶחָד מֵהֶן פּוֹתֵחַ טֶפַח וְאֵין בֵּינֵיהֶם פּוֹתֵחַ טֶפַח וְטֻמְאָה תַּחַת הַתַּחְתּוֹן תַּחְתָּיו

בִּלְבַד טָמֵא. הָיְתָה בֵּינֵיהֶן אוֹ עַל גַּבֵּי הָעֶלְיוֹן כְּנֶגֶד הַטֻּמְאָה עַד לָרָקִיעַ טָמֵא. אֵין בָּהֶן פּוֹתֵחַ טֶפַח בֵּין שֶׁיֵּשׁ בֵּינֵיהֶם פּוֹתֵחַ טֶפַח וּבֵין שֶׁאֵין בֵּינֵיהֶם פּוֹתֵחַ טֶפַח. בֵּין שֶׁהָיְתָה הַטֻּמְאָה תַּחַת הַתַּחְתּוֹן אוֹ בֵּינֵיהֶן אוֹ עַל גַּב הָעֶלְיוֹן. טֻמְאָה בּוֹקַעַת וְעוֹלָה בּוֹקַעַת וְיוֹרֶדֶת שֶׁהֲרֵי הִיא רְצוּצָה. וְכֵן שִׁתֵּי יְרִיעוֹת שֶׁהֵן גְּבוֹהוֹת מִן הָאָרֶץ פּוֹתֵחַ טֶפַח זוֹ עַל גַּבֵּי זוֹ. כֵּלִים אוֹ בְּגָדִים אוֹ לוּחוֹת שֶׁל עֵץ שֶׁהֵן מַנָּחִין זֶה עַל גַּבֵּי זֶה וְטֻמְאָה רְצוּצָה בֵּינֵיהֶן אִם הָיְתָה הַטֻּמְאָה גְּבוֹהָה מִן הָאָרֶץ טֶפַח חֲרֵי הַכְּלִי שֶׁעָלֶיהָ מִלְמַעְלָה מַאֲהִיל עַל חֲלַל הַטֶּפַח וּמֵבִיא אֶת הַטֻּמְאָה לְכָל הַכֵּלִים שֶׁתַּחְתָּיו. הָיוּ טַבְלְיוֹת שֶׁל שַׁיִשׁ אֲפִלּוּ גְּבוֹהוֹת מִן הָאָרֶץ אֶלֶף אַמָּה טֻמְאָה בּוֹקַעַת וְעוֹלָה בּוֹקַעַת וְיוֹרֶדֶת מִפְּנֵי שֶׁהֵן כְּקַרְקַע׃

ה לוּחוֹת שֶׁל עֵץ שֶׁהֵן נוֹגְעוֹת זֶה בָּזֶה בְּקַרְנוֹתֵיהֶן וְהֵן גְּבוֹהוֹת מִן הָאָרֶץ טֶפַח וְטֻמְאָה תַּחַת אַחַת מֵהֶן כֵּלִים שֶׁתַּחַת הַשְּׁנִיָּה טְהוֹרִין לְפִי שֶׁאֵינָהּ נוֹגַעַת בַּחֲבֶרְתָּהּ בְּפוֹתֵחַ טֶפַח וַהֲנוֹגֵעַ בְּלוּחַ זוֹ הַשְּׁנִיָּה כְּנוֹגֵעַ בְּכֵלִים שֶׁנָּגְעוּ בְּאֹהֶל הַמֵּת. אֲבָל כָּל הַכֵּלִים שֶׁאָמַרְנוּ שֶׁמְּבִיאִין אֶת הַטֻּמְאָה וְאֵינָן חוֹצְצִין אִם הָאֹהֶל הַכְּלִי עַל הַמֵּת כָּל כֵּלִים שֶׁעַל גַּבָּיו טְמֵאִים כְּמוֹ שֶׁבֵּאַרְנוּ. וְטֻמְאָתָן מְשׁוּם כֵּלִים הַמַּאֲהִילִין עַל הַמֵּת וְאַף הַכֵּלִים שֶׁעַל גַּבָּיו שֶׁאֵינָן כְּנֶגֶד הַטֻּמְאָה טְמֵאִים מְשׁוּם כֵּלִים שֶׁנָּגְעוּ בִּכְלִים שֶׁהֶאֱהִילוּ עַל הַמֵּת׃

ו חֲבִית שֶׁהִיא יוֹשֶׁבֶת עַל שׁוּלֶיהָ בָּאֲוִיר וּכְזַיִת מִן הַמֵּת נָתוּן בְּתוֹכָהּ אוֹ תַּחְתֶּיהָ כְּנֶגֶד אֲוִירָהּ טֻמְאָה בּוֹקַעַת וְעוֹלָה בּוֹקַעַת וְיוֹרֶדֶת. וְהֶחָבִית טְמֵאָה שֶׁהֲרֵי הַטֻּמְאָה בּוֹקַעַת מִתַּחְתֶּיהָ וְנִטְמֵאת אֲוִירָהּ. הָיְתָה הַטֻּמְאָה תַּחַת עֲבִי דָּפְנָהּ טֻמְאָה בּוֹקַעַת וְעוֹלָה בּוֹקַעַת וְיוֹרֶדֶת וְהֶחָבִית טְהוֹרָה. וְלָמָּה הֶחָבִית טְהוֹרָה שֶׁהֲרֵי אֵין הַטֻּמְאָה בּוֹקַעַת בַּאֲוִירָהּ אֶלָּא בְּדָפְנָהּ וְאֵין כְּלִי חֶרֶשׂ מִטַּמֵּא אֶלָּא מֵאֲוִירוֹ. הָיְתָה מְקֻצָּעַת הַטֻּמְאָה תַּחַת עֲבִי דָּפְנָהּ וּמְקֻצַּעְתָּהּ תַּחַת אֲוִירָהּ טֻמְאָה בּוֹקַעַת וְעוֹלָה בּוֹקַעַת וְיוֹרֶדֶת. הָיָה בַּדָּפְנוֹת פּוֹתֵחַ טֶפַח כֻּלָּהּ טְמֵאָה וּכְנֶגֶד פִּיהָ טָהוֹר שֶׁהֲרֵי הַטֻּמְאָה פָּשְׁטָה בַּדָּפְנוֹת בְּלֹבֶד. בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים בְּחָבִית טְהוֹרָה. אֲבָל אִם הָיְתָה טְמֵאָה אוֹ גְּבוֹהָה מִן הָאָרֶץ טֶפַח אוֹ מְכֻסָּה אוֹ כְּפוּיָה עַל פִּיהָ וְהָיְתָה טֻמְאָה תַּחְתֶּיהָ אוֹ בְּתוֹכָהּ אוֹ עַל גַּבָּהּ הַכֹּל טָמֵא וְכָל הַנּוֹגֵעַ בָּהּ כְּלוֹ טָמֵא. הָיְתָה מְקֻפֶּלֶת צָמִיד פָּתִיל וּנְתוּנָה עַל גַּבֵּי הַמֵּת הָאֳכָלִים וְהַמַּשְׁקִין שֶׁבְּתוֹכָהּ טְהוֹרִין וְהַכֵּלִים שֶׁעַל גַּבָּהּ טְמֵאִים. חֲבִיּוֹת שֶׁהֵן יוֹשְׁבוֹת עַל שׁוּלֵיהֶן אוֹ מֻטּוֹת עַל צִדֵּיהֶם בָּאֲוִיר וְהֵן נוֹגְעוֹת זוֹ בָּזוֹ בְּפוֹתֵחַ טֶפַח וְטֻמְאָה תַּחַת אַחַת מֵהֶן טֻמְאָה בּוֹקַעַת וְעוֹלָה בּוֹקַעַת וְיוֹרֶדֶת מִפְּנֵי שֶׁהִיא רְצוּצָה. בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים בִּטְהוֹרוֹת. אֲבָל אִם הָיוּ טְמֵאוֹת אוֹ גְּבוֹהוֹת מִן הָאָרֶץ פּוֹתֵחַ טֶפַח וְטֻמְאָה תַּחַת אַחַת מֵהֶן תַּחַת כֻּלָּן טֻמְאָה שֶׁהֲרֵי הַכֹּל אֹהֶל אֶחָד׃

פרק יח

א אָדָם שֶׁהֶאֱהִיל בְּיָדוֹ אַחַת עַל הַמֵּת וְהֶאֱהִיל בַּשְּׁנִיָּה עַל הַכֵּלִים אוֹ שֶׁנָּגַע בְּמֵת וְהֶאֱהִיל עַל הַכֵּלִים אִם יֵשׁ בְּיָדוֹ פּוֹתֵחַ טֶפַח הַכֵּלִים טְמֵאִין וְאִם לָאו טְהוֹרִין. וְכֵן שְׁנֵי בָּתִּים וּבָהֶם שְׁנֵי חֲצָאי זֵיתִים וּפָשַׁט יָדוֹ לְבַיִת זֶה וְיָדוֹ הַשְּׁנִיָּה לַבַּיִת הַשֵּׁנִי אִם יֵשׁ בְּיָדוֹ פּוֹתֵחַ טֶפַח עֵרֶב אֶת הַטֻּמְאָה וְנַעֲשָׂה הַכֹּל כְּאֹהֶל אֶחָד וְנִטְמָא הוּא וְהַבָּתִּים. וְאִם לָאו אֵינוֹ מֵבִיא אֶת הַטֻּמְאָה׃

ב אָדָם שֶׁהִשְׁקִיף בְּעַד הַחַלּוֹן וְהֶאֱהִיל עַל הַטֻּמְאָה מֵבִיא אֶת הַטֻּמְאָה לַבַּיִת וְנִטְמָא כָּל הַבַּיִת. הָיָה מֻטָּל עַל הָאַסְקֻפָּה וּמִקְצָתוֹ בְּתוֹךְ הַבַּיִת וּמִקְצָתוֹ בַּחוּץ וְהֶאֱהִילָה טֻמְאָה עַל מִקְצָתוֹ שֶׁבַּחוּץ הַבַּיִת טָמֵא. מִפְּנֵי שֶׁהָאָדָם חָלוּל וְיֵשׁ בּוֹ גֹּבַהּ טֶפַח וְכֵיוָן שֶׁהֶאֱהִילָה טֻמְאָה עָלָיו חֲרֵי זֶה כְּמַאֲהִיל עָלָיו וּמֵבִיא אֶת הַטֻּמְאָה. וְכֵן אִם הָיְתָה טֻמְאָה בַּבַּיִת וְהֶאֱהִילוּ טְהוֹרִין עַל מִקְצָתוֹ שֶׁבַּחוּץ חֲרֵי אֵלּוּ טְמֵאִין מִפְּנֵי שֶׁהוּא כְּמַאֲהִיל עַל הַטֻּמְאָה וְהָאָדָם מֵבִיא וְאֵינוֹ חוֹצֵץ כְּמוֹ שֶׁבֵּאַרְנוּ׃

ג נוֹשְׂאֵי הַמֵּת שֶׁעָבְרוּ בוֹ תַּחַת הָאַכְסַדְרָה וְהֵגִיף אֶחָד מֵהֶן אֶת הַדֶּלֶת וּסְמָכוֹ בְּמַפְתֵּחַ כְּדֵי שֶׁלֹּא יִסַּמֵּא הַבַּיִת. וְכֵן אִם הָיָה אָדָם מִבַּפְנִים אוֹ מִבַּחוּץ סוֹמֵךְ הַדֶּלֶת. אִם יָכוֹל הַדֶּלֶת לַעֲמֹד בְּפְנֵי עַצְמוֹ הַבַּיִת טָהוֹר. וְאִם לָאו הַבַּיִת טָמֵא לְפִי שֶׁנִּמְצָא הָאָדָם הוּא שֶׁחָצַץ בְּפְנֵי הַטֻּמְאָה וְהָאָדָם וְהַכֵּלִים מְבִיאִין וְאֵינָן חוֹצְצִין כְּמוֹ שֶׁבֵּאַרְנוּ׃

ד תַּנּוּר שֶׁהוּא עוֹמֵד בְּתוֹךְ הַבַּיִת וְעֵינוֹ קְמוּרָה לַחוּץ וְהֶאֱהִילוּ נוֹשְׂאֵי הַמֵּת עַל עֵינוֹ הַקְּמוּרָה הַתַּנּוּר טָמֵא וְהַבַּיִת טָהוֹר. שֶׁהֲרֵי אֵין הַתַּנּוּר גְּבוֹהַּ מֵעַל הָאָרֶץ כְּדֵי שֶׁיְּבִיא טֻמְאָה לַבַּיִת. מִגְדָּל הַבָּא בְּמִדָּה שֶׁהוּא עוֹמֵד בְּתוֹךְ הַפֶּתַח וְנִפְתַּח לַחוּץ טֻמְאָה בְּתוֹכוֹ הַבַּיִת טָהוֹר. טֻמְאָה בַּבַּיִת מַה שֶּׁבְּתוֹכוֹ טָמֵא שֶׁהֲרֵי הוּא פָּתוּחַ בְּתוֹךְ הַפֶּתַח וְדֶרֶךְ הַטֻּמְאָה לָצֵאת וְאֵין דַּרְכָּהּ לְהִכָּנֵס. הָיְתָה מוּכְנִי שֶׁלּוֹ מְשׁוּכָה לַאֲחוֹרָיו וְיוֹצֵאת פָּחוֹת מִטֶּפַח וְאֵינָהּ נִשְׁמֶטֶת וְטֻמְאָה שָׁם בְּתוֹכָהּ כְּנֶגֶד הַקְּמוֹרוֹת הַבַּיִת טָהוֹר שֶׁאַף עַל פִּי שֶׁהִיא יוֹצְאָה אֵינָהּ נִשְׁמֶטֶת וְאֵינָהּ יוֹצֵאת טֶפַח. וְהוּא שֶׁיִּהְיֶה בָּהּ טֶפַח עַל רוּם טֶפַח חָלוּל. אֲבָל אִם אֵין בַּמּוּכְנִי חֲלַל טֶפַח חֲרֵי הַטֻּמְאָה רְצוּצָה בְּתוֹךְ הַבַּיִת וְהַבַּיִת טָמֵא. הָיָה הַמִּגְדָּל עוֹמֵד בְּתוֹךְ הַבַּיִת וְהַטֻּמְאָה בְּתוֹכוֹ אוֹ בְּתוֹךְ הַתֵּבָה שֶׁלּוֹ אַף עַל פִּי שֶׁאֵין בִּיצִיאָתוֹ פּוֹתֵחַ טֶפַח הַבַּיִת טָמֵא. טֻמְאָה בַּבַּיִת מַה שֶּׁבְּתוֹכוֹ טָהוֹר שֶׁדֶּרֶךְ הַטֻּמְאָה לָצֵאת וְאֵין דַּרְכָּהּ לְהִכָּנֵס׃

ה כֵּלִים שֶׁבֵּין הַמִּגְדָּל וּבֵין הָאָרֶץ שֶׁבֵּינוֹ וּבֵין הַכֹּתֶל וְשֶׁבֵּינוֹ וּבֵין הַקּוֹרוֹת אִם יֵשׁ שָׁם פּוֹתֵחַ טָמֵאִים וְאִם לָאו טְהוֹרִים שֶׁהֲרֵי אָנוּ רוֹאִים אֶת הַקּוֹרוֹת כְּאִלּוּ הֵן יוֹרְדוֹת וְסוֹתְמוֹת׃

ו הָיְתָה טֻמְאָה תַּחַת הַמִּגְדָּל בֵּינוֹ וּבֵין הָאָרֶץ אוֹ בֵּינוֹ וּבֵין הַקּוֹרוֹת אוֹ בֵּינוֹ וּבֵין הַכֹּתֶל בֵּין שֶׁיֵּשׁ שָׁם חָלָל טֶפַח בֵּין שֶׁאֵין שָׁם הַבַּיִת טָמֵא. הָיָה עוֹמֵד בָּאֲוִיר וְטֻמְאָה בְּתוֹכוֹ כֵּלִים שֶׁבָּעָבְיוֹ טְהוֹרִים. טֻמְאָה בָּעָבְיוֹ כֵּלִים שֶׁבְּתוֹכוֹ טְהוֹרִים׃

ז כָּל שִׁפּוּעֵי אֹהָלִים כְּאֹהָלִים. כֵּיצַד. אֹהֶל שֶׁהוּא שׁוֹפֵעַ וְיוֹרֵד וְכָלֶה עַד כְּאֶצְבַּע וְטֻמְאָה בָּאֹהֶל כֵּלִים שֶׁתַּחַת הַשִּׁפּוּעַ טְמֵאִים. טֻמְאָה תַּחַת הַשִּׁפּוּעַ כֵּלִים שֶׁבָּאֹהֶל טְמֵאִים. הַטֻּמְאָה מִתּוֹךְ הַשִּׁפּוּעַ הַנּוֹגֵעַ בּוֹ מִתּוֹכוֹ טֻמְאַת שְׁבָעָה וְהַנּוֹגֵעַ בַּשִּׁפּוּעַ מֵאַחֲרָיו טֻמְאַת עֶרֶב, נַעֲשָׂה הַשִּׁפּוּעַ מֵאַחֲרָיו כְּאִלּוּ הוּא כְּלִי שֶׁנָּגַע בָּאֹהֶל. הָיְתָה הַטֻּמְאָה עַל אֲחוֹרֵי הַשִּׁפּוּעַ הַנּוֹגֵעַ בּוֹ מֵאֲחוֹרָיו טָמֵא טֻמְאַת שְׁבָעָה וְהַנּוֹגֵעַ בַּשִּׁפּוּעַ בְּתוֹכוֹ טָמֵא טֻמְאַת עֶרֶב. כַּחֲצִי זַיִת מִתּוֹכוֹ וְכַחֲצִי זַיִת מֵאֲחוֹרָיו הַנּוֹגֵעַ בּוֹ בֵּין מִתּוֹכוֹ בֵּין מֵאֲחוֹרָיו טָמֵא טֻמְאַת עֶרֶב. וְהָאֹהֶל עַצְמוֹ טָמֵא טֻמְאַת שְׁבָעָה׃

ח הָיָה כְּנַף הָאֹהֶל מְרֻדָּד עַל הָאָרֶץ וְטֻמְאָה תַּחַת כְּנַף הָאֹהֶל הַפָּרוּשׂ עַל הָאָרֶץ אוֹ עַל גַּבֵּי הַכָּנָף. טֻמְאָה בּוֹקַעַת וְעוֹלָה בּוֹקַעַת וְיוֹרֶדֶת׃

פרק יט

א כִּוֶּרֶת שֶׁהִיא מֻשֶּׂלֶת בָּאָרֶץ וְהִיא בְּתוֹךְ פֶּתַח הַבַּיִת וּפִיהָ לַחוּץ וּכְזַיִת מִן הַמֵּת נָתוּן תַּחְתֶּיהָ אוֹ עַל גַּבֶּהּ מִבַּחוּץ. כָּל שֶׁהוּא כְּנֶגֶד הַזַּיִת בְּתַחְתֶּיהָ אוֹ בָּגֹבַהּ טָמֵא וְכָל מַה שֶּׁבַּאֲוִיר תּוֹכָהּ טָהוֹר חוּץ מִכְּלִי שֶׁהוּא כְּנֶגֶד הַטֻּמְאָה וְהַבַּיִת טָהוֹר. הָיְתָה הַטֻּמְאָה בַּבַּיִת אֵין טָמֵא אֶלָּא הַבַּיִת בִּלְבַד כֵּלִים שֶׁבְּתוֹכָהּ תַּחְתֶּיהָ אוֹ עַל גַּבָּהּ טְהוֹרִים. הָיְתָה הַטֻּמְאָה בְּתוֹכָהּ הַכֹּל טָמֵא כָּל שֶׁבַּבַּיִת וְכָל שֶׁעַל גַּבָּהּ וְכָל שֶׁתַּחְתֶּיהָ כְּנֶגֶד הַטֻּמְאָה כְּמוֹ שֶׁבֵּאַרְנוּ. הָיְתָה גְּבוֹהָה מִן הָאָרֶץ טֶפַח וְטֻמְאָה תַּחְתֶּיהָ אוֹ בַּבַּיִת אוֹ עַל גַּבֶּהּ הַכֹּל טָמֵא כָּל שֶׁבַּבַּיִת וְכָל שֶׁעַל גַּבָּהּ אֲבָל כָּל שֶׁבַּאֲוִיר תּוֹכָהּ טָהוֹר חוּץ מִכְּלִי שֶׁהוּא כְּנֶגֶד הַטֻּמְאָה. הָיְתָה הַטֻּמְאָה בְּתוֹכָהּ הַכֹּל טָמֵא כָּל שֶׁבְּתוֹכָהּ וְכָל שֶׁעַל גַּבָּהּ. שֶׁהַכֵּלִים אוֹ הָאָדָם שֶׁנַּעֲשׂוּ אֹהֶל עַל הַטֻּמְאָה אוֹ שֶׁהָיְתָה הַטֻּמְאָה עַל גַּבֵּיהֶן מְבִיאִין וְלֹא חוֹצְצִין כְּמוֹ שֶׁבֵּאַרְנוּ. בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים בִּזְמַן שֶׁהִיא כְּלִי וּמְחַלְחֶלֶת. אֲבָל אִם הָיְתָה פְּחוּתָה וְסָתַם הַמָּקוֹם הַנִּפְחָת בְּקַשׁ שֶׁהֲרֵי אֵינָהּ כְּלִי. אוֹ שֶׁהָיְתָה אֲפוּצָה עַד שֶׁלֹּא יִהְיֶה בָּהּ חָלָל טֶפַח אֶלָּא אֲטוּמָה כְּדֵי שֶׁלֹּא יִמָּצֵא בָּהּ חָלָל טֶפַח בְּמָקוֹם אֶחָד. הָיְתָה גְּבוֹהָה מִן הָאָרֶץ טֶפַח וְטֻמְאָה תַּחְתֶּיהָ אוֹ בַּבַּיִת. הֲרֵי הַבַּיִת וְכָל שֶׁתַּחְתֶּיהָ טְמֵאִין מִפְּנֵי שֶׁהוּא אֹהֶל אֶחָד וְתוֹכָהּ וְגַבָּהּ טָהוֹר מִפְּנֵי שֶׁהוּא אֹהֶל שֶׁל עֵץ וְאֵינוֹ כְּלִי. הָיְתָה טֻמְאָה תַּחְתֶּיהָ אוֹ בַּבַּיִת. הֲרֵי הַבַּיִת וְכָל שֶׁתַּחְתֶּיהָ טְמֵאִין מִפְּנֵי שֶׁהוּא אֹהֶל אֶחָד וְתוֹכָהּ וְגַבָּהּ טָהוֹר מִפְּנֵי שֶׁהוּא אֹהֶל שֶׁל עֵץ וְאֵינוֹ כְּלִי. הָיְתָה טֻמְאָה בְּתוֹכָהּ אֵין טָמֵא אֶלָּא תוֹכָהּ. הָיְתָה עַל גַּבָּהּ כְּנֶגְדּוֹ עַד לָרָקִיעַ טָמֵא. הָיְתָה מְנַחֶת עַל הָאָרֶץ וּפִיהָ לַחוּץ וּכְזַיִת מִן הַמֵּת נָתוּן תַּחְתֶּיהָ כְּנֶגְדּוֹ עַד הַתְּהוֹם טָמֵא. הָיְתָה עַל גַּבָּיו כְּנֶגְדּוֹ עַד הָרָקִיעַ טָמֵא. הָיְתָה טֻמְאָה בַּבַּיִת אֵין טָמֵא אֶלָּא הַבַּיִת בִּלְבַד. הָיְתָה טֻמְאָה בְּתוֹכָהּ אֵין טָמֵא אֶלָּא תוֹכָהּ׃

ב כִּוֶּרֶת הַמֻּשֶּׂלֶת בָּאָרֶץ בְּתוֹךְ הַפֶּתַח וּפִיהָ לְפָנִים וְהִיא כְּלִי שָׁלֵם וַחֲלוּלָה וּכְזַיִת מִן הַמֵּת נָתוּן תַּחְתֶּיהָ אוֹ עַל גַּבָּהּ מִבַּחוּץ כָּל שֶׁהוּא כְּנֶגֶד הַזַּיִת בְּתַחְתֶּיהָ אוֹ עַל גַּבָּהּ טָמֵא. וְכָל מַה שֶּׁבַּאֲוִיר תּוֹכָהּ טָהוֹר חוּץ מִכְּנֶגֶד הַטֻּמְאָה. וְהַבַּיִת טָהוֹר. הָיְתָה טֻמְאָה בְּתוֹכָהּ אוֹ בַּבַּיִת הַכֹּל טָמֵא. הָיְתָה גְּבוֹהָה מִן הָאָרֶץ טֶפַח וְטֻמְאָה תַּחְתֶּיהָ אוֹ בְּתוֹכָהּ אוֹ עַל גַּבָּהּ אוֹ בַּבַּיִת הַכֹּל טָמֵא כָּל שֶׁבַּבַּיִת וְכָל שֶׁתַּחְתֶּיהָ מִפְּנֵי שֶׁהִיא וְהַבַּיִת כְּאֹהֶל אֶחָד. וְכָל שֶׁעַל גַּבָּהּ וְכָל שֶׁבְּתוֹכָהּ טָמֵא שֶׁהַכְּלִי מֵבִיא אֶת הַטֻּמְאָה וְאֵינוֹ חוֹצֵץ כְּמוֹ שֶׁנִּתְבָּאֵר. הָיְתָה פְּחוּתָה וּפְקוּקָה בְּקַשׁ אוֹ אֲפוּצָה וּגְבוֹהָה מִן הָאָרֶץ טֶפַח וְטֻמְאָה תַּחְתֶּיהָ אוֹ בְּתוֹכָהּ אוֹ בַּבַּיִת הַכֹּל טָמֵא חוּץ מֵעַל גַּבָּהּ. הָיְתָה טֻמְאָה עַל גַּבָּהּ כְּנֶגְדּוֹ בִּלְבַד עַד לָרָקִיעַ טָמֵא אֲבָל תּוֹכָהּ טָהוֹר וְתַחְתֶּיהָ וְהַבַּיִת כָּל מַה שֶּׁבָּהֶן טָהוֹר מִפְּנֵי שֶׁאֵינָהּ כְּלִי חוֹצֶצֶת. הָיְתָה מְנַחֶת עַל הָאָרֶץ וּפִיהָ לְפָנִים וּכְזַיִת מִן הַמֵּת נָתוּן תַּחְתֶּיהָ כְּנֶגְדּוֹ עַד הַתְּהוֹם טָמֵא. הָיְתָה עַל גַּבָּהּ כְּנֶגְדּוֹ עַד לָרָקִיעַ טָמֵא. הָיְתָה הַטֻּמְאָה בְּתוֹכָהּ אוֹ בַּבַּיִת תּוֹכָהּ וְהַבַּיִת׃

ג כִּוֶּרֶת שֶׁהִיא בְּתוֹךְ הַבַּיִת וְהִיא מְמַלְּאָה אֶת כָּל גֹּבַהּ הַבַּיִת וּפִיהָ לְמַעְלָה לְקוֹרוֹת הַבַּיִת וְאֵין בֵּינָהּ לְבֵין הַקּוֹרוֹת פּוֹתֵחַ טֶפַח וְטֻמְאָה בְּתוֹכָהּ הַבַּיִת טָמֵא. טֻמְאָה בַּבַּיִת מַה שֶּׁבְּתוֹכָהּ טָהוֹר. שֶׁדֶּרֶךְ הַטֻּמְאָה לָצֵאת לְתוֹךְ הַבַּיִת בְּפָחוֹת מִטֶּפַח וְאֵין דַּרְכָּהּ לְהִכָּנֵס. בֵּין שֶׁהָיְתָה מֻטָּה עַל צִדָּהּ וּפִיהָ לַכֹּתֶל וּבֵינוֹ וּבֵין הַכֹּתֶל פָּחוֹת מִטֶּפַח בֵּין שֶׁהָיְתָה כִּוֶּרֶת אַחַת בֵּין שֶׁהָיוּ שְׁתַּיִם זוֹ עַל גַּבֵּי זוֹ וְאֵין בֵּין הָעֶלְיוֹנָה לַקּוֹרוֹת אוֹ לַכֹּתֶל פּוֹתֵחַ טֶפַח. הָיְתָה עוֹמֶדֶת בְּתוֹךְ הַפֶּתַח וּפִיהָ לְמַעְלָה וְאֵין בֵּינוֹ לְבֵין הַמַּשְׁקוֹף פּוֹתֵחַ טֶפַח וְטֻמְאָה בְּתוֹכָהּ הַבַּיִת טָהוֹר. טֻמְאָה בַּבַּיִת מַה שֶּׁבְּתוֹכָהּ טָמֵא שֶׁדֶּרֶךְ טֻמְאָה לָצֵאת וְאֵין דַּרְכָּהּ לְהִכָּנֵס׃

ד כִּוֶּרֶת חֲלוּלָה שֶׁהִיא כְּלִי שָׁלֵם וְהָיְתָה מְנַחֶת עַל צִדֶּיהָ בָּאֲוִיר וּכְזַיִת מִן הַמֵּת נָתוּן תַּחְתֶּיהָ אוֹ עַל גַּבָּהּ כָּל שֶׁהוּא כְּנֶגֶד הַזַּיִת בְּתַחְתֶּיהָ וּבְגַבָּהּ טָמֵא. וְכָל מַה שֶּׁבַּאֲוִיר תּוֹכָהּ טָהוֹר אֶלָּא כְּנֶגֶד הַטֻּמְאָה. וְכָל שֶׁאֵינוֹ כְּנֶגֶד הַטֻּמְאָה בְּתוֹכָהּ טָהוֹר. הָיְתָה טֻמְאָה בְּתוֹכָהּ הַכֹּל טָמֵא כָּל מַה שֶּׁבְּתוֹכָהּ וְכָל שֶׁכְּנֶגֶד הַטֻּמְאָה לְמַעְלָה עַל גַּבָּהּ אוֹ לְמַטָּה תַּחְתֶּיהָ. הָיְתָה גְּבוֹהָה מִן הָאָרֶץ טֶפַח וְטֻמְאָה תַּחְתֶּיהָ אוֹ עַל גַּבָּהּ כָּל שֶׁתַּחְתֶּיהָ טָמֵא וְכָל שֶׁעַל גַּבָּהּ טָמֵא. אֲבָל כָּל שֶׁבְּתוֹכָהּ טָהוֹר חוּץ מִכְּלִי שֶׁהוּא כְּנֶגֶד הַטֻּמְאָה. הָיְתָה טֻמְאָה בְּתוֹכָהּ הַכֹּל טָמֵא כָּל מַה שֶּׁבְּתוֹכָהּ וְכָל שֶׁתַּחְתֶּיהָ וְכָל שֶׁלְּמַעְלָה עַל גַּבָּהּ שֶׁהַכֵּלִים מְבִיאִין וְאֵינָן חוֹצְצִין כְּמוֹ

שֶׁבְּאַרְנוּ. לְפִיכָךְ אִם הָיְתָה כְּזֵרֶת זוֹ הַמַּשָּׂלֶת עַל הָאָרֶץ פְּחוּתָה וּפְקוּקָה בְּקֶשׁ אוֹ שֶׁהָיְתָה בָּאָה בְּמִדָּה וּכְזַיִת מִן הַמֵּת נָתוּן תַּחְתֶּיהָ כְּנֶגְדּוֹ עַד הַתְּהוֹם טָמֵא. עַל גַּבָּהּ כְּנֶגְדּוֹ עַד לָרָקִיעַ טָמֵא. שֶׁכְּבָר בֵּאַרְנוּ שֶׁכָּלִי עֵץ הַבָּא בְּמִדָּה כְּאֹהֶל הוּא חָשׁוּב לֹא כִּכֵּלִים וּלְפִיכָךְ חוֹצֵץ׃

ה כְּזֵרֶת שֶׁהִיא כְּלִי שָׁלֵם וְהִיא יוֹשֶׁבֶת עַל שׁוּלֶיהָ לָאֲוִיר וְטֻמְאָה תַּחְתֶּיהָ אוֹ בְּתוֹכָהּ אוֹ עַל גַּבָּהּ. טֻמְאָה בּוֹקַעַת וְעוֹלָה בּוֹקַעַת וְיוֹרֶדֶת. אֲבָל אִם הָיְתָה גְּבוֹהָה מִן הָאָרֶץ טָפַח אוֹ מְכֻסָּה אוֹ כְּפוּיָה עַל פִּיהָ וְטֻמְאָה תַּחְתֶּיהָ אוֹ בְּתוֹכָהּ אוֹ עַל גַּבָּהּ הַכֹּל טָמֵא כָּל שֶׁבְּתוֹכָהּ וְכָל שֶׁעַל גַּבָּהּ אִם הָיְתָה הַטֻּמְאָה לְמַטָּה. שֶׁהַכְּלִי מַבִּיא אֶת הַטֻּמְאָה וְאֵינוֹ חוֹצֵץ כְּמוֹ שֶׁבֵּאַרְנוּ. לְפִיכָךְ אִם הָיְתָה פְּחוּתָה וּפְקוּקָה בְּקֶשׁ אוֹ בָּאָה בְּמִדָּה טֻמְאָה תַּחְתֶּיהָ אוֹ בְּתוֹכָהּ אוֹ עַל גַּבָּהּ טֻמְאָה בּוֹקַעַת וְעוֹלָה בּוֹקַעַת וְיוֹרֶדֶת. וְאִם הָיְתָה גְּבוֹהָה טָפַח וְטֻמְאָה תַּחְתֶּיהָ בִּלְבַד טָמֵא. הָיְתָה טֻמְאָה בְּתוֹכָהּ אוֹ עַל גַּבָּהּ כְּנֶגְדּוֹ עַד לָרָקִיעַ טָמֵא שֶׁתַּחְתֶּיהָ טְהוֹרִין מִפְּנֵי שֶׁהִיא אֹהֶל וְחוֹצֶצֶת׃

ו גֶּמֶל שֶׁהוּא עוֹמֵד בַּאֲוִיר טֻמְאָה תַּחְתָּיו כֵּלִים שֶׁעַל גַּבָּיו טְהוֹרִים. טֻמְאָה עַל גַּבָּיו כֵּלִים שֶׁתַּחְתָּיו טְהוֹרִין. הָיָה רוֹבֵץ וְטֻמְאָה תַּחְתָּיו הֲרֵי זוֹ בּוֹקַעַת וְעוֹלָה בּוֹקַעַת וְיוֹרֶדֶת. וְכֵן אִם הָיְתָה טֻמְאָה רְצוּצָה תַּחַת רַגְלוֹ אוֹ עַל גַּבֵּי רַגְלוֹ הֲרֵי זוֹ בּוֹקַעַת וְעוֹלָה וּבוֹקַעַת וְיוֹרֶדֶת. כְּבָר בֵּאַרְנוּ בְּנְזִירוּת שֶׁאִם הָיָה הַנָּזִיר וּכְזַיִת מִן הַמֵּת תַּחַת הַגֶּמֶל אוֹ תַּחַת הַמִּטָּה וְכֵיוֹצֵא בָּהּ מִשְּׁאָר הַכֵּלִים אַף עַל פִּי שֶׁנִּטְמָא טֻמְאַת שִׁבְעָה אֵינוֹ מְגַלֶּחַ. וּמִשָּׁם אַתָּה לָמֵד שֶׁכָּל אִלּוּ הַהֶלְכוֹת הָאֲמוּרוֹת בְּטֻמְאַת אֹהָלִים הַנַּעֲשִׂים מִן הָאָדָם אוֹ מִן הַבְּהֵמָה אוֹ מִן הַכֵּלִים הַכֹּל מִדִּבְרֵי סוֹפְרִים. מֵהֶן דִּבְרֵי קַבָּלָה. וּמֵהֶן גְּזֵרוֹת וְהַרְחָקוֹת. וּלְפִיכָךְ אֵין הַנָּזִיר מְגַלֵּחַ עֲלֵיהֶן וְאֵין חַיָּבִין עֲלֵיהֶן כָּרֵת עַל בִּיאַת מִקְדָּשׁ אוֹ אֲכִילַת קָדָשָׁיו. וְאֵין הַדְּבָרִים כֵּן אֲמוּרִין אֶלָּא לְעִנְיַן טֻמְאַת תְּרוּמָה וְקָדָשִׁים בִּלְבַד כְּמוֹ שֶׁבֵּאַרְנוּ׃

פרק כ

א שִׁלְשָׁה דְּבָרִים מַצִּילִין בְּאֹהֶל הַמֵּת. צָמִיד פָּתִיל. וְאֹהָלִין. וּבְלוּעִין. הַבְּלוּעִין מַצִּילִין עַל הַטְּהוֹרִים שֶׁלֹּא יִתְטַמְּאוּ וּמוֹנְעִין הַטֻּמְאָה שֶׁלֹּא תֵּצֵא וּתְטַמֵּא. אֲבָל צָמִיד פָּתִיל וְאֹהָלִין מַצִּילִין עַל הַטְּהוֹרִים שֶׁלֹּא יִתְטַמְּאוּ וְאֵינָן מוֹנְעִין אֶת הַטֻּמְאָה שֶׁלֹּא תֵּצֵא וּתְטַמֵּא אֶת אֲחֵרִים. כֵּיצַד. בַּיִת טָמֵא שֶׁיֵּשׁ בּוֹ כְּלִי מֶקֶף צָמִיד פָּתִיל. כָּל שֶׁבְּתוֹךְ הַכְּלִי טְהוֹרִים. וְכֵן אִם הָיָה שָׁם אֹהֶל בְּתוֹךְ הַבַּיִת כָּל הַכֵּלִים שֶׁבְּתוֹךְ הָאֹהֶל טְהוֹרִין. אֲבָל אִם הָיָה כְּזַיִת מִן הַמֵּת נָתוּן בְּכֵלִים וּמֻקָּף עָלָיו בְּצָמִיד פָּתִיל וְהִכְנִיסוֹ לַבַּיִת טָמֵא. וְכֵן אֹהֶל בְּתוֹךְ אֹהֶל וּכְזַיִת מִן הַמֵּת בָּאֹהֶל הַפְּנִימִי כָּל הַכֵּלִים שֶׁבָּאֹהֶל הַחִיצוֹן טְמֵאִים׃

ב אֲבָל הַבְּלוּעִין מַצִּילִין עַל הַטְּהוֹרִים וּמוֹנְעִין אֶת הַטֻּמְאָה. כֵּיצַד. כֶּלֶב שֶׁאָכַל בְּשַׂר הַמֵּת וְנִכְנַס לַבַּיִת הַבַּיִת טָהוֹר. בָּלַע טַבַּעַת אֲפִלּוּ אָדָם שֶׁבָּלַע טַבַּעַת וְנִכְנַס לְאֹהֶל הַמֵּת אַף עַל פִּי שֶׁנִּטְמָא טֻמְאַת שִׁבְעָה טַבַּעַת טְהוֹרָה. וְכֵן כָּל הַבְּלוּעִין בְּחַיָּה וּבְהֵמָה וּבְעוֹפוֹת וּבְדָגִים מַצִּילִין כָּל זְמַן שֶׁהֵן חַיִּין. וְאִם מֵתוּ וּבְשַׂר הַמֵּת בְּתוֹךְ מֵעֵיהֶן אוֹ הַכֵּלִים. הֲרֵי הֵן כְּמוֹ שֶׁאֵינוֹ בָּלוּעַ׃

ג נִשְׁחַט רֹב אֶחָד בָּעוֹף וְרֹב שְׁנַיִם בִּבְהֵמָה אַף עַל פִּי שֶׁעֲדַיִן הֵן מְפַרְכְּסִין הֲרֵי הֵן כְּמֵתִים וְאֵינָן מַצִּילִין עַל הַכֵּלִים הַבְּלוּעִים וְלֹא מוֹנְעִין אֶת הַטֻּמְאָה שֶׁבְּתוֹךְ מֵעֵיהֶן שֶׁלֹּא תִּטְמָא׃

ד וְכַמָּה תִּשְׁהֶא הַטֻּמְאָה בְּמֵעֵיהֶן וְתִהְיֶה מְטַמְּאָה כְּשֶׁיָּמוּתוּ. בְּכֶלֶב שְׁלֹשָׁה יָמִים מֵעֵת לְעֵת. וּבְשָׁאָר חַיָּה וּבְהֵמָה וְעוֹפוֹת וְדָגִים יוֹם אֶחָד מֵעֵת לְעֵת. בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים כְּשֶׁנִּשְׁאַר בְּשַׂר הַמֵּת בְּתוֹךְ מֵעֵיהֶן. אֲבָל זָאֵב שֶׁבָּלַע תִּינוֹק וֶהֱקִיאוֹ דֶּרֶךְ בֵּית הָרְעִי. הַבָּשָׂר טָהוֹר וְהָעֲצָמוֹת בְּטֻמְאָתָן׃

ה אֵין הַבְּלוּעִין נִצָּלִין אֶלָּא בְּבֶטֶן נֶפֶשׁ הַחַיָּה כְּמוֹ שֶׁבֵּאַרְנוּ. אֲבָל הַבְּלוּעִין בְּגוּף הַכֵּלִים וְהָאֲבָנִים אֵינָן נִצָּלִין. כֵּיצַד. כּוּשׁ שֶׁנִּבְלְעָה בּוֹ הַצְּנוֹר שֶׁל מַתֶּכֶת. וּמַלְמָד שֶׁנִּבְלַע בּוֹ הַדָּרְכָּן. וּלְבֵנָה שֶׁהָיְתָה טַבַּעַת מֻבְלַעַת בְּתוֹכָהּ. וְנִכְנְסוּ לְאֹהֶל הַמֵּת. נִטְמְאוּ אַף עַל פִּי שֶׁאֵין נִרְאִין וַהֲרֵי הֵן מְחֻפִּין שֶׁאֵין הַבְּלוּעִין בַּכֵּלִים מַצִּילִין אֶלָּא בְּצָמִיד פָּתִיל. וְכֵן מַחַט אוֹ טַבַּעַת שֶׁהָיוּ מֻבְלָעִין בְּטִפְלַת הַתַּנּוּר וְנִטְמָא הַתַּנּוּר בְּאֹהֶל הַמֵּת אוֹ שֶׁנָּפַל שֶׁרֶץ לַאֲוִירוֹ נִטְמְאוּ הַכֵּלִים שֶׁבְּתוֹךְ הַטִּפְלָה. וְאִם הָיָה הַתַּנּוּר מֻקָּף צָמִיד פָּתִיל הוֹאִיל וְהַתַּנּוּר טָהוֹר אַף הַכֵּלִים הַמֻּבְלָעִין בַּטִּט שֶׁעַל גַּבָּיו טְהוֹרִים. וְכֵן חָבִית הַמֻּקֶּפֶת צָמִיד פָּתִיל וְהָיְתָה מַחַט אוֹ טַבַּעַת בְּמִגּוּפַת הֶחָבִית מִצְּדָהּ. הֲרֵי אֵלּוּ טְמֵאִין וְאֵין מַצִּילִין בְּאֹהֶל הַמֵּת. הָיוּ בְּמִגּוּפַת הֶחָבִית כְּנֶגֶד פִּיהָ אִם הָיוּ נִרְאִין לְתוֹךְ הֶחָבִית וְאֵינָן יוֹצְאִין לַאֲוִירָהּ טְהוֹרִין. וְאִם יָצְאוּ לַאֲוִירָהּ טְמֵאִין. שֶׁאֵין כְּלִי חֶרֶשׂ מֻקָּף צָמִיד פָּתִיל מַצִּיל עַל הַכֵּלִים שֶׁבְּתוֹכוֹ כְּמוֹ שֶׁיִּתְבָּאֵר. וְאִם יֵשׁ תַּחְתֶּיהָן כְּקֻלְפַּת הַשּׁוּם אַף עַל פִּי שֶׁהֵן שׁוֹקְעִין לְתוֹךְ אֲוִירָהּ הֲרֵי אֵלּוּ טְהוֹרִין׃

ו כָּל הַבְּלוּעִין בְּקַרְקָעִיתוֹ שֶׁל בַּיִת הֲרֵי הֵן טְמֵאִין וְאֵין נִצָּלִין. שֶׁקַּרְקַע הָאֹהֶל כְּמוֹהוּ עַד הַתְּהוֹם מַה שֶּׁאֵין כֵּן בְּכָתְלָיו כְּמוֹ שֶׁיִּתְבָּאֵר. כֵּיצַד. הַטֻּמְאָה בַּבַּיִת וְכֵלִים הַטְּמוּנִים בְּקַרְקָעִיתוֹ אֲפִלּוּ תַּחַת מֵאָה אַמָּה טְמֵאִים. אִם יֵשׁ בִּמְקוֹמָן טֶפַח עַל טֶפַח טְהוֹרִין שֶׁהֲרֵי הֵן תַּחַת אֹהֶל אַחֵר. לְמַה זֶּה דּוֹמֶה לַעֲלִיָּה שֶׁעַל גַּבֵּי הַבַּיִת וְטֻמְאָה בַּעֲלִיָּה שֶׁהַבַּיִת טָהוֹר. וְכֵן אִם חָלַק הַבַּיִת בִּמְחִצָּה מִכְּלַפֵּי אַרְצוֹ וְהָיְתָה הַטֻּמְאָה בֵּין הַמְּחִצָּה וְהָאָרֶץ כֵּלִים שֶׁבַּבַּיִת לְמַעְלָה מִן הַמְּחִצָּה טְמֵאִין

שֶׁאֵין הָאֹהָלִים מוֹנְעִין הַטֻּמְאָה כְּמוֹ שֶׁבֵּאַרְנוּ. הָיְתָה הַטֻּמְאָה לְמַעְלָה מִן הַמִּחְצָה כֵּלִים שֶׁבֵּין הַמִּחְצָה וְהָאָרֶץ טְהוֹרִין שֶׁהָאֹהֶל מַצִּיל. וְאִם אֵין בֵּין הַמִּחְצָה וְהָאָרֶץ גֹּבַהּ טֶפַח חֲרֵי הֵן כִּטְמוּנִים בְּקַרְקַע הַבַּיִת וּטְמֵאִים׃

ז בֵּיצַד שֶׁהוּא קָמוּר תַּחַת הַבַּיִת וְיֵשׁ בּוֹ פּוֹתֵחַ טֶפַח וְיֵשׁ בְּפִתְחוֹ שֶׁהוּא חוּץ לַבַּיִת פּוֹתֵחַ טֶפַח וְהָיְתָה טֻמְאָה בְּתוֹכוֹ הַבַּיִת טָהוֹר. הָיְתָה טֻמְאָה בַּבַּיִת מַה שֶּׁבְּתוֹכוֹ טָהוֹר. הָיָה בּוֹ פּוֹתֵחַ טֶפַח וְאֵין בֵּיצִיאָתוֹ פּוֹתֵחַ טֶפַח טֻמְאָה בְּתוֹכוֹ הַבַּיִת טָמֵא. טֻמְאָה בַּבַּיִת מַה שֶּׁבְּתוֹכוֹ טָהוֹר שֶׁאֵין דַּרְכָּהּ שֶׁל טֻמְאָה לְהִכָּנֵס. אֵין בּוֹ פּוֹתֵחַ טֶפַח וְאֵין בֵּיצִיאָתוֹ פּוֹתֵחַ טֶפַח טֻמְאָה בְּתוֹכוֹ הַבַּיִת טָמֵא כְּאִלּוּ הִיא בְּתוֹךְ הַבַּיִת. טֻמְאָה בַּבַּיִת מַה שֶּׁבְּתוֹכוֹ טָמֵא מִפְּנֵי שֶׁהֵן כִּכְלִים הַטְּמוּנִים בַּקַּרְקַע וְקַרְקַע הַבַּיִת כְּמוֹתָהּ עַד הַתְּהוֹם׃

ח שְׁתֵּי חֲבִיּוֹת וְכַחֲצִי זַיִת בְּכָל אֶחָד וּמַקָּפוֹת צָמִיד פָּתִיל וּמֻנָּחוֹת בְּתוֹךְ הַבַּיִת הֵן טְהוֹרוֹת שֶׁאֵין חֲצִי שִׁעוּר מְטַמֵּא. וְהַבַּיִת טָמֵא שֶׁחֲרֵי יֵשׁ בַּבַּיִת כְּזַיִת וְאֵין צָמִיד פָּתִיל לַטֻּמְאָה. וְאֵינָן מִטַּמְּאוֹת מֵחֲמַת הַבַּיִת שֶׁחֲרֵי הֵן מֻקָּפוֹת צָמִיד פָּתִיל. נִפְתְּחָה אַחַת מֵהֶן הִיא וְהַבַּיִת טְמֵאִין וַחֲבֵרְתָּהּ טְהוֹרָה. וְכֵן שְׁנֵי חֲדָרִים שֶׁהֵן פְּתוּחִים זֶה לָזֶה וְלַבַּיִת וְכַחֲצִי זַיִת בַּפְּנִימִי אוֹ בָּאֶמְצָעִי וְכַחֲצִי זַיִת בַּחִיצוֹן הַחִיצוֹן טָמֵא וְהַפְּנִימִי וְהָאֶמְצָעִי טְהוֹרִין. כַּחֲצִי זַיִת בַּפְּנִימִי וְכַחֲצִי זַיִת בָּאֶמְצָעִי הַפְּנִימִי טָהוֹר וְהָאֶמְצָעִי וְהַחִיצוֹן טְמֵאִים שֶׁדֶּרֶךְ הַטֻּמְאָה לָצֵאת וְאֵין דַּרְכָּהּ לְהִכָּנֵס׃

פרק כא

א מִנַּיִן לָצָמִיד פָּתִיל שֶׁמַּצִּיל בְּאֹהֶל הַמֵּת שֶׁנֶּאֱמַר (במדבר יט טו) ״וְכֹל כְּלִי פָתוּחַ אֲשֶׁר אֵין צָמִיד פָּתִיל עָלָיו טָמֵא הוּא״ הָא יֵשׁ צָמִיד פָּתִיל עָלָיו טָהוֹר. וּמִפְּנֵי הַשְּׁמוּעָה לָמְדוּ שֶׁאֵין הַכָּתוּב מְדַבֵּר אֶלָּא בִּכְלִי חֶרֶשׂ בִּלְבַד כְּלִי שֶׁאֵינוֹ מִטַּמֵּא אֶלָּא דֶּרֶךְ פְּתִיחוֹ. לְפִיכָךְ אִם הָיָה פְּתִיחוֹ סָתוּם וּמֻקָּף צָמִיד פָּתִיל הִצִּיל עַל כָּל שֶׁבְּתוֹכוֹ. קַל וָחֹמֶר לְכָל הַכֵּלִים שֶׁאֵין מְקַבְּלִין טֻמְאָה שֶׁיַּצִּילוּ בְּצָמִיד פָּתִיל וְהֵם כְּלֵי גְּלָלִים כְּלֵי אֲבָנִים כְּלֵי אֲדָמָה וּכְלֵי עֲצָמוֹת הַדָּג וְעוֹרוֹ וְעַצְמוֹת הָעוֹף וּכְלֵי עֵץ הַבָּא בְּמַדָּה וּנְסָרִים שֶׁל עֵץ שֶׁהֵן פְּשׁוּטִין וְאֵינָן כֵּלִים וְגָלְמֵי כְּלֵי מַתֶּכֶת. כָּל אֵלּוּ מַצִּילִין בְּצָמִיד פָּתִיל. אִם הַדְּבָרִים שֶׁבְּתוֹךְ הַכְּלִי הַמֻּקָּף נִצְּלוּ קַל וָחֹמֶר לַבְּלוּעִין וְלַכֵּלִים שֶׁתַּחַת הָאֹהָלִים. מַה בֵּין אֹהָלִים לַכֵּלִים שֶׁמַּצִּילִין בְּצָמִיד פָּתִיל. שֶׁהַכֵּלִים אֵינָן מַצִּילִין אֶלָּא בְּצָמִיד פָּתִיל וְהָאֹהָלִים מַצִּילִין בִּכְסוּי בִּלְבַד׃

ב מַשְׁפֵּךְ שֶׁכָּפָהוּ מַצִּיל בִּכְסוּי אַף עַל פִּי שֶׁקְּצָתוֹ נָקוּב נָקֵב קָטָן חֲרֵי הוּא כְּסָתוּם׃

ג כָּל הַכֵּלִים הַמַּצִּילִין בְּצָמִיד פָּתִיל אִם הָיוּ בָּהֶן טֶפַח עַל טֶפַח עַל רוּם טֶפַח וּכְפָאָן עַל פִּיהֶם עַל הָאָרֶץ אַף עַל פִּי שֶׁלֹּא מֵרַח בְּצָמִיד פָּתִיל מִן הַצְּדָדִין חֲרֵי אֵלּוּ מַצִּילִין כָּל מַה שֶּׁתַּחְתֵּיהֶן עַד הַתְּהוֹם מִפְּנֵי שֶׁהֵן כְּאֹהֶל וְהָאֹהֶל מַצִּיל. אֶלָּא אִם כֵּן הָיָה הַכְּלִי כְּלִי חֶרֶשׂ שֶׁאֵין אָהֳלֵי כְּלִי חֶרֶשׂ מַצִּילִין. כֵּיצַד. חָבִית שֶׁכִּפּוּיָהּ עַל פִּיהָ אַף עַל פִּי שֶׁמֵּרָחָהּ בְּטִיט מִן הַצְּדָדִין כָּל מַה שֶּׁתַּחְתֶּיהָ טָמֵא. שֶׁנֶּאֱמַר (במדבר יט טו) ״צָמִיד פָּתִיל עָלָיו״ וְלֹא צָמִיד פָּתִיל עַל גַּבּוֹ. הִדְבִּיק פִּיהָ לַכֹּתֶל וּמֵרָחָהּ מִן הַצְּדָדִים מַצָּלֶת עַל כָּל מַה שֶּׁבְּתוֹכָהּ וְעַל כָּל שֶׁכְּנֶגְדָּהּ בַּכֹּתֶל. וְאִם לֹא מֵרַח מִן הַצְּדָדִין אֵינָהּ מַצָּלֶת שֶׁאֵין כְּלִי חֶרֶשׂ מַצִּיל מִשּׁוּם אֹהֶל כְּמוֹ שֶׁבֵּאַרְנוּ. אֲבָל שְׁאָר כָּל הַכֵּלִים הַמַּצִּילִין בְּצָמִיד פָּתִיל שֶׁהָיוּ פְּיוֹתֵיהֶן דְּבוּקוֹת בְּדָפְנֵי הַבַּיִת מַצִּילִין בְּלֹא צָמִיד פָּתִיל מִפְּנֵי שֶׁהֵן מַצִּילִין מִשּׁוּם אֹהֶל. לְפִיכָךְ צָרִיךְ שֶׁיִּהְיֶה בִּדְפָנֶיהָ טֶפַח שֶׁאֵין הַכֵּלִים מַצִּילִין עִם דְּפָנוֹת אֹהָלִים עַד שֶׁיִּהְיֶה לָהֶן דֹּפֶן [טֶפַח]. הָיָה לַכְּלִי דֹּפֶן חֲצִי טֶפַח וְהָיָה יוֹצֵא מִדֹּפֶן הָאֹהֶל שָׁפָה חֲצִי טֶפַח וְהִדְבִּיק זֶה לָזֶה. אַף עַל פִּי שֶׁיֵּשׁ שָׁם חָלָל טֶפַח אֵינוֹ מַצִּיל עַד שֶׁיִּהְיֶה טֶפַח מִמָּקוֹם אֶחָד׃

ד כֻּשָּׁם שֶׁמַּצִּילִין מִבִּפְנִים עִם דְּפָנוֹת הָאֹהֶל כָּךְ מַצִּילִין חוּץ לְאֹהֶל אִם סָמְכָן לְאֹהֶל שֶׁחֲרֵי הָאֹהֶל נַעֲשָׂה כִּסּוּי מִכָּל מָקוֹם. כֵּיצַד. כְּלִי מֵחַם שֶׁיֵּשׁ לוֹ דֹּפֶן טֶפַח שֶׁהִנִּיחוֹ עַל גַּבֵּי יְתֵדוֹת חוּץ לְאֹהֶל וְסָמַךְ פִּיו לְדֹפֶן הָאֹהֶל וְהָיְתָה טֻמְאָה תַּחְתָּיו כֵּלִים שֶׁבְּתוֹכוֹ טְהוֹרִין. וְאִם הָיָה סָמוּךְ לְכֹתֶל חָצֵר אוֹ לְכֹתֶל גִּנָּה אֵינוֹ מַצִּיל לְפִי שֶׁאֵינָן כֹּתֶל אֹהֶל. וּלְפִיכָךְ כֵּלִים שֶׁבְּתוֹךְ הַכְּלִי טְמֵאִים שֶׁחֲרֵי הֶאֱהִילוּ עַל הַטֻּמְאָה׃

ה קוֹרָה שֶׁיֵּשׁ בָּהּ פּוֹתֵחַ טֶפַח וְהִיא נְתוּנָה מִכֹּתֶל לְכֹתֶל וְטֻמְאָה תַּחְתֶּיהָ וּקְדָרָה תְּלוּיָה מִן הַקּוֹרָה וְהָיְתָה הַקּוֹרָה נוֹגַעַת בְּפִי הַקְּדֵרָה כֻּלָּהּ וּמְכַסָּה אוֹתָהּ כֵּלִים שֶׁבַּקְּדֵרָה טְהוֹרִים שֶׁחֲרֵי הֲצָלוּ בְּכִסּוּי הָאֹהֶל לָהֶם. וְאִם לֹא הָיָה פִּי הַקְּדֵרָה מְכֻסֶּה בַּקּוֹרָה אֶלָּא בֵּינֵיהֶם רֶוַח. כָּל מַה שֶּׁבַּקְּדֵרָה טָמֵא וְהַקְּדֵרָה עַצְמָהּ טְמֵאָה׃

ו בּוֹר שֶׁבְּתוֹךְ הַבַּיִת וְטֻמְאָה בַּבַּיִת וְכֵלִים בַּבּוֹר אִם הָיָה מְכֻסֶּה בְּנֶסֶר חָלָק אוֹ בִּכְלִי הַמַּצִּיל שֶׁיֵּשׁ לוֹ דֹּפֶן טֶפַח חֲרֵי כָּל מַה שֶּׁבַּבּוֹר טָהוֹר. הָיָה לַבּוֹר בִּנְיָן סָבִיב לְפִיו גָּבוֹהַּ טֶפַח עַל הָאָרֶץ. בֵּין שֶׁכִּסָּהוּ בִּכְלִי הַמַּצִּיל שֶׁיֵּשׁ לוֹ דֹּפֶן בֵּין שֶׁלֹּא הָיְתָה לוֹ דֹּפֶן חֲרֵי זֶה מַצִּיל שֶׁחֲרֵי יֵשׁ לוֹ דֹּפֶן טֶפַח מִמָּקוֹם אַחֵר׃

ז חַדּוּת הַבָּנוּי בְּתוֹךְ הַבַּיִת וּמְנוֹרָה בְּתוֹכוֹ וְהַפֶּרַח שָׁלָה יוֹצֵא וּמְכַסֶּה פִּי הֶחָדוּת וְנָתַן כְּלִי הַמַּצִּיל בְּאֹהֶל הַמֵּת עַל פִּי הֶחָדוּת וַחֲרֵי הוּא נִשְׂעָן עַל פֶּרַח הַמְּנוֹרָה. רוֹאִין אִם תִּנָּטֵל מְנוֹרָה וְהַכְּלִי הַמַּצִּיל עוֹמֵד חֲרֵי זֶה מַצִּיל עַל כָּל שֶׁבֶּחָדוּת. וְכֵלִים שֶׁבֵּין שִׂפַּת הַכְּלִי וּשְׂפַת הֶחָדוּת טְהוֹרִים עַד הַתְּהוֹם. וְאַף הַמְּנוֹרָה טְהוֹרָה. אַף עַל פִּי שֶׁשִּׂפַּת הַפֶּרַח נִרְאֶה בֵּין הַכִּסּוּי וְהֶחָדוּת. וְאִם לָאו הַכֹּל טָמֵא׃

ח הֶחָדוּת הַבָּנוּי בְּתוֹךְ הַבַּיִת וּכְלֵי הַמְצִיל נָתוּן עַל פִּיו וְהָיְתָה טֻמְאָה בֵּין שִׁפַּת הַכְּלִי וּשְׁפַת הֶחָדוּת אוֹ בְּתוֹךְ הֶחָדוּת הַבַּיִת טָמֵא. שֶׁאֵין הָאֹהֶל שֶׁבְּתוֹךְ הַבַּיִת מוֹנֵעַ הַטֻּמְאָה כְּמוֹ שֶׁבַּאֲרֻנוּ. הָיְתָה טֻמְאָה בַּבַּיִת כֵּלִים שֶׁבְּכָתְלֵי הֶחָדוּת אִם יֵשׁ בִּמְקוֹמָן טֶפַח עַל טֶפַח עַל רוּם טֶפַח טְהוֹרִים. וְאִם לָאו טְמֵאִים. וְאִם הָיוּ כָּתְלֵי הֶחָדוּת רְחָבִים מִשֶּׁל בַּיִת בֵּין כָּךְ וּבֵין כָּךְ טְהוֹרִים. מִפְּנֵי שֶׁאֵינָן מִכָּתְלֵי הַבַּיִת. וּכְשֵׁם שֶׁמַּצִיל הֶחָדוּת בְּתוֹכוֹ כָּךְ מַצִיל בִּכְתָלָיו. כְּבָר בֵּאַרְנוּ שֶׁהַתַּנּוּר הַיָּשָׁן חֲרֵי הוּא כְּכָל הַכֵּלִים שֶׁהֵן מְבִיאִים אֶת הַטֻּמְאָה וְאֵינָן נַעֲשִׂין אֹהָלִים וּמִפְּנֵי זֶה אֵינוֹ מַצִיל עַל מַה שֶּׁבְּתוֹכוֹ אֶלָּא אִם כֵּן הָיָה מֻקָּף צָמִיד פָּתִיל כִּשְׁאָר כֵּלִים הַמַּצִילִים. וְכֵן בֵּאַרְנוּ שֶׁהַתַּנּוּר הֶחָדָשׁ אֵינוֹ כְּכֵלִים לְעִנְיָן זֶה אֶלָּא נַעֲשֶׂה אֹהֶל. וּלְפִיכָךְ מַצִיל עַל מַה שֶּׁבְּתוֹכוֹ בְּכִסּוּי בִּלְבַד בְּלֹא צָמִיד פָּתִיל כְּאֹהָלִים. וְכִסּוּי הַתַּנּוּר הוּא נִקְרָא סְרִידָא׃

ט תַּנּוּר יָשָׁן בְּתוֹךְ הֶחָדָשׁ וּסְרִידָא עַל פִּי הֶחָדָשׁ וַחֲרֵי הַכִּסּוּי נִשְׁעָן עַל פִּי הַתַּנּוּר הַיָּשָׁן רוֹאִין אִם כְּשֶׁיִּנָּטֵל הַיָּשָׁן תִּפּוֹל הַסְּרִידָא לֹא הִצִיל וְכָל שֶׁבְּתוֹכוֹ טָמֵא. וְאִם לָאו הַכֹּל טָהוֹר. הָיָה הֶחָדָשׁ בְּתוֹךְ הַיָּשָׁן וְהַסְּרִידָא מֻנַּחַת עַל פִּי הַיָּשָׁן. אִם יֵשׁ בֵּין הֶחָדָשׁ וְהַכִּסּוּי פָּחוֹת מִטֶּפַח כָּל שֶׁבְּתוֹךְ הֶחָדָשׁ טָהוֹר וּכְאִלּוּ הַסְּרִידָא מֻנַּחַת עַל פִּיו׃

י סְרִידָא שֶׁל חֶרֶס שֶׁיֵּשׁ לָהּ שָׂפָה וְהִיא עוֹרֶפֶת עַל פִּי הַתַּנּוּר וּמֻקֶּפֶת צָמִיד פָּתִיל אֲפִלּוּ הָיְתָה טֻמְאָה תַּחְתֶּיהָ אוֹ עַל גַּבָּהּ הַכֹּל טָמֵא. אֲבָל כְּנֶגֶד אֲוִירוֹ שֶׁל תַּנּוּר טָהוֹר. הָיְתָה טֻמְאָה כְּנֶגֶד אֲוִירוֹ שֶׁל תַּנּוּר מִבְּנֶגְדּוֹ עַד לָרָקִיעַ טָמֵא וְכָל מַה שֶּׁבְּתוֹכוֹ טָהוֹר׃

יא קְדָרָה שֶׁכְּפָאָהּ עַל פִּי הֶחָבִית וּמֵרַח דְּפְנוֹתֶיהָ עִם הֶחָבִית מַצֶּלֶת עַל כָּל מַה שֶּׁבְּתוֹכָהּ וְעַל מַה שֶּׁבֵּינָהּ וּבֵין שִׁפּוּלוֹת הֶחָבִית. הוֹשִׁיבָהּ עַל פִּי הֶחָבִית כְּדַרְכָּהּ וּמֵרַח אֵינָהּ מַצֶּלֶת מִפְּנֵי שֶׁהַקְּדָרָה מִתְטַמְּאָה מֵאֲוִירָהּ וְאֵין כְּלִי טָמֵא מַצִיל כְּמוֹ שֶׁבֵּאַרְנוּ׃

פרק כב

א שׁוּלֵי הַמַּחֲצִין וְשׁוּלֵי קַרְקָעוֹת וְהַכֵּלִים וְדָפְנוֹתֵיהֶן מְאַחוֹרֵיהֶן אֵין מַצִילִין בְּצָמִיד פָּתִיל בְּאֹהֶל הַמֵּת. קַרְסְמָן וְשָׁפָן וַעֲשָׂאָן כֵּלִים מַצִילִין בְּצָמִיד פָּתִיל. שֶׁאֵין מַצִיל בְּצָמִיד פָּתִיל אֶלָּא כֵּלִים׃

ב כְּלִי חֶרֶשׂ שֶׁנָּתַן בּוֹ טִיט עַד חֲצִיוֹ לֹא בִּטְּלוֹ. וְאִם הִשְׁקִיעַ בּוֹ אֶת הַכֵּלִים מַצִיל׃

ג כְּלִי חֶרֶשׂ מַצִיל בְּצָמִיד פָּתִיל עַד שֶׁיִּנָּקֵב בְּמוֹצִיא רִמּוֹן. וּבְגָדוֹל עַד שֶׁפָּחַת רֻבּוֹ. כֵּיצַד. כְּלִי גָּדוֹל שֶׁנִּפְחַת [חֲצִיוֹ] וְהִקִּיפוּ צָמִיד פָּתִיל וְסָתַם מְקוֹם הַפֶּחָת בְּצָמִיד פָּתִיל חֲרֵי זֶה מַצִיל אַף עַל פִּי שֶׁאֵינוֹ חָשׁוּב כְּלִי לְעִנְיָן טֻמְאָה. אֲבָל כְּלִי הַמֻּקָּף צָמִיד פָּתִיל שֶׁהָיָה נָקוּב אוֹ סָדוּק וְלֹא סָתַם הַנֶּקֶב נִטְמָא וְאֵינוֹ מַצִיל. וְכַמָּה יִהְיֶה בַּנֶּקֶב. אִם הָיָה כְּלִי הֶעָשׂוּי לָאֲכָלִים שִׁעוּרוֹ בְּמוֹצִיא זֵיתִים. הָיָה עָשׂוּי לְמַשְׁקֶה שִׁעוּרוֹ בְּכוֹנֵס מַשְׁקֶה. הֶעָשׂוּי לְכָךְ וּלְכָךְ מְטִילִין אוֹתוֹ לְחֻמְרָא. וּמַשְׁיְּנִקֵב בְּכוֹנֵס מַשְׁקֶה אֵינוֹ מַצִיל עַד שֶׁיִּסְתֹּם הַנֶּקֶב אוֹ עַד שֶׁיְּמַעֲטֶנּוּ׃

ד תַּנּוּר שֶׁהָיְתָה סְרִידָא עַל פִּיו וּמֻקָּף צָמִיד פָּתִיל וְנָתוּן בְּאֹהֶל הַמֵּת וְנִסְדַּק הַתַּנּוּר. אִם הָיָה הַסֶּדֶק מְלֹא פִּי מַרְדֵּעַ שֶׁהוּא הֶקֵּף טֶפַח נִטְמָא הַתַּנּוּר וְאַף עַל פִּי שֶׁאֵין הַמַּרְדֵּעַ יָכוֹל לְהִכָּנֵס בַּסֶּדֶק אֶלָּא חֲרֵי הוּא כְּמוֹתוֹ בְּשָׁוֶה. פָּחוֹת מִכָּאן הַתַּנּוּר טָהוֹר. נִסְדְּקָה הַסְּרִידָא שֶׁעַל פִּיו כִּמְלֹא פִּי מַרְדֵּעַ נִכְנַס חֲרֵי זֶה טָמֵא. פָּחוֹת מִכָּאן נִצָּל בְּצָמִיד פָּתִיל. הָיָה הַסֶּדֶק עָגוּל אֵין רוֹאִין אוֹתוֹ אֹרֶךְ אֶלָּא שִׁעוּרוֹ כִּמְלֹא פִּי מַרְדֵּעַ נִכְנָס׃

ה תַּנּוּר הַמֻּקָּף צָמִיד פָּתִיל שֶׁנִּנְקַב נֶקֶב בְּעֵינוֹ שֶׁל תַּנּוּר הַטּוּחָה אִם הָיָה הַנֶּקֶב מְלֹא כּוּשׁ נִכְנַס וְיוֹצֵא כְּשֶׁהוּא דּוֹלֵק חֲרֵי זֶה נִטְמָא. וְאִם הָיָה הַנֶּקֶב פָּחוֹת מִזֶּה נִצָּל׃

ו נֶקֶב הַתַּנּוּר מִצִּדּוֹ שִׁעוּרוֹ מְלֹא כּוּשׁ נִכְנָס וְיוֹצֵא שֶׁלֹּא דּוֹלֵק. וְכֵן מְגוּפַת הֶחָבִית שֶׁנִּקְּבָה שִׁעוּרָהּ כְּדֵי שֶׁתִּכָּנֵס מִצָּה שְׁנִיָּה שֶׁל שִׁיפּוֹן בַּנֶּקֶב. וַחֲצָבִים גְּדוֹלִים שֶׁנִּקְּבוּ שִׁעוּרָן כְּדֵי שֶׁתִּכָּנֵס מִצָּה שְׁנִיָּה שֶׁל קֻנָּה. פָּחוֹת מִכָּאן טְהוֹרִין. בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים בִּזְמַן שֶׁנַּעֲשׂוּ לְיַיִן. אֲבָל אִם נַעֲשׂוּ לִשְׁאָר הַמַּשְׁקִין אֲפִלּוּ נִקְּבוּ בְּכָל שֶׁהֵן נִטְמְאוּ. וְאֵין הַצָּמִיד פָּתִיל מוֹעִיל לָהֶם עַד שֶׁיִּסְתֹּם הַנֶּקֶב. וְאַף בִּזְמַן שֶׁנַּעֲשׂוּ לְיַיִן לֹא אָמְרוּ אֶלָּא שֶׁנִּקְּבוּ שֶׁלֹּא בִּידֵי אָדָם. אֲבָל אִם נַעֲשׂוּ בִּידֵי אָדָם אֲפִלּוּ כָּל שֶׁהֵן טְמֵאִים. וְאֵינָן נִצָּלִין עַד שֶׁיִּסְתֹּם הַנֶּקֶב׃

ז חָבִית שֶׁהִיא מְלֵאָה מַשְׁקִין טְהוֹרִין וּמְנִיקַת שֶׁל חֶרֶס בְּתוֹכָהּ וְהֶחָבִית מֻקֶּפֶת צָמִיד פָּתִיל וּנְתוּנָה בְּאֹהֶל הַמֵּת. הֶחָבִית וְהַמַּשְׁקִין טְהוֹרִין וְהַמְּנִיקָת טְמֵאָה. מִפְּנֵי שֶׁקְּצָתָהּ הָאַחַת בְּתוֹךְ הֶחָבִית הַמֻּקֶּפֶת וְהַקְּצָה הַשֵּׁנִי פָּתוּחַ לְאֹהֶל הַמֵּת וְאֵינוֹ סָתוּם. אַף עַל פִּי שֶׁהִיא עֲקֻמָּה אֵין הָעָקֹם כָּסְתוּם׃

ח חָבִית הַמֻּקֶּפֶת צָמִיד פָּתִיל שֶׁנִּקְּבָה מִצִּדָּהּ וְסָתְמוּ שׁוֹמְרִים אֶת הַנֶּקֶב הִצִיל. אָגַף חֲצִי הַנֶּקֶב וְסָתַם חֲצִיוֹ חֲרֵי זֶה סָפֵק אִם הִצִיל אִם לֹא הִצִיל. סָתַם אֶת הַנֶּקֶב בִּזְמוֹרָה עַד שֶׁיִּמָּרַח מִן הַצְּדָדִין. סָתְמוּ בִּשְׁנֵי קְסָמִים עַד שֶׁיִּמָּרַח מִן הַצְּדָדִין וּבֵין זְמוֹרָה לַחֲבֵרְתָּהּ. וְכֵן נֶסֶר שֶׁנָּתוּן עַל פִּי הַתַּנּוּר וּמֵרַח מִן הַצְּדָדִין [הִצִיל. הָיוּ

שְׁתֵּי נְסָרִים עַד שֶׁיְּמָרֵחַ מִן הַצְּדָדִין וּבֵין] נֶסֶר לַחֲבֵרוֹ. חִבֵּר אֶת שְׁנֵי הַנְּסָרִים בְּמַסְמְרִים שֶׁל עֵץ וְכַיּוֹצֵא בָּהֶן אוֹ שֶׁלִּפֵּף עֲלֵיהֶן שׁוּעָלִין אֵין צָרִיךְ לְמָרֵחַ מִן הָאֶמְצַע. בַּמֶּה מַקִּיפִין. בְּסִיד. וּבְחַרְסִית. וּבִגְפְסִין. בְּזֶפֶת. וּבְשַׁעֲוָה. בְּטִיט. וּבְצוֹאָה. וּבְחֹמֶר. וּבְכָל דָּבָר הַמִּתְמָרֵחַ. וְאֵין מַקִּיפִין לֹא בְּבַעַר וְלֹא בְּעוֹפֶרֶת מִפְּנֵי שֶׁהוּא פָּתִיל וְאֵינוֹ צָמִיד. וּמַקִּיפִין בִּרְבֶלָה שְׁמֻנָּה שֶׁלֹּא הֶכְשְׁרָה וּבְבָצֵק שֶׁנִּלּוֹשָׁה בְּמֵי פֵּרוֹת כְּדֵי שֶׁלֹּא יִטָּמֵא. שֶׁדָּבָר טָמֵא אֵינוֹ חוֹצֵץ:

ט מְגוּפַּת הֶחָבִית שֶׁנִּתְחַלְחֲלָה אַף עַל פִּי שֶׁאֵינָהּ נִשְׁמֶטֶת אֵינָהּ מַצֶּלֶת שֶׁהֲרֵי נִתְרָעֵעַ הַצָּמִיד. הַכַּדּוּר וְהַפְּקַעַת שֶׁל גֶּמִי שֶׁנָּתַן עַל פִּי הֶחָבִית וּמֵרַח מִן הַצְּדָדִין לֹא הִצִּיל עַד שֶׁיְּמָרֵחַ עַל כָּל הַכַּדּוּר וְעַל כָּל הַפְּקַעַת מִמַּטָּה לְמַעְלָה. וְכֵן בְּמַטְלַת שֶׁל בֶּגֶד שֶׁקְּשָׁרָהּ עַל פִּי הַכְּלִי. הָיְתָה שֶׁל נֵיר אוֹ שֶׁל עוֹר וּקְשָׁרָהּ בִּמְשִׁיחָה. אִם מֵרַח מִן הַצְּדָדִין הִצִּיל:

י חֻמֶת שֶׁל עוֹר הַדָּג אוֹ הַנֵּיר שֶׁהִלְבִּישׁ בָּהֶן אֶת הֶחָבִית וּצְרָרָהּ מִלְמַטָּה הֲרֵי זוֹ מַצֶּלֶת. וְאִם לֹא צְרָרָהּ אַף עַל פִּי שֶׁמֵּרַח מִן הַצְּדָדִין לֹא תַּצִּיל:

יא חָבִית זְפוּתָה שֶׁנִּתְקַלְּפָה הַחֵרֶס מִלְמַעְלָה וְהַזֶּפֶת שָׁלָהּ עוֹמֶד וְנָתַן הַכִּסּוּי עַל הַזֶּפֶת וּדְחָקוֹ עַד שֶׁיִּדְבַּק בַּזֶּפֶת. וְנִמְצָא הַזֶּפֶת עוֹמֵד בֵּין הַכִּסּוּי וּבֵין קַרְקַע הֶחָבִית הֲרֵי זֶה מַצִּיל. וְכֵן בִּכְלֵי הַמַּיִם וְכַיּוֹצֵא בָּהֶן מִדְּבָרִים הַמִּתְמָרְחִין שֶׁהָיָה הַמִּתְמָרֵחַ בֵּין הַכִּסּוּי וּבֵין הַכְּלִי כְּמוֹ זֵר הוֹאִיל וְהַכֹּל דְּבוּקִין הֲרֵי זֶה מַצִּיל:

פרק כג

א כָּל הַכֵּלִים הַמַּצִּילִים בְּצָמִיד פָּתִיל מַצִּילִין עַל כָּל מַה שֶּׁבְּתוֹכָן בֵּין אֳכָלִין בֵּין מַשְׁקִין בֵּין בְּגָדִים וּכְלֵי שֶׁטַח. זֶהוּ דִּין תּוֹרָה. אֲבָל מִדִּבְרֵי סוֹפְרִים שֶׁכְּלֵי חֶרֶס הַמֻּקָּף צָמִיד פָּתִיל אֵינוֹ מַצִּיל אֶלָּא עַל הָאֳכָלִין וְעַל הַמַּשְׁקִין וְעַל כְּלֵי חֶרֶס אֲחֵרִים שֶׁיִּהְיוּ בְּתוֹכוֹ. אֲבָל אִם הָיוּ בְּתוֹךְ כְּלֵי חֶרֶס הַמֻּקָּף כְּלֵי שֶׁטַח אוֹ בְּגָדִים הֲרֵי אֵלּוּ טְמֵאִים. וּמִפְּנֵי מָה אָמְרוּ שֶׁלֹּא יַצִּיל עַל הַכֹּל כְּשְׁאָר כֵּלִים הַמַּצִּילִין. מִפְּנֵי שֶׁשְּׁאָר הַכֵּלִים הַמַּצִּילִין אֵין מְקַבְּלִין טֻמְאָה וּכְלֵי חֶרֶס מְקַבְּלִין טֻמְאָה וּכְלֵי טֻמְאָה אֵינוֹ חוֹצֵץ. וְכָל כְּלֵי עַם הָאָרֶץ בְּחֶזְקַת טֻמְאָה כְּמוֹ שֶׁיִּתְבָּאֵר. וְלָמָּה לֹא אָמְרוּ כְּלֵי חֶרֶס שֶׁל עַם הָאָרֶץ לֹא יַצִּיל עַל הַכֹּל וְשֶׁל חָבֵר יַצִּיל עַל הַכֹּל שֶׁהֲרֵי הוּא טָהוֹר. מִפְּנֵי שֶׁאֵין עַם הָאָרֶץ טָמֵא בְּעֵינֵי עַצְמוֹ, שֶׁאוֹמֵר הוֹאִיל וּכְלֵי חֶרֶס מַצִּיל עַל הַכֹּל אֶחָד אֲנִי וְאֶחָד הֶחָבֵר, וּלְפִיכָךְ חָשׁוּ וְגָזְרוּ שֶׁלֹּא יַצִּיל עַל הַכֹּל. וְלָמָּה אָמְרוּ מַצִּיל עַל הָאֳכָלִין וְעַל הַמַּשְׁקִין וְעַל כְּלֵי חֶרֶס. מִפְּנֵי שֶׁאֵלּוּ הַשְּׁלֹשָׁה טְמֵאִים הֵן עַל גַּבֵּי עַם הָאָרֶץ בֵּין קֹדֶם שֶׁיִּהְיוּ בְּאֹהֶל הַמֵּת בֵּין אַחַר שֶׁיִּהְיוּ שָׁם תַּחַת צָמִיד פָּתִיל. וּלְעוֹלָם לֹא יִשְׁאַל הֶחָבֵר מֵעַם הָאָרֶץ לֹא אֳכָלִין וְלֹא מַשְׁקִין וְלֹא כְּלֵי חֶרֶס אֶלָּא עַל דַּעַת שֶׁהֵן טְמֵאִין שֶׁהֲרֵי אֵין לָהֶן טָהֳרָה לְעוֹלָם וְלֹא יָבוֹא בָּהֶן לִידֵי תַּקָּלָה. אֲבָל כְּלֵי שֶׁטַח שׁוֹאֵל אוֹתָם הֶחָבֵר מֵעַם הָאָרֶץ וּמַטְבִּילָן מִפְּנֵי מַגַּע עַם הָאָרֶץ וּמַעֲרִיב שְׁמְשׁוֹ וּמִשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶן בְּטָהֳרוֹת לְפִיכָךְ חָשׁוּ חֲכָמִים שֶׁמָּא יִשְׁאַל מִמֶּנּוּ כְּלֵי שֶׁטַח שֶׁכְּבָר הָיָה תַּחַת צָמִיד פָּתִיל בִּכְלֵי חֶרֶס שֶׁלּוֹ. שֶׁהֲרֵי עַם הָאָרֶץ הַזֶּה מְדַמֶּה שֶׁנִּצַּל וַהֲרֵי הוּא טָמֵא טֻמְאַת שִׁבְעָה וְיַטְבִּיל הֶחָבֵר וְיַעֲרִיב שִׁמְשׁוֹ וְיִשְׁתַּמֵּשׁ בּוֹ בְּטָהֳרוֹת וְיָבוֹא לִידֵי תַּקָּלָה. וּמִפְּנֵי זֶה גָּזְרוּ שֶׁלֹּא יַצִּיל כְּלֵי חֶרֶס עַל כְּלֵי שֶׁטַח שֶׁבְּתוֹכוֹ:

ב אָדָם שֶׁהָיָה נָתוּן בְּתוֹךְ הֶחָבִית וּמַקֶּפֶת צָמִיד פָּתִיל טָהוֹר. וַאֲפִלּוּ עָשָׂאהּ גּוֹלֵל לְקֶבֶר. וְיָרָאָה לִי שֶׁזֶּה שֶׁלֹּא גָּזְרוּ עַל כְּלֵי חֶרֶס שֶׁלֹּא יַצִּיל עַל הָאָדָם. מִפְּנֵי שֶׁהוּא דָּבָר שֶׁאֵינוֹ מָצוּי וְכָל דָּבָר שֶׁאֵינוֹ מָצוּי לֹא גָּזְרוּ בּוֹ:

ג כְּלֵי חֶרֶס שֶׁמִּשְׁתַּמְּשִׁין בָּהֶן בְּאֹפֶר הַפָּרָה אוֹ בְּקָדָשִׁים עַמֵּי הָאָרֶץ נֶאֱמָנִים עַל טָהֳרָתָם. מִפְּנֵי שֶׁהֵן נִזְהָרִים בָּהֶן הַרְבֵּה וּלְפִיכָךְ יַצִּילוּ עַל הַכֹּל בְּצָמִיד פָּתִיל אַף עַל פִּי שֶׁהֵן שֶׁל חֶרֶס:

ד אֲרֻבָּה שֶׁבֵּין בַּיִת לַעֲלִיָּה וְטֻמְאָה בַּבַּיִת וּקְדָרָה נְתוּנָה עַל פִּי הָאֲרֻבָּה וּנְקוּבָה בְּכוֹנֵס מַשְׁקֶה. הַקְּדָרָה טְמֵאָה וְהָעֲלִיָּה טְהוֹרָה. הָיְתָה שְׁלֵמָה כָּל שֶׁבָּעֲלִיָּה מֵאָכָלִין וּמַשְׁקִין וּכְלֵי חֶרֶס טָהוֹר. אֲבָל אָדָם וּכְלֵי שֶׁטַח שֶׁבָּעֲלִיָּה טְמֵאִים שֶׁאֵין כְּלֵי חֶרֶס חוֹצֵץ אֶלָּא עַל הָאָכָלִים וְעַל הַמַּשְׁקִין וּכְלֵי חֶרֶס. וְכָל שֶׁבָּעֲלִיָּה טָהוֹר כְּאִלּוּ הוּא תַּחַת צָמִיד פָּתִיל בִּכְלֵי חֶרֶס. וְטִמְּאוּ הָאָדָם שֶׁבָּעֲלִיָּה זוֹ מִפְּנֵי שֶׁהוּא דָּבָר הַמָּצוּי. לְפִיכָךְ אִם הָיָה בָּעֲלִיָּה זוֹ כְּלֵי מַתָּכוֹת וְכַיּוֹצֵא בּוֹ מָלֵא מַשְׁקִין הַכְּלֵי טֻמְאַת שִׁבְעָה וְהַמַּשְׁקִין טְהוֹרִין. הָיְתָה בָּהּ אִשָּׁה לָשָׁה בַּעֲרָבָה שֶׁל עֵץ הָאִשָּׁה וְהָעֲרָבָה טְמֵאִין טֻמְאַת שִׁבְעָה וְהַבָּצֵק טָהוֹר כָּל זְמַן שֶׁעוֹסֶקֶת בּוֹ. פֵּרְשָׁה וְחָזְרָה וְנָגְעָה בּוֹ טִמְּאַתּוּ. וְכֵן אִם פָּנָה הַבָּצֵק אוֹ הַמַּשְׁקִין לִכְלֵי אַחֵר מִכְּלֵי שֶׁטַח שֶׁבָּעֲלִיָּה נִטְמְאוּ בְּמַגַּע הַכְּלֵי הָאַחֵר. הָיָה עַל פִּי אֲרֻבָּה זוֹ שְׁאָר כֵּלִים הַמַּצִּילִים בְּצָמִיד פָּתִיל שֶׁאֵין מְקַבְּלִין טֻמְאָה כְּמוֹ שֶׁבֵּאַרְנוּ וּלְפִיכָךְ אֵין מַגַּע עַם הָאָרֶץ מְטַמֵּא אוֹ שֶׁהָיָה כְּלֵי חֶרֶס הַטָּהוֹר לְפָרָה אֲדֻמָּה אוֹ לְקֹדֶשׁ שֶׁהַכֹּל נֶאֱמָנִין עַל טָהֳרָתָן. הֲרֵי זֶה מַצִּיל עַל כָּל מַה שֶּׁבָּעֲלִיָּה. הָיָה אֹהֶל נָטוּי בָּעֲלִיָּה וּמִקְצָתוֹ מְרֻדָּד עַל הָאֲרֻבָּה שֶׁבֵּין בַּיִת לַעֲלִיָּה הֲרֵי זֶה מַצִּיל וְאַף עַל פִּי שֶׁאֵין גַּגּוֹ עַל הָאֲרֻבָּה שֶׁהָאֹהֶל מַצִּיל בְּכִסּוּי כְּמוֹ שֶׁבֵּאַרְנוּ:

פרק כד

א בַּיִת שֶׁחִלְקוּ בְּקִנְקָנִים טְהוֹרוֹת מִן הָאָרֶץ וְעַד הַקּוֹרָה וְטֻמְאָה בְּחֻצְיוֹ הָאֶחָד אִם הָיָה פִּי הַקִּנְקָנִים כְּלַפֵּי הַטָּהוֹרָה הֲרֵי אֵלּוּ מַצִּילוֹת. וְאִם הָיוּ כְּלַפֵּי הַטֻּמְאָה אֵינָם מַצִּילוֹת. טָחַן בְּטִיט בֵּין מִבִּפְנִים בֵּין מִבַּחוּץ רוֹאִין אִם יָכוֹל הַטִּיט לַעֲמֹד בִּפְנֵי עַצְמוֹ מַצִּיל וְאִם לָאו אֵינוֹ מַצִּיל וַהֲרֵי הַכֹּל אֹהֶל אֶחָד:

ב בַּיִת שֶׁחִלְקוּ בִּנְסָרִים אוֹ בִּירִיעוֹת אִם חִלְקוּ מִן הַצְּדָדִין אוֹ מִכְּלַפֵּי הַקּוֹרוֹת וְהָיְתָה הַטֻּמְאָה בַּבַּיִת. כֵּלִים שֶׁבֵּין הַמְּחִצָּה וּבֵין הַכֹּתֶל אוֹ שֶׁבֵּין הַמְּחִצָּה וְהַקּוֹרוֹת טְהוֹרִין. הָיְתָה הַטֻּמְאָה בֵּין מְחִצָּה לַכֹּתֶל אוֹ בֵּין מְחִצָּה לַקּוֹרוֹת כֵּלִים שֶׁבַּבַּיִת טְמֵאִין. שֶׁאֵין הַמְּחִצָּה מוֹנַעַת הַטֻּמְאָה שֶׁלֹּא תֵּצֵא וְתִטַּמֵּא כְּמוֹ שֶׁבֵּאֲרְנוּ בְּאֹהֶל שֶׁבְּתוֹךְ הַבַּיִת. הָיוּ הַכֵּלִים בְּתוֹךְ עֲבִי הַמְּחִצָּה עֲצָמָהּ בֵּין שֶׁהָיְתָה הַטֻּמְאָה לְפָנִים מִן הַמְּחִצָּה אוֹ שֶׁהָיְתָה בְּתוֹךְ הַבַּיִת אִם הָיָה מְקוֹם הַכֵּלִים טָפַח עַל טָפַח טְמֵאִים וְאִם לָאו טְהוֹרִין. וּכְבָר בֵּאַרְנוּ כֵּיצַד דִּין הַבַּיִת אִם חִלְקוּ מִכְּלַפֵּי אַרְצוֹ:

ג בַּיִת שֶׁהוּא מָלֵא תֶּבֶן וְאֵין בֵּינוֹ לְבֵין הַקּוֹרוֹת פּוֹתֵחַ טָפַח. טֻמְאָה בִּפְנִים בֵּין בְּתוֹךְ הַתֶּבֶן בֵּין שֶׁהָיְתָה בֵּין תֶּבֶן לְקוֹרוֹת כָּל הַכֵּלִים שֶׁכְּנֶגֶד יְצִיאַת הַטֻּמְאָה בְּמִלּוֹאוֹ שֶׁל פֶּתַח טְמֵאִים. הָיְתָה טֻמְאָה חוּץ לַתֶּבֶן בְּמִלּוֹאוֹ שֶׁל פֶּתַח כֵּלִים שֶׁבִּפְנִים אִם יֵשׁ בְּמְקוֹמָן טָפַח עַל טָפַח עַל רוּם טָפַח טְהוֹרִין וְאִם לָאו טְמֵאִין. וְאִם יֵשׁ בֵּין תֶּבֶן לַקּוֹרוֹת פּוֹתֵחַ טָפַח בֵּין כָּךְ וּבֵין כָּךְ טְמֵאִין שֶׁאֵין הַתֶּבֶן חוֹצֵץ מִפְּנֵי שֶׁפְּתָחִים תֶּבֶן דַּעְתּוֹ לְפַנּוֹתוֹ:

ד כֹּתֶל שֶׁבֵּין שְׁנֵי בָּתִּים וְטֻמְאָה בְּתוֹךְ הַכֹּתֶל. בַּיִת הַקָּרוֹב לַטֻּמְאָה טָמֵא וְהַקָּרוֹב לַטָּהֳרָה טָהוֹר. הָיְתָה מֻחֶצָּה לְמֻחֶצָּה שְׁנֵיהֶן טְמֵאִין. הָיְתָה הַטֻּמְאָה בְּאֶחָד מִשְּׁנֵי הַבָּתִּים וְהַכֵּלִים בְּתוֹךְ הַכֹּתֶל מֻחְצִיו וּכְלַפֵּי טֻמְאָה טְמֵאִים מֻחְצִיו וּכְלַפֵּי טָהֳרָה טְהוֹרִין מֻחֶצָּה לְמֻחֶצָּה טְמֵאִין. וְכֵן מַעֲזִיבָה שֶׁבֵּין הַבַּיִת וְהָעֲלִיָּה וְהַטֻּמְאָה בְּתוֹךְ מַעֲזִיבָה. מֻחְצִיוֹ וּלְמַטָּה הַבַּיִת טָמֵא וְהָעֲלִיָּה טְהוֹרָה מֻחְצִיהָ וּלְמַעְלָה הָעֲלִיָּה טְמֵאָה וְהַבַּיִת טָהוֹר מֻחֶצָּה לְמֻחֶצָּה שְׁנֵיהֶן טְמֵאִין. הָיְתָה טֻמְאָה בְּאֶחָד מֵהֶן וְכֵלִים בְּתוֹךְ הַמַּעֲזִיבָה מֻחְצִיהָ וּכְלַפֵּי טֻמְאָה טְמֵאִין מֻחְצִיהָ וּכְלַפֵּי טָהֳרָה טְהוֹרִין מֻחֶצָּה לְמֻחֶצָּה שְׁנֵיהֶן טְמֵאִין. הָיְתָה הַמַּעֲזִיבָה לַאֲוִיר וְטֻמְאָה בְּתוֹכָהּ מֻחְצִיהָ וּלְמַטָּה הַבַּיִת טָמֵא וְהָעוֹמֵד מִלְּמַעְלָה אֲפִלּוּ כְּנֶגֶד הַטֻּמְאָה טָהוֹר שֶׁהֲרֵי פָּשְׁטָה הַטֻּמְאָה בְּכָל הַבַּיִת. הָיְתָה הַטֻּמְאָה מֻחְצִיהָ וּלְמַעְלָה הַבַּיִת טָהוֹר וְהָעוֹמֵד מִלְּמַעְלָה כְּנֶגֶד הַטֻּמְאָה טָמֵא. מֻחֶצָּה לְמֻחֶצָּה הַבַּיִת טָמֵא וְהָעוֹמֵד מִלְּמַעְלָה כְּנֶגֶד הַטֻּמְאָה טָמֵא שֶׁהֲרֵי אִי אֶפְשָׁר לְצַמְצֵם:

ה וְכֵן כֹּתֶל הַמְשַׁמֵּשׁ אֶת הַבַּיִת יְדוֹן מֻחֶצָּה לְמֻחֶצָּה. כֵּיצַד. כֹּתֶל שֶׁהוּא לַאֲוִיר וְגַג הַבַּיִת סָמוּךְ לַכֹּתֶל וְאֵינוֹ מֻרְכָּב עַל הַכֹּתֶל וְטֻמְאָה רְצוּצָה בְּתוֹךְ הַכֹּתֶל הָיְתָה מֻחְצִיוֹ וּלְפָנִים הַבַּיִת טָמֵא וְהָעוֹמֵד מִלְּמַעְלָה עַל רֹאשׁ הַכֹּתֶל טָהוֹר כְּעוֹמֵד עַל גַּג הַבַּיִת. הָיְתָה מֻחְצִיוֹ וְלַחוּץ הַבַּיִת טָהוֹר וְהָעוֹמֵד מִלְּמַעְלָה כְּנֶגֶד הַטֻּמְאָה טָמֵא שֶׁהֲרֵי לֹא פָּשְׁטָה הַטֻּמְאָה בְּתוֹךְ הַבַּיִת. הָיְתָה הַטֻּמְאָה מֻחֶצָּה לְמֻחֶצָּה הַבַּיִת טָמֵא וְהָעוֹמֵד מִלְּמַעְלָה טָהוֹר שֶׁהֲרֵי פָּשְׁטָה הַטֻּמְאָה בַּבַּיִת. נָטַל מֵהַכֹּתֶל מִבִּפְנִים אוֹ שֶׁהוֹסִיף בַּכֹּתֶל מִבַּחוּץ עַד שֶׁנִּמְצֵאת הַטֻּמְאָה מֻחֶצִי כֹּתֶל וּלְפָנִים הַבַּיִת טָמֵא. נָטַל מִבַּחוּץ אוֹ שֶׁהוֹסִיף בָּעֲבִי הַכֹּתֶל מִבִּפְנִים עַד שֶׁנִּמְצֵאת הַטֻּמְאָה מֻחֶצִי כֹּתֶל וְלַחוּץ הַבַּיִת טָהוֹר. הָיְתָה הַטֻּמְאָה נְתוּנָה עַל גַּבֵּי הַכֹּתֶל אֲפִלּוּ מֻחְצִיוֹ וּלְפָנִים הַבַּיִת טָהוֹר:

ו בַּיִת הַמְשַׁמֵּשׁ אֶת הַכֹּתֶל יְדוֹן כְּקִלְפַּת הַשּׁוּם. כֵּיצַד. הַחוֹפֵר שְׁנֵי כוּכִים אוֹ שְׁתֵּי מְעָרוֹת זוֹ בְּצַד זוֹ עַד שֶׁנִּמְצְאוּ שְׁנֵי בָּתִּים חֲפוּרִים בַּקַּרְקַע וְנַעֲשָׂה בֵּינֵיהֶן כֹּתֶל הַמַּבְדִּיל בֵּין שְׁנֵיהֶן וְהָיְתָה טֻמְאָה בַּבָּתִּים וְכֵלִים בַּכֹּתֶל אִם יֵשׁ עֲלֵיהֶן כְּקִלְפַּת הַשּׁוּם טְהוֹרִין. הָיְתָה טֻמְאָה בְּכֹתֶל זֶה וְכֵלִים בַּבָּתִּים אִם יֵשׁ עֲלֵיהֶן כְּקִלְפַּת הַשּׁוּם טְהוֹרִים. הִנֵּה לָמַדְתָּ שֶׁכֹּתֶל בִּנְיָן נִדּוֹן מֻחֶצָּה לְמֻחֶצָּה וְכֹתֶל הַסֶּלַע אוֹ שֶׁנַּעֲשָׂה מִגּוּשׁ הָאָרֶץ כְּשֶׁיַּחְפֹּר מִכָּאן וּמִכָּאן נִדּוֹן כְּקִלְפַּת הַשּׁוּם:

ז כֹּתֶל שֶׁחָצַי עָבְיוֹ בִּנְיָן וְחָצְיוֹ סֶלַע נִדּוֹן מֻחֶצָּה לְמֻחֶצָּה:

ח טֻמְאָה שֶׁהָיְתָה בֵּין קוֹרוֹת הַבַּיִת אֲפִלּוּ אֵין תַּחְתֶּיהָ אֶלָּא כְּקִלְפַּת הַשּׁוּם הַבַּיִת טָהוֹר וְרוֹאִין אֶת הַטֻּמְאָה כְּאִלּוּ הִיא רְצוּצָה בָּאָרֶץ וּמִטַּמְּאָה כְּנֶגְדָּהּ בִּלְבַד. וְאִם יֵשׁ בְּמְקוֹמָהּ טָפַח עַל טָפַח הַכֹּל טָמֵא. וְכֵן אִם הָיְתָה נִרְאֵית בְּתוֹךְ הַבַּיִת בֵּין כָּךְ וּבֵין כָּךְ הַבַּיִת טָמֵא. שְׁנֵי פְּתָחִים זֶה עַל גַּבֵּי זֶה וְטֻמְאָה בַּכֹּתֶל שֶׁבֵּינֵיהֶן אִם נִרְאֵית שֶׁהִיא לְתוֹךְ אַחַת מֵהֶן הוּא טָמֵא וַחֲבֵרוֹ טָהוֹר וְאִם לָאו נִדּוֹנִין מֻחֶצָּה לְמֻחֶצָּה:

פרק כה

א עַמּוּד הָעוֹמֵד בְּתוֹךְ הַבַּיִת וְטֻמְאָה רְצוּצָה תַּחְתָּיו. טֻמְאָה בוֹקַעַת וְעוֹלָה בוֹקַעַת וְיוֹרֶדֶת. וְאֵינוֹ מְטַמֵּא אֶלָּא כְּנֶגֶד הַטֻּמְאָה בִּלְבַד. וְאִם הָיָה פָּרַח יוֹצֵא מֵעַמּוּד זֶה וְכֵלִים תַּחַת הַפָּרַח הַכֵּלִים טְהוֹרִים שֶׁאֵינוֹ מְטַמֵּא אֶלָּא כְּנֶגֶד הַטֻּמְאָה:

ב [וְאִם יֵשׁ בְּמְקוֹם הַטֻּמְאָה] טָפַח עַל טָפַח עַל רוּם טָפַח הֲרֵי הוּא כְּקֶבֶר סָתוּם וּמְטַמֵּא מִכָּל סְבִיבָיו. וְהַבַּיִת כֻּלּוֹ טָמֵא שֶׁהֲרֵי הָאֶהֱיל עַל הַקֶּבֶר:

ג טֻמְאָה שֶׁבְּתוֹךְ הַכֹּתֶל וּמְקוֹמָהּ טָפַח עַל טָפַח עַל רוּם טָפַח כָּל הָעֲלִיּוֹת הַבְּנוּיוֹת עַל כֹּתֶל זֶה אֲפִלּוּ עֶשֶׂר טֻמְאוֹת. שֶׁהֲרֵי הַכֹּתֶל כֻּלּוֹ קֶבֶר סָתוּם עַד סוֹפוֹ וְהוּא כֹּתֶל הָעֲלִיּוֹת וְכָל עֲלִיָּה מֵהֶן מַאֲהֶלֶת עַל הַקֶּבֶר. בָּנָה בַּיִת בְּצַד הַכֹּתֶל מִכָּאן וּבַיִת מִכָּאן וּבָנָה עֲלִיָּה עַל גַּבֵּי שְׁנֵי הַבָּתִּים עַד שֶׁנִּמְצָא רֹאשׁ הַכֹּתֶל הַטֻּמְאָ

הוּא בְּאֶמְצַע קַרְקַע הָעֲלִיָּה. חֲרֵי הָעֲלִיָּה טְמֵאָה שֶׁחֲרֵי הֶאֱהִילָה עַל הַקֶּבֶר. וְהָעֲלִיָּה הַשְּׁנִיָּה הַבְּנוּיָה עַל גַּבָּהּ טְהוֹרָה מִפְּנֵי שֶׁהֵן זוֹ עַל גַּבֵּי זוֹ וְאֵין הַכֹּתֶל הַטָּמֵא כָּתְלָהּ׃

ד חֹר גָּדוֹל שֶׁבָּעֲבֵי הַכְּתָלִים שֶׁדֶּרֶךְ בְּנֵי אָדָם לַעֲשׂוֹתוֹ לְתַשְׁמִישׁ. וְהוּא הַנִּקְרָא פַּרְדַּסִיק. שֶׁהָיְתָה טֻמְאָה מַנַּחַת בְּתוֹכוֹ וְיֵשׁ עָלָיו דְּלָתוֹת סְגוּרוֹת. הַבַּיִת טָהוֹר. הָיְתָה הַטֻּמְאָה רְצוּצָה בְּקַרְקָעִיתוֹ אוֹ בְּכָתָלָיו אוֹ בְּגַגּוֹ רוֹאִין אֶת כָּל הַחֹר כְּלוֹ כְּאִלּוּ הוּא אָטוּם וְרוֹאִין מְקוֹם הַטֻּמְאָה אִם הוּא בַּחֲצִי עֻבְיֵ הַכֹּתֶל שֶׁלְּפָנִים הַבַּיִת טָמֵא. וְאִם הָיְתָה טֻמְאָה מֻחֲצִי כֹּתֶל וְלַחוּץ הַבַּיִת טָהוֹר. מֻחֶצָה לְמֻחֶצָה הַבַּיִת טָמֵא׃

ה שְׁנֵי פַּרְדַּסְקִין זֶה בְּצַד זֶה אוֹ זֶה עַל גַּב זֶה וְטֻמְאָה מַנַּחַת בְּאַחַת מֵהֶן וְנִפְתַּח. הוּא וְהַבַּיִת טָמֵא וַחֲבֵרוֹ טָהוֹר. הָיְתָה טֻמְאָה רְצוּצָה בְּתוֹךְ הַבִּנְיָן רוֹאִין אֶת הַפַּרְדַּסְקִין כְּאִלּוּ הֵן אֲטוּמִין וְיִדּוֹן מֻחֶצָה לְמֻחֶצָה׃

ו כְּזַיִת מִן הַמֵּת מֻדְבָּק בְּאַסְקֻפַּת הַבַּיִת מִבַּחוּץ הַבַּיִת טָהוֹר. הָיָה רָצוּץ תַּחַת הָאַסְקֻפָּה יְדוֹן מֻחֶצָה לְמֻחֶצָה. הָיָה מֻדְבָּק לַמַּשְׁקוֹף הַבַּיִת טָמֵא׃

ז כֶּלֶב שֶׁאָכַל בְּשַׂר הַמֵּת וּמֵת בְּתוֹךְ שְׁלֹשָׁה יָמִים וַחֲרֵי הוּא מֻטָּל עַל הָאַסְקֻפָּה רוֹאִין חֲלַל הַטֻּמְאָה מִגּוּפוֹ אִם הוּא כְּנֶגֶד הַמַּשְׁקוֹף וְלִפְנִים הַבַּיִת טָמֵא וּמִכְּנֶגֶד הַמַּשְׁקוֹף וְלַחוּץ הַבַּיִת טָהוֹר׃

ח הָאִשָּׁה שֶׁמֵּת עֻבָּרָהּ בְּתוֹךְ מֵעֶיהָ אִם נַעֲשֵׂית רֹאשׁ הַנֶּפֶל כְּפִיקָה שֶׁל שְׁתֵּי כֵּירָן שֶׁנִּפְתַּח הֶרֶחֶם עַד שֶׁנִּרְאֶה הָרֹאשׁ נִטְמָא הַבַּיִת מִפְּנֵי הָעֻבָּר אַף עַל פִּי שֶׁעֲדַיִן לֹא יָצָא׃

ט הָאִשָּׁה שֶׁמַּקְשָׁה לֵילֵד וְיָצְאָה מִבַּיִת לְבַיִת וְהִפִּילָה נֶפֶל מֵת בְּבַיִת שֵׁנִי הַבַּיִת הָרִאשׁוֹן טָמֵא בְּסָפֵק. שֶׁמָּא כְּשֶׁהָיְתָה בּוֹ יָצָא רֹאשׁוֹ שֶׁל נֶפֶל הַזֶּה. בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים כְּשֶׁלֹּא הָיָה רֹאשׁ הַנֶּפֶל כְּפִיקָה שֶׁל שְׁתֵּי. אֲבָל אִם הֶעֱגִיל רֹאשׁ הַנֶּפֶל כְּפִיקָה הַבַּיִת הָרִאשׁוֹן טָהוֹר שֶׁאִלּוּ נִפְתַּח רַחְמָהּ שָׁם לֹא הָיְתָה יְכוֹלָה לְהַלֵּךְ עַל רַגְלֶיהָ. לְפִיכָךְ אִם הָיְתָה נִטֶּלֶת בַּאֲמַפַּיִים וְהוֹצִיאוּהָ מִבַּיִת לְבַיִת הַבַּיִת הָרִאשׁוֹן טָמֵא בְּסָפֵק אַף עַל פִּי שֶׁהֶעֱגִיל רֹאשׁ הַנֶּפֶל כְּפִיקָה שֶׁל שְׁתֵּי׃

י הָאִשָּׁה שֶׁהִפִּילָה שִׁלְיָא הַבַּיִת טָמֵא וַדַּאי. חֲזָקָה הוּא שֶׁאֵין שִׁלְיָא בִּלֹּא וָלָד׃

יא מִי שֶׁיָּלְדָה שְׁנֵי יְלָדִים אֶחָד חַי וְאֶחָד מֵת. אִם הַמֵּת יָצָא רִאשׁוֹן הַחַי טָהוֹר שֶׁחֲרֵי לֹא נָגַע בּוֹ מִשֶּׁיָּצָא לָאֲוִיר הָעוֹלָם. וְאִם הַחַי יָצָא רִאשׁוֹן חֲרֵי הוּא טָמֵא שֶׁחֲרֵי אִי אֶפְשָׁר שֶׁלֹּא יִגַּע בּוֹ הַמֵּת מִשֶּׁיֵּצֵא לָאֲוִיר הָעוֹלָם מִפְּנֵי שֶׁהוּא מִתְגַּלְגֵּל אַחֲרָיו כְּאֶבֶן שֶׁאֵין בּוֹ רוּחַ חַיִּים כְּדֵי לְהַעֲמִיד עַצְמוֹ׃

יב הָאִשָּׁה שֶׁיָּלְדָה וָלָד מֵת אֲפִלּוּ נֶפֶל קָטָן כְּמוֹ שֶׁבֵּאַרְנוּ חֲרֵי הִיא טְמֵאָה טֻמְאַת ז׳. מֵת עֻבָּרָהּ בְּתוֹךְ מֵעֶיהָ וּפָשְׁטָה הַחַיָּה אֶת יָדָהּ וְנָגְעָה בּוֹ הַחַיָּה טְמֵאָה ז׳ וְהָאִשָּׁה טְהוֹרָה עַד שֶׁיֵּצֵא הַוָּלָד. וְטֻמְאַת הַחַיָּה מִדִּבְרֵיהֶם גְּזֵרָה שֶׁמָּא תִּגַּע בּוֹ מִשֶּׁיֵּצֵא לַפְּרוֹזְדוֹר. אֲבָל מִן הַתּוֹרָה אֵין מַגַּע בֵּית הַסְּתָרִים מַגָּע הוֹאִיל וְהוּא בְּתוֹךְ הַמֵּעַיִם הַנּוֹגֵעַ בּוֹ טָהוֹר. וְכֵן הַבּוֹלֵעַ טַבַּעַת טְמֵאָה וְחָזַר וּבָלַע אַחֲרֶיהָ טַבַּעַת טְהוֹרָה אַף עַל פִּי שֶׁנִּגְעוּ זוֹ בָּזוֹ בְּוַדַּאי בְּתוֹךְ מֵעָיו אֵינוֹ מַגָּע וְהַטֻּמְאָה בְּטֻמְאָתָהּ וּטְהוֹרָה בְּטָהֳרָתָהּ׃ סְלִיקוּ לְהוּ הִלְכוֹת טֻמְאַת מֵת